Olgunluk masumiyetle aynı anlama gelir.
Yalnızca arada bir fark vardır:
O, geri verilmiş masumiyettir.
O, yeniden ele geçirilmiş masumiyettir.

İçindekiler

Önsöz
Yaşama_Sanatı

Tanımlamalar
Cahillikten Masumiyete
Olgunluk_ve_Yaşlanma
Ruhunlülgunluğu

HayatınYediYıllıkDöngüleri

Olgun İlişki
Bağımlılık, Bağımsızlık, Karşılıklı Bağımlılık
İhtiyaç Duymak ve Vermek, Sevmek ve Sahip Olmak
Sevgi_ve_Evlilik
Ebeveyn_ve_Çocuk
Sevgi Artı Farkındalık Eşittir Varlık

YolAyrımındaDurmak
Sonsuzluk Zamana Girdiğinde
Yaşlanmanın_Yasaları

^B^^lirtiler
Oturma Odasındaki Yabancı
Menapoz; O Sadece "Kızlarla İlgili" Bir Şey Değil
İhtiyar Çapkın
Tatsızlık

Dönüşümler
Hayırdan Evete
Bütünleşmek ve Merkezine Gelmek
Ölüm ve Doğum Bir Olduğunda
Oyundan_Çıkmak

Yap-Bozlar
Haklı Nedenden Adam Öldürme
Tavırsız Hayat
Seksten_Duyarlılığa
Hiç_Bitmeyen_Bir_Yolculuk

Sayfada Ara

ÖNSÖZ

YAŞAMA SANATI

İnsan, hayatı gerçekleştirmek üzere doğar ama her şey ona bağlıdır. Iskalayabilir. Nefes almayı sürdürebilir, yemeye devam edebilir, devamlı yaşlanıp durabilir, mezara doğru gitmeye devam edebilir ama bu yaşamak değildir, bu düzenli olarak ölmektir. Beşikten mezara kadar... yetmiş yıl süren düzenli bir ölümdür. Ve etrafındaki milyonlarca insan bu düzenli, yavaş ölümün içinde ölmekte olduğu için sen de onları taklit etmeye başlarsın. Çocuklar her şeyi çevresindekilerden öğrenirler ve biz ölülerle çevriliyiz.

Öyleyse benim "hayat" ile ne demek istediğimi anlamak durumundayız. O sadece yaşlanmak olamaz,

gelişmek olmalıdır. Ve bunlar iki farklı şeydir.

Yaşlanmak herhangi bir hayvanın yapabileceği bir şeydir. Gelişmek ise insanoğlunun ayrıcalığıdır.

Sadece birkaç kişi buna sahip olduğunu iddia edebilir.

Gelişmek hayatın prensiplerinin içinde her an daha da derine doğru gitmek anlamına gelir; ölüme doğru değil, ölümden giderek daha da uzaklara gitmek demektir. Hayatın içine daha çok gittikçe, içindeki ölümsüzlüğü daha çok anlarsın. Ölümden uzaklaşıyorsun; ölümün elbiseleri değiştirmekten, evleri değiştirmekten, biçimleri değiştirmekten başka bir şey olmadığını görebileceğin bir an gelir. Hiçbir şey ölmez, hiçbir şey ölemez.

Ölüm var olan en büyük yanılsamadır.

Gelişme için yalnızca bir ağaca bak. Ağaç büyüdükçe kökleri aşağıya doğru, daha derinlere doğru gelişir. Bir denge vardır; ağaç yükseldikçe kökler de derinlere gidecektir. Küçücük köklere sahip kırk beş metre yüksekliğinde bir ağaç bulamazsın; böylesi devasa bir ağacı taşıyamazlar. Yaşamda gelişmek demek kendi içinde derinlemesine gelişmen anlamına gelir; burası köklerinin olduğu yerdir.

Bana göre hayatın birinci prensibi meditasyondur. Onun dışındaki her şey ikincildir. Ve çocukluk en iyi zamandır. Yaşlandıkça ölüme daha da çok yaklaşıyorsun demektir ve meditasyona girmek giderek daha da zorlaşır.

Meditasyon ölümsüzlüğünün içine girmektir, sonsuzluğunun içine girmektir, Tanrısallığının içine girmektir. Ve çocuk bunun için en iyi niteliklere sahip kişidir çünkü o henüz bilgi yükünü taşımamaktadır, dinin yükünü taşımamaktadır, eğitimin yükünü taşımamaktadır, tüm çöplüklerin yükünü taşımamaktadır. O masumdur.

Fakat, maalesef onun bu masumiyeti cahillik olarak lanetlenmiştir. Cahillik ve masumiyetin bir benzerliği vardır ama aynı şey değillerdir. Cahillik de tıpkı masumiyette olduğu gibi bir bilmeme durumudur ama arada bugüne kadar tüm insanlığın göz ardı etmiş olduğu çok büyük bir fark da vardır. Masumiyet bilgililik değildir ama onun bilgili olmaya karşı bir arzusu da yoktur. O tamamıyla tatmin olmuş, amacına ulaşmıştır.

Küçük bir çocuğun hiçbir ihtirası, hiçbir arzusu yoktur. İçinde bulunduğu an tarafından öylesine özümsenmiştir ki, uçan bir kuş onun gözlerini bütünüyle yakalar; bir kelebek, onun renkleri ve çocuk büyülenir; gökteki ebemkuşağı... ve o bu ebemkuşağından daha önemli, daha zengin bir şey olabileceğini aklına bile getiremez. Ve yıldızlarla dolu gece, yıldızlar ve yıldızların ötesindeki yıldızlar...

Masumiyet zengindir, tamdır, saftır.

Cahillik yoksuldur, o bir dilencidir; şunu ister, bunu ister, bilgili olmak ister, saygın olmak ister, varlıklı olmak ister, güçlü olmak ister. Cahillik arzunun yolundan ilerler. Masumiyet bir arzusuzluk halidir. Ama her ikisinin de bilgisiz olması nedeniyle onların doğası hakkında kafalarımız karışmış olarak kaldık. Aynı olduklarını farz ettik.

Yaşama sanatındaki ilk basamak masumiyet ve cahillik arasındaki ayrımı anlamak olacaktır. Masumiyet desteklenmelidir, korunmalıdır çünkü çocuk en muhteşem hazineyi, hikmet sahibi kişilerin ancak çok çetin gayretler sonucu bulduğu hazineyi beraberinde getirmiştir. Hikmet sahipleri tekrardan çocuk olduklarını, yeniden doğduklarını söylemişlerdir. Hindistan'daki gerçek Brahman, gerçek bilen kendisini "dwj"—iki kez doğan olarak adlandırmıştır. Neden iki kez doğan? İlk doğuma ne oldu? İkinci doğuma neden ihtiyaç var? Ve ikinci doğumda eline ne geçecek?

İkinci doğumda eline geçecek şey ilk doğumda sana sunulmuş olandır ama toplum, ebeveynler, onu çevreleyen insanlar hepsini parçaladı, yok etti. Her çocuk bilgiyle tıkıştırılır. Onun sadeliği bir şekilde ortadan kaldırılmak zorundadır çünkü sadelik bu rekabetçi dünyada ona yardımcı olmayacaktır. Çocuğun basitliği dünyaya onu sanki bir avanakmış gibi gösterecektir; onun sadeliği her şekilde sömürülecektir.

Toplumdan korkarak, kendi yarattığımız dünyadan korkarak tüm çocukları kurnaz, uyanık, bilgili yapmaya çalışırız; güçlülerin sınıfında olmalarını isteriz, güçsüzlerin ve mazlumların değil.

Ve çocuk bir kez yanlış yönde gelişmeye başlarsa, bu yolda ilerlemeyi sürdürür; tüm hayatı bu yönde ilerler.

Hayatı ıskaladığını anladığın anda geri getirilmesi gereken ilk prensip masumiyettir. Bilgini bırak, kutsal kitaplarını bırak, dinlerini bırak, ilahiyat bilgilerini bırak, felsefelerini bırak. Yeniden doğ, masum hale gel ve bu senin elindedir. Kendin tarafından bilinmeyen her şeyi, ödünç alınmış her şeyi, gelenekten, kültürden gelen her şeyi zihninden temizle. Başkaları —ebeveynlerin, öğretmenlerin, üniversitelerin— tarafından sana verilmiş olan her şeyden kurtul. Yeniden, bir kez daha basit ol, bir kez daha bir çocuk ol. Ve bu mucize meditasyon sayesinde mümkündür.

Meditasyon sana ait olmayan her şeyi kesip atan ve sadece senin hakiki varlığını koruyan şaşırtıcı bir cerrahi metottur. O her şeyi yakar ve seni çıplak bir şekilde güneşin altında, rüzgârın altında bırakır. Bu sanki, dünyanın üzerine düşen ilk insanmışsın ve hiçbir şey bilmiyormuşsun, her şeyi keşfetmek zorundaymışsın, arayış içinde olmak zorundaymışsın, kutsal bir yolcuğa çıkmak zorundaymışsın gibi bir şeydir.

İkinci prensip ise kutsal yolculuktur. Hayat bir arayış olmalıdır; bir arzu değil, bir araştırma. Şu olmak, bu olmak için bir hırs değil, bir ülkenin başkanı ya da başbakanı olmak değil de "Ben kimim?"i bulmak için bir arayış olmalı.

Kim olduğunu bilmeyen insanların başka birisi olmaya çalışmaları çok garip. Şu an kim olduklarını dahi bilmiyorlar! Kendi varlıklarıyla tanışmamışlar ama bir şey olma hedefleri var.

Bir şey olmaya çalışmak ruhun hastalığıdır.

Sen varlıksın.

Ve varlığını keşfetmek hayatın başlangıcıdır. O zaman, her an yeni bir keşiftir, her an yeni bir keyiftir. Yeni bir gizem kapılarını açar, içinde yeni bir sevgi, daha önce hiç hissetmediğin yepyeni bir merhamet, güzelliğe ilişkin, iyiliğe ilişkin yeni bir duyarlılık gelişir. O kadar duyarlı hale gelirsin ki en ufacık bir ot bile senin için muazzam derecede önem arz etmeye başlar. Duyarlılığın, bu küçücük otun varoluş için en büyük yıldız kadar önemli olduğunu net bir şekilde sana anlatır; bu küçük ot olmadan, varoluş olduğundan daha az bir şey olurdu. Bu küçücük ot eşsizdir, yeri doldurulamaz, onun kendine özgü bireyselliği var.

Ve bu duyarlılık sana yeni arkadaşlıklar yaratacaktır; ağaçlarla, kuşlarla, hayvanlarla, dağlarla, ırmaklarla, okyanuslarla, yıldızlarla arkadaşlıklar. Sevgi geliştikçe, dostluk geliştikçe hayat zenginleşir.

Aziz Francis'in hayatında güzel bir hadise olmuştur. O ölüyordu. Ve o hayatı boyunca, deneyimlerini paylaşarak, bir yerden öbürüne bir eşeğin sırtında seyahat etmişti. Tüm müritleri son sözlerini duymak için toplanmıştı. Bir insanın söyleyeceği son söz her zaman için söylediği en önemli sözdür çünkü hayatının tüm deneyimlerini içinde barındırır.

Ama müritler duyduklarına inanamadılar...

Aziz Francis müritlerine seslenmedi, eşeğine seslendi. Dedi ki, "Kardeşim, sana sonsuz derecede müteşekkirim. Beni bir yerden başkasına hiç şikâyet etmeden, hiç homurdanmadan taşıyıp durdun. Bu dünyayı terk etmeden önce tek istediğim şey beni affetmen; sana insancıl davranmadım." Bunlar Aziz Francis'in son sözleriydi. Eşeğe, "Kardeşim eşek..." diye hitap edip affedilmeyi dileyen olağanüstü bir duyarlılık.

Daha duyarlı hale geldikçe hayatın büyür: Küçük bir havuz değildir; okyanus gibi olur. Seninle, karınla ve çocuklarınla sınırlanmamıştır; sınırları dahi yoktur. Tüm bu varoluş senin ailen olur ve tüm varoluş senin ailen değilse hayatın ne olduğunu bilmemişsindir çünkü hiç kimse bir ada değildir, hepimiz birbirimize

bağlıyız.

Biz milyonlarca şekilde birbirine bağlanmış engin bir kıtayız.

Ve eğer kalplerimiz bütün için sevgiyle dolu değilse, eşit oranda hayatlarımız da kısaltılmıştır.

Meditasyon sana duyarlılık getirir; muhteşem bir "dünyaya ait olma" duygusu verir. Bu bizim dünyamız; yıldızlar bizim ve burada yabancı değiliz. Doğuştan varoluşa aidiz. Onun parçasıyız, onun kalbiyiz.

İkinci olarak, meditasyon sana muhteşem bir sessizlik getirecek çünkü tüm çöplük gitmiş durumda. Bilginin parçası olan düşünceler de gitmiş durumda... engin bir sessizlik ve şaşkın haldesin: Bu sessizlik var olan tek müziktir.

Tüm müzik bu sessizliği su yüzüne çıkarma çabasıdır. Eski Doğunun kutsal bilgeleri tüm yüce sanatların —müzik, şiir, dans, resim, heykel— hepsinin meditasyondan çıktığını sıklıkla vurgulamışlardır. Bu sanatlar kutsal yolculuklara hazır olmayanlar için bilinemeyeni bir şekilde bilinenin dünyasına getirme gayretidir; kutsal yolculuğu sürdürmeye hazır olmayanlar için bir armağandır onlar. Belki bir şarkı, belki de bir heykel, kaynağı arama arzusunu tetikleyebilir.

Bir dahaki sefer bir Gautam Buda tapınağına gittiğinde, sadece sessiz bir şekilde otur, heykele bak. Çünkü heykel öyle bir şekilde yapılmış, öylesi bir orantıyla yapılmıştır ki baktığında sessizliğe düşersin. O bir meditasyon heykelidir; Gautam Buda ile bir ilgisi yoktur.

Bu nedenle tüm bu heykeller; Mahavira, Gautam Buda, Neminatha, Adinatha birbirine benzerler... Jainaların Yirmi bir *tirthankaraları*... aynı tapınakta hepsi birbirine benzeyen, birbirinin aynısı yirmi dört heykel bulacaksın. Çocukluğumda babama sorardım: "Bana nasıl olup da yirmi dört kişinin hepsinin, birbirinin aynısı —aynı beden, aynı burun, aynı surat, aynı şekil— olabildiğini açıklayabilir misin?"

Ve o da, "Bilmiyorum. Küçücük bir fark bile olmaması benim de kafamı karıştırıyor. Ve bu duyulmuş bir şey değil; şu koskoca dünyada birbirinin aynısı iki kişi bile yokken, yirmi dört kişiye ne demeli?" derdi.

Ancak, benim meditasyonum çiçek açtıkça cevabı buldum; başka birisinden değil. Bu heykellerin insanlarla hiçbir alakasının olmadığı cevabını buldum. Bu heykellerin bu yirmi dört insanın içinde olup biten şeyle bir ilgisi vardır ve bu olan şey tamamıyla aynı şeydi. Biz dışarısına takılmadık; sadece içsel olana ilgi göstermek gerektiğinde ısrarcı olduk. Dışarısı önemsizdir. Birisi genç, birisi yaşlı, birisi siyah, birisi beyaz, birisi erkek, birisi kadın; fark etmez. Önemli olan şey içeride bir sessizlik okyanusu olması. Bu okyanussal durumda beden belli bir duruş alır.

Bunu kendinde gözlemledin ama farkında değildin. Kızgınken gözledin mi? Bedenin belli bir şekil alır. Kızgınken ellerini açık tutamazsın; kızgınken... yumruk. Kızgınken gülümseyemezsin; yoksa gülebilir misin? Belli bir duyguda beden belli bir duruşu izlemek zorundadır.

O yüzden bu heykeller öyle bir şekilde yapılmışlardır ki, sessizce oturur ve bakarsan ve gözlerini kaparsan negatif bir görüntü, bir gölge bedenine girmeye başlar ve daha önceden hiç hissetmediğin bir şeyler hissetmeye başlarsın. Bu heykeller ve tapınaklar ibadet için yapılmamıştır; deneyim yaşamak için inşa edilmiştir. Onlar bilimsel laboratuarlardır; dinle hiçbir ilgileri yoktur! Yüzyıllardır gelecek nesillerin daha önceki nesillerin deneyimleriyle temasa geçebilmeleri için belirli bir gizli bilim kullanılmıştır. Kitaplarla değil, sözlerle değil fakat daha derine inen bir şeyle; sessizlikle, meditasyonla, huzurla.

Sessizliğin geliştikçe, samimiyetin geliştikçe, sevgin geliştikçe yaşamın an be an yaşanan bir dansa, bir sevince, bir kutlamaya dönüşür.

Neden dünyanın her yerinde, her kültürde, her toplumda yılda birkaç günlük kutlamalar olduğunu hiç düşünmüş müydün? Bu bir-iki günlük kutlama sadece bir telafidir çünkü bu toplumlar senin hayatının tüm kutlamalarını senden uzaklaştırdı ve şayet bunu telafi edecek bir şey sana verilmezse yaşamın kültür için bir tehlike haline gelebilir.

Her kültür sana bir takım telafi edici şeyler vermek zorundadır, bu sayede sefaletin, kederin içinde tamamıyla kaybolduğunu hissetmezsin. Ancak bu telafiler sahtedir.

Fişekler ve renkli ışıklar seni sevindiremez. Bunlar sadece çocuklar içindir; senin için onlar sadece rahatsızlık verir. Fakat içsel dünyanda ışıkların, şarkıların sevinçlerin bir sürekliliği olabilir.

Toplumun, baskılanan şey telafi edilmediğinde tehlikeli bir halde infilak edeceğini hissettiğinde onu telafi ettiğini her zaman anımsa. Baskılanan şeyi dışarı salabilmen için toplum bir şekilde sana izin verecek bir yol bulur ama bu hakiki kutlama değildir ve olamaz da.

Hakiki kutlama senin yaşamının içinden, yaşamının içinde çıkmalıdır.

Ve hakiki kutlama takvime göre —Kasım'ın birinde kutlayacaksın şeklinde— olamaz. Garip, tüm yıl boyunca perişan durumdasın ve Kasım'ın birinde aniden sefaletinden çıkıp dans ediyorsun? Ya sefaletin sahteydi ya da Kasım'ın biri sahte; her ikisi de hakiki olamaz. Ve Kasım'ın biri geçip gittiğinde karanlık deliğine geri dönersin. Herkes kendi sefaletinde, herkes kendi sıkıntısının içinde.

Hayat sürekli bir kutlama, bir ışık şenliği olmalı, tüm yıl boyunca. Ancak o zaman gelişebilirsin, çiçek açarsın.

Küçük şeyleri şenliğe dönüştür.

Örneğin Japonya'da çay seremonileri vardır. Her Zen manastırında ve maddi olarak bunu karşılayabilen her kişinin evinde çay içmek için küçük bir ibadethane vardır. Artık çay sıradan, kutsal olmayan bir şey değildir; onu bir kutlamaya dönüştürmüşlerdir. Çay içme tapınağı belirli bir biçimde yapılmıştır; güzel bir havuzlu güzel bir bahçede, kazlar havuzda, çiçekler her yanda. Konuklar gelir ve ayakkabılarını dışarıda bırakmaları gerekir; bu bir ibadethanedir. Ve ibadethaneye girdiğin andan itibaren konuşamazsın; düşünmelerini ve düşüncelerini ve konuşmalarını ayakkabılarınla dışarıda bırakmalısın. Meditasyon pozisyonunda otursun. Ve ev sahibinin, çayını hazırlayan kadının hareketleri öylesine zariftir ki, sanki dans ederek etrafta dolaşıp çayı hazırlıyor, bardakları, fincanları sanki hepiniz birer tanrıymışsınız gibi önünüze koyuyor. O kadar büyük bir saygıyla... önünde yere eğilir ve sen de onu aynı saygıyla kabul edersin.

Çay, güzel sesler, kendine özgü bir müzik çıkaran özel bir semaverde hazırlanır. Ve seremoninin bir parçası olarak herkes öncelikle çayın müziğini dinlemelidir. O yüzden herkes sessiz, dinliyor... dışarıda, bahçede kuşlar ötüyor ve semaver... çay kendi şarkısını yaratıyor. Bir huzur kaplıyor her yanı...

Çay hazırlanıp herkesin bardağına döküldüğünde her yerde insanların yaptığı gibi içivermezsin. Önce çayın aramasını koklarsın. Sanki cennetten geliyormuşçasına çaydan bir yudum alırsın, buna zaman tanırsın; acelesi yok. Birisi flüt, ya da sitar çalmaya başlayabilir. Sıradan bir şey —sadece çay— ve onlar bunu güzel bir kutsal merasim yapmışlar. Herkes ondan beslenmiş, taze, daha genç hissederek, capcanlı çıkar.

Ve çayla yapılabilen bir şey her şeyle; elbiselerinle, yiyeceklerinle de yapılabilir, insanlar neredeyse tamamen uykuda yaşar; yoksa her dokunun, her elbisenin kendi güzelliği, kendi duygusu vardır. Eğer duyarlıysan, o zaman elbiseler sadece bedenini kapatmak için değildir, o zaman senin bireyliğini dışa vuran bir şeydir, zevkini, kültürünü, varlığını ifade eden bir şeydir. Yaptığın her şey senin dışa vurumun olmalı; üzerinde imzanı taşımalı. O zaman hayat sürekli bir şenliğe dönüşür.

Hasta olup yataklara bile düşsen, bu yatakta yatma anlarını, güzellik ve keyif anları, gevşeme ve dinlenme anları, meditasyon anları, müzik ya da şiir dinleme anları yapacaksın. Hasta olduğun için üzülmene gerek yok. Herkes işyerinde çalışıyorken sen yatağında bir kral gibi rahatlıyorsun; birisi sana çay hazırlıyor, semaver bir şarkı mırıldanıyor, bir dost gelip flüt çalmak istiyor... bunun için mutlu olmalısın.

Bu şeyler herhangi bir ilaçtan daha önemlidir. Hasta olunca bir doktor çağır. Ama daha önemlisi seni sevenleri çağır çünkü sevgiden daha önemli bir ilaç yoktur. Etrafında güzellik, müzik, şiir yaratabilecek

olanları çağır çünkü bir kutlama anındaki ruh hali gibi şifa veren başka bir şey yoktur. İlaç en alt seviyedeki tedavidir ama öyle görünüyor ki biz her şeyi unutmuş durumdayız, bu yüzden de ilaçlara güvenmek zorundayız ve üzülüp suratımızı asıyoruz; sanki ofiste yaşadığın muhteşem bir zevk varmış da kaçırıyormuşsun gibi! Ofisteyken acınacak haldeydin —sadece bir gün çalışmıyorsun ve perişanlığına yapışıveriyorsun— onu bırakmayacaksın.

Her şeyde yaratıcı ol, en kötü şeyi en iyisi yap; yaşama sanatı diye ben buna derim. Ve eğer bir insan tüm hayatını, her anını ve her evresini bir güzelliğe, bir zevke dönüştürerek yaşadıysa, doğaldır ki onun ölümü de bütün yaşamı boyunca sarf ettiği tüm çabaların en yüksek zirvesi olacaktır. Son dokunuşlar... onun ölümü, sıradan bir şekilde her gün herkesin başına gelenler gibi çirkin olmayacak.

Şayet ölüm çirkinse bunun anlamı tüm hayatının boşa harcanmış bir şey olduğudur. Ölüm, huzurlu bir kabulleniş, bilinmeyene sevgiyle yapılan bir giriş, eski dostlara, eski dünyaya tatlı bir veda olmalıdır. Onun içinde hiçbir trajedi olmamalıdır.

Lin Chi adındaki bir Zen Ustası ölüyordu. Binlerce müridi son vaazını dinlemek için toplanmıştı, ancak Lin Chi sadece keyifli bir şekilde, gülerek ama tek bir söz bile etmeden öylece yatıyordu.

Onun öleceğini ve tek bir söz bile söylemediğini gören birisi —kendisi de bir Usta olan eski bir dostu; o Lin Chi'nin müridi değildi, bu yüzden ona bunu söyleyebiliyordu— Lin Chi'ye hatırlattı: "Lin Chi, son sözlerini söylemeyi unuttun mu? Senin hafızanda bir sorun olduğunu hep söylemişimdir. Ölüyorsun... unuttun mu?"

Lin Chi dedi ki, "Yalnızca dinle." Çatıda iki sincap koşuyordu, bağrışıyordu. Ve, "Ne kadar güzel" dedi ve öldü.

"Yalnızca dinle" dediğinde bir anlığına tam bir sessizlik vardı. Herkes onun muhteşem bir şey söyleyeceğini zannetti ama sadece iki sincap çatıda kavga ediyordu, bağrışıyordu, koşuşuyordu... Ve o gülümsedi ve öldü. Ama son mesajını vermişti: Şeyleri büyük ve küçük, önemli ve önemsiz hale getirme. Her şey önemlidir. Şu an Lin Chi'nin ölümü çatıda koşuşan sincaplar kadar önemli, bir fark yok. Varoluşta hepsi aynıdır. Onun tüm felsefesi, bütün hayatının öğretisi, büyük ve küçük olan diye bir şey olmadığı; ondan ne meydana getirdiğinin sana bağlı olduğu idi.

Meditasyonla başla ve bir şeyler içinde gelişmeye devam edecek; sessizlik, sükûnet, saadet, duyarlılık. Ve, meditasyondan ne gelecek olursa, onu yaşama katmaya çalış. Paylaş onu çünkü paylaşılan her şey hızla büyür. Ve ölüm noktasına ulaştığında, ölümün var olmadığını bileceksin. Elveda diyebilirsin, üzüntüyle dökülen gözyaşlarına gerek yok; belki coşkuyla taşan gözyaşları olabilir ama üzüntüden değil.

Ancak masum olmaktan başlamak durumundasın.

O halde en önce, taşıdığın tüm pislikleri fırlat at. Ve herkes o kadar çok pislik taşıyor ki! İnsan niçin diye merak ediyor? Sadece, insanlar sana sürekli bunların muhteşem fikirler, ilkeler olduğunu söyleyip durduğu için... Kendi zekânı kullanmadın. Kendi zekânı kullan.

Hayat çok basit, o coşku dolu bir dans. Ve tüm dünya coşkuyla ve dansla dolu olabilir ama hiç kimsenin hayattan zevk almamasına, kimsenin kahkaha atmamasına, hayatın bir günah olmasına ve hayatın bir cezalandırma olduğuna ciddi biçimde yatırım yapmış insanlar var. Hayatın bir ceza olduğunun, yanlış şeyler yapmış olduğun için acı çekip durduğunun ve hayatın, içine acılarını çekmek için atıldığın bir hapishane olduğunun devamlı olarak sana söylendiği bir ortamda yaşamından nasıl zevk alabilirsin?

Sana diyorum ki hayat bir hapishane değil, o bir ceza değil. O bir ödül ve o sadece onu hak edenlere, onu kazananlara verilir. Artık keyif almak senin hakkın; şayet zevk almazsan bir günah işlemiş olacaksın. Onu güzelleştirmezsen, onu bulduğun gibi bırakırsan varoluşa karşı gelmiş olacaksın. Hayır, onu biraz daha mutlu, daha bir hoş kokulu halde bırak.

Varlığını dinle. Sürekli olarak sana ipuçları veriyor; o sakin, küçük bir ses. Sana bağırmıyor, bu doğru.

Ve biraz sessiz olursan kendi yolunu hissetmeye başlayacaksın. Olduğun kişi ol. Hiçbir zaman başkası olmaya çalışma ve olgunlaşacaksın. Olgunluk bedeli ne olursa olsun kendin olma sorumluluğunu kabul etmektir. Kendin olmak için her şeyi riske atmaktır, olgunluk tamamıyla buna ilişkin bir şeydir.

TANIMLAMALAR

CAHİLLİKTEN MASUMİYETE

Olgunluk bir fark dışında masumiyetle aynı anlama gelir: O, geri çağırılmış, yeniden ele geçirilmiş masumiyettir. Her çocuk masum doğar ama her toplum onu bozar. Bugüne kadar tüm toplumlar, tüm çocuklar üzerinde bozucu bir etki yaratmıştır. Tüm kültürler çocuğun masumiyetini sömürme, çocuğu sömürme, onu köleleştirme; politik, toplumsal, ideolojik hedefleri için kendi amaçları doğrultusunda onu koşullandırma üzerine kurulmuştur. Onların tüm gayreti çocuğu bazı amaçlar için bir köle olarak nasıl kullanacakları üzerinedir. Bu amaçlar menfaatler tarafından belirlenir. Din adamları ve politikacılar derin bir komplo içerisinde, birlikte çalışmaktalar.

Çocuk toplumunun bir parçası olmaya başladığı anda son derece değerli bir şeyi yitirmeye başlar; Tanrı ile temasını kaybetmeye başlar. Giderek daha fazla kafasında takılmaya başlar. Ve varlığa giden köprü ise kalptir. Kalp olmadan kendi varlığına ulaşamazsın; bu imkânsızdır. Kafadan varlığa giden doğrudan bir yol yoktur, kalp üzerinden gitmek zorundasın ve tüm toplumlar kalbe karşı yıkıcıdırlar. Onlar sevgiye karşıdır, duygulara karşıdır; onlar hisleri aşırı hassasiyet olarak adlandırıp kınarlar. Onlar yüzyıllardır âşıkları, sırf sevgi kafaya değil de kalbe ait olduğu için lanetlemişlerdir. Sevme kabiliyeti olan bir insan eninde sonunda kendi varlığını keşfedecektir ve bir kimse kendi varlığını bir kez keşfettiğinde tüm yapılardan, tüm kalıplardan özgürleşir. Tüm köleliklerden özgürleşmiştir. O saf özgürlüktür.

Her çocuk masum doğar ama her çocuk toplum tarafından bilgili hale sokulur. Bu yüzden okullar, kolejler, üniversiteler vardır; onların işlevi seni yok etmektir, seni bozmaktır.

Olgunluk senin kaybedilmiş masumiyetini yeniden kazanman demektir, cennetine yeniden sahip çıkmandır, yeniden çocuk olmandır. Elbette bir farkı vardır; sıradan bir çocuk kötü emellere alet olmak zorundadır ama ona tekrardan sahip çıktığında sen bozulamaz olursun. Hiç kimse seni kullanamaz, yeterince zeki hale gelirsin. Artık toplumun sana ne yaptığını biliyorsun ve tetiktesin ve farkındasın; bir kez daha olmasına izin vermeyeceksin.

Olgunluk bir yeniden doğuştur, manevi bir yeniden doğuş. Bir kez daha doğdun, tekrar bir çocuksun. Varoluşa taptaze gözlerle bakmaya başlarsın. Hayata kalbindeki sevgiyle yaklaşmaya başlarsın. Dinginlikle ve masumiyetle en derindeki özünün içine nüfuz edersin. Artık sadece bir kafa değilsin. Artık kafayı kullanıyorsun ama o senin hizmetkârın. Önce kalp olursun ve sonrasında da kalbin bile ötesine geçersin.

Düşüncelerin ve duyguların ötesine gitmek ve saf bir oluş haline gelmek olgunluktur. Olgunluk meditasyonun en sonunda çiçek açmasıdır.

İsa der ki, "Yeniden doğmadığın sürece Tanrının krallığına giremeyeceksin." Haklı, yeniden doğmak zorundasın.

Bir seferinde İsa çarşıda duruyordu ve birisi sordu, "Kimler senin Tanrının krallığına girmeye layık?" Etrafına bakındı. Orada bir haham vardı ve kendisinin seçileceğini umarak biraz öne doğru çıkmış olmalıydı ama seçilmedi. Kasabanın en erdemli —ahlakçı; sofu— kişisi oradaydı. Kendisinin seçileceğini umarak biraz öne doğru yeltendi ama seçilmedi. İsa etrafa bakındı; seçileceğini umut etmeyen, öne çıkmayan, bir santim bile yerinden kıpırdamayan küçük bir çocuk gördü. Onun seçileceğine ilişkin hiçbir fikir, bir soru ortada yoktu. O sadece manzaranın keyfini çıkartmaktaydı; kalabalık ve İsa ve insanlar

konuşuyor ve o da dinliyordu. İsa çocuğu çağırdı, çocuğu kucağına aldı ve topluluğa dedi ki, "Bu küçük çocuk gibi olanlar, sadece onlardır Tanrının krallığına girmeye layık olanlar."

Ama unutma, "Bu küçük çocuk gibi olanlar..." dedi. "Küçük çocuk olanlar" demedi. İkisi arasında çok büyük bir fark var. "Çocuklar Tanrının krallığına girecek" demedi çünkü her çocuk bozulmak zorundadır, yanlış yola sapmak zorundadır. Her Adem ve her Havva cennet bahçesinden kovulmak zorundadır, yanlış yola sapmak zorundadır. Bu gerçek çocukluğa yeniden kavuşmanın yegâne yoludur: Önce onu kaybetmelisin. Bu çok garip ama hayat böyle. Bu çok paradoksal ama hayat bir paradokstur. Çocukluğunun gerçek güzelliğini bilmek için önce onu kaybetmelisin; aksi taktirde hiç bilemeyeceksin.

Balık, denizin nerede olduğunu, onu denizden çıkartıp kavurucu güneş altındaki kumlara atmazsan hiçbir zaman bilmez; ancak o zaman denizin yerini öğrenir. Artık denize özlem duyar, denize geri dönebilmek için her türlü çabayı sarf eder, denizin içine atlar. O aynı deniz ama aynı zamanda aynı deniz değil çünkü balık yeni bir ders aldı. Artık o farkında, artık o biliyor, "Bu, deniz. Ve bu benim hayatım. Onsuz ben bir hiçim; ben onun parçasıyım."

Her çocuk masumiyetini kaybetmeli ve sonra tekrar ele geçirmelidir. Kaybetmek sürecin sadece yarısıdır; pek çoğu onu yitirdi ama çok azı onu yeniden geri aldı. Bu yazık, çok yazık. Herkes onu kaybeder ama arada bir, bir Buda, bir Zerdüşt, bir Krishna, bir İsa onu yeniden kazanır. İsa evine geri dönmüş olan Adem'den başkası değildir. Magdalene evine geri dönmüş olan Havva'dan başkası değildir. Onlar denizin dışına çıktılar ve perişanlığı gördüler ve onlar saçmalığı gördüler. Onlar denizin dışında olmanın mutluluk verici olmadığını gördüler.

Bir toplumun, bir dinin, bir kültürün parçası olmanın perişan olmak, hapiste kalmak demek olduğunu fark ettiğin an, tam o zaman zincirlerinden kurtulmaya başlarsın. Olgunluk geliyor, masumiyetini yeniden kazanıyorsun.

Sayfada Ara

OLGUNLUK VE YAŞLANMA

Olgunluk ve yaşlanma arasında çok büyük, engin bir fark vardır ve insanların kafası bu konuda hep karışık kalmıştır. İnsanlar yaşlanmanın olgunlaşmak olduğunu zanneder, ancak yaşlanma bedene aittir. Herkes yaşlanıyor, herkes ihtiyarlayacak ama olgun olmak zorunda değil. Olgunluk manevi bir gelişimdir.

Yaşlanmak senin yaptığın bir şey değildir, yaşlılık fiziksel olarak kendi kendine gerçekleşen bir şeydir. Doğan her çocuk zaman geçtiğinde yaşlanır. Olgunluk senin hayatına getirdiğin bir şeydir; o farkındalıktan çıkar. Bir kimse tam bir farkındalıkla yaşlanırsa olgunlaşır. Yaşlılık artı farkındalık, yaşantı artı farkındalık, olgunluktur.

Bir şeyi iki biçimde deneyimleyebilirsin. Onu öylesine, hipnotize olmuş gibi, gerçekleşmekte olan şeye dikkat etmeden, fark etmeden deneyimleyebilirsin; olay gerçekleşti ama sen orada değildin. O senin mevcudiyetinde gerçekleşmedi, sen yoktun. Sadece oradan geçip gittin, sende hiçbir şekilde bir iz bırakmadı. Sende hiçbir işaret bırakmadı, ondan hiçbir şey öğrenmedin. O hafızanın bir parçası olmuş olabilir çünkü bir anlamda oradaydın ancak hiçbir şekilde senin bilgeliğin haline gelmedi. Onun aracılığıyla hiç gelişmedin. O zaman yaşlanıyorsun.

Fakat bir deneyime farkındalık getirirsen, aynı deneyim olgunluğa dönüşür.

İki tür yaşama yolu vardır: Birincisi derin bir uykuda yaşamaktır; o zaman yaşlanırsın, her an yaşlanırsın, her an ölmeye devam edersin, hepsi bu! Tüm yaşamın uzun, yavaş bir ölümden ibarettir. Fakat deneyimlerine farkındalık getirirsen —ne yaparsan, başına ne gelirse gelsin uyanıksın, dikkatlisin, tetiktesin; deneyimin her açıdan tadını çıkarıyorsun, onun anlamını çözmeye çalışıyorsun, onun en derinine ulaşmaya çalışıyorsun, başına gelen şeyi yoğun bir şekilde ve tam olarak yaşamaya çalışıyorsun—

o zaman o yalnızca yüzeysel bir olgu değildir. İçinde, derinlerde bir yerlerde onunla birlikte bir şey değişiyor. Daha uyanık hale geliyorsun. Eğer bu deneyim bir hataysa onu asla tekrar etmeyeceksin.

Olgun bir kişi asla aynı hatayı tekrar etmez. Ama bir kimse sadece yaşlıysa aynı hatayı defalarca ve defalarca tekrar eder durur. O bir çemberin içinde yaşar; hiçbir zaman bir şey öğrenmez. Bugün kızacaksın, dün kızgındın ve önceki gün kızgındın. Ve, yarın kızacaksın ve öteki gün de kızacaksın. Tekrar tekrar kızarsın, tekrar tekrar tövbe edersin, tekrar tekrar onu bir kez daha yapmamak için derin kararlar alırsın. Ama karar almak bir şeyi değiştirmez; ne zaman rahatsız edilsen öfke seni ele geçirir, sana sahip olur. Aynı hata tekrarlandı: Yaşlanıyorsun.

Şayet tam olarak kızgınlığı deneyimleyecek olursan, bir daha asla kızmayacaksın. Tek bir deneyim bile onun aptallık, saçmalık, safi salaklık olduğunu öğretmeye yetecektir; o sadece bir günah değil, silme aptallıktır. Bir hiç uğruna kendine zarar veriyorsun ve başkalarına zarar veriyorsun. O buna değecek bir şey değil. İşte o zaman olgunlaşıyorsun. Yarın bu durum tekrarlanacak ama kızgınlık tekrarlanmayacak. Ve olgunluk edinmekte olan kişi bir daha kızgın olmayacağına karar vermedi, hayır; bu olgunlaşmakta olmayan bir kimseye ait bir göstergedir. Olgunluk sahibi bir insan asla gelecekle ilgili bir karar vermez; olgunluğun kendisi icabına bakar. Bugün yaşıyorsun; bu yaşantının kendisi yarının nasıl olacağına karar verecek; onun içinden çıkacak.

Şayet öfke can yakıcı, zehirleyici olduysa, cehennem azabı yaşattıysa bir tapınağa gidip, "Şimdi bir daha asla kızmayacağıma ant içiyorum," diye ilan etmenin ne anlamı var? Tüm bunlar çocukça, hiç ilgisi yok! Eğer öfkenin zehirli olduğunu bilmişsen bitmiştir! Bu yol kapanmıştır, bundan sonra senin için bu kapı yoktur. Bu durum yarın tekrarlanacak ama sen o durum tarafından ele geçirilmeyeceksin. Bir şey öğrenmiş oldun; bu kavrayış orada olacak. Hatta belki de güleceksin, insanların nasıl da aptallaşabildiğine bakıp eğleneceksin. Anlayışın her deneyim aracılığıyla gelişiyor.

Hipnoz altındaymışsın gibi yaşayabilirsin —insanların yüzde doksan dokuzu böyle yaşıyor— ya da yoğun olarak, farkındalıkla yaşayabilirsin. Farkındalıkla yaşarsan olgunlaşırsın; aksi takdirde sadece ve sadece yaşlanırsın. Ve yaşlanmak bilge olmak demek değildir. Eğer gençken bir aptalsan ve artık yaşlandıysan, sadece yaşlı bir aptal olursun, hepsi bu! Sadece yaşlanarak bilge olamazsın. Hatta daha da ahmak olabilirsin çünkü bir robot gibi mekanik alışkanlıklara yapışmış olabilirsin.

Hayat iki şekilde yaşanabilir. Bilinçsizce yaşarsan yalnızca ölürsün; bilinçli olarak yaşarsan giderek daha fazla yaşam edinirsin.

Ölüm gelecek. Fakat, o hiçbir zaman olgun bir insana gelmez, sadece yaşlanmakta olan ve ihtiyarlayan bir insana gelir. Olgun bir kimse asla ölmez çünkü ölüm aracılığıyla bile öğrenecektir. Ölüm dahi yoğun bir biçimde yaşanacak, seyredilecek ve izin verilecek bir deneyim olacaktır.

Olgun insan asla ölmez. Aslında ölüm olgunluk kayasında mücadele eder ve kendisini parçalar, intihar eder. Ölüm ölür ama olgun insan asla. Tüm uyanmış olanların mesajı senin ölümsüz olduğundur. Onlar bunu biliyor, onlar kendi ölümlerini yaşadılar. Onlar gözlediler ve ölümün etrafında dolanabileceğim ama senin mesafeli kalacağını, çok uzak duracağını buldular. Ölüm yakınlarında gerçekleşir ama asla senin başına gelmez.

Varlığın ölümsüz, varlığın sonsuz derecede mutlu, varlığın Tanrısal ama bu deneyimleri zihnine ve hafızana sığdıramazsın. Hayatın içinden geçmeli ve onu elde etmelisin. Pek çok çile, pek çok acı var. Ve, acı ve çile yüzünden insanlar aptalca yaşıyor. Neden insanların hipnoz altında yaşamada ısrarcı olduklarının, niçin Budaların ve Mesihlerin insanlara devamlı uyanmalarını söylediğinin ve kimsenin buna kulak asmadığının anlaşılması gereklidir. Hipnozla birtakım çok derin bağlar, ona yapılmış çok derin bazı yatırımlar olmak zorunda. Bu yatırım nedir?

Mekanizma anlaşılmalıdır, aksi taktirde beni dinleyeceksin ve hiçbir zaman farkına varmayacaksın. Beni dinleyecek ve, "Evet, bu adam farkında ol diyor ve farkında olmak iyi bir şey. Ve farkındalığa erişen insanlar olgunlaşır..." diyerek onu bilginin bir parçası haline getireceksin. Ama bizzat kendin ona erişmeyeceksin, o sadece bilgi kalacak. Bilgin hakkında başkalarıyla iletişim kurabilirsin ama bu şekilde

kimseye yardım edilmez.

Neden? Hiç bu soruyu sormuş muydun? Neden farkındalığa erişemiyorsun? Şayet o sonsuz saadetlere, satcithananda'ya, değişmez hakikate götürüyorsa; neden farkında olunmasın? Niçin uykulu olmakta ısrar ediyorsun? Bazı yatırımlar var ve yatırım şudur: Farkında hale gelirsen ıstırap vardır. Farkında olursan, acının farkına varırsın ve acı o kadar çoktur ki teskin edici bir şey alıp uyuklamak istersin.

Hayattaki bu uyuklama hali acıya karşı bir korunma olarak iş görür. Ancak sorun şudur; şayet acının karşısında uyuyorsan, zevkin karşısında da uyukluyorsundur. Bunu iki tane musluk varmış gibi düşün: Bir tarafında "acı" ve diğer tarafında "zevk" yazıyor. Üzerinde "acı" yazan musluğu kapatmak ve üzerinde "zevk" yazan musluğu ise açmak isterdin. Ancak, oyun şudur; acı musluğunu kapatırsan zevk musluğu da hemen o an kapanır çünkü her ikisinin arkasında, üzerinde "farkındalık" yazan başka bir musluk vardır. Ya ikisi de açık kalır ya da ikisi de kapalı çünkü ikisi de aynı olgunun iki yüzüdür, iki yönüdür.

Ve zihnin bütün çelişkisi de budur; zihin giderek daha çok mutluluk ister: Mutluluk sen farkında olursan mümkündür. Ve sonrasında zihin giderek daha az acı içinde olmak ister: Ancak giderek azalan acı yalnızca sen farkında değilsen mümkündür. Şimdi bir açmazdasın. Eğer hiç acı istemezsen zevk o an hayatından kaybolur, mutluluk kaybolur. Mutluluk istersen musluğu aç; hemen o an acı da akmakta. Farkındaysan, her ikisinin de farkında olmak zorundasın. Hayat zevk ve acıdır. Hayat mutluluk ve mutsuzluktur. Hayat gece ve gündüzdür, hayat yaşam ve ölümdür. Her ikisinin de farkında olmak zorundasın.

O yüzden bunu hatırla: Eğer acıdan korkarsan hipnoz altında kalacaksın; yaşlanacak, ihtiyarlayacak ve öleceksin. Bir fırsatı kaçırdın. Farkında olmak istersen acının da, zevkin de farkında olmak zorundasın; onlar iki ayrı olgu değil. Ve farkında hale gelmiş bir insan çok mutlu olur ama aynı zamanda senin yapmaya muktedir olmadığın, derin mutsuzlukları da yaşamaya gücü vardır.

Bir gün, bir Zen Ustası öldü ve baş müridi —kendisi de ünlü birisiydi, hatta Ustadan daha da ünlüydü; aslında Usta onun yüzünden ünlü olmuştu— ağlamaya başladı; tapınağın merdivenlerinde oturup gözlerinden yaşlar akarak ağlamaya başladı. Binlerce insan toplanmıştı; insanlar buna inanamadı çünkü aydınlanmış bir insanı gözlerinden yaşlar dökülüp hıçkırırken ve ağlarken göremezsin. "Buna inanamıyoruz; neler oluyor? Ağlıyorsun ve bizzat sen kendin bize özdeki varlık hiçbir zaman ölmez deyip durmaktasın. Seni milyonlarca kez ölüm yoktur derken duyduk; öyleyse niçin ağlıyorsun? Ustan kendi varlığının içinde hâlâ canlı" dediler.

Mürit gözlerini açtı ve dedi ki, "Beni rahatsız etmeyin. Bırakın ağlayıp zırlayayım. Ben Usta ve onun varlığı için ağlamıyorum, ben onun bedeni için ağlıyorum. Onun bedeni de güzeldi. Bu beden bir daha asla var olmayacak."

Ve sonra birisi bunun adına leke sürebileceğini söyleyip ikna etmeye çalıştı: "Çok sayıda insan toplandı ve onlar senin aydınlanmamış olduğunu düşünecekler."

Mürit de, "Bırak canları ne istiyorsa düşünsünler. Aydınlandığım günden beridir sonsuz derecede mutlu olmaya başladım ama aynı zamanda acıya ve ıstıraba da sonsuz duyarlı hale geldim" dedi.

Bu böyle olmalı gibi geliyor. Buda'ya vursan, Buda, sana vurmuş olsalar senin hissedeceğinden daha fazla acı çekecektir çünkü o sonsuz duyarlı hale gelmiştir. Onun duyarlılığı çok hassastır, o aynı bir nilüferin taçyaprağı gibidir. Taşın ona çok derinden çarpacaktır, ona derin bir acı verecektir. Elbette o bunun farkında olacaktır, elbette ondan ayrı duracaktır. Elbette o bunun ötesine geçecektir, o bunun gerçekleştiğini ve kendisinin onun bir parçası olmayacağını biliyor olacak, o, onun etrafını çevreleyen bulutumsu bir şey gibi olacak; ancak bu olay gerçekleşiyor.

Sen acıya çok duyarlı olamazsın; o kadar derin uykuya dalmış durumdasın ki! Bir ayyaş gibi ortalıkta dolanıyorsun; ayyaş sokakta yere düşer, yola kafasını çarpar ve bir şey olmaz. Farkında olmuş olsa acı olacaktı.

Buda sınırsızca acı çeker ve Buda sınırsızca keyif alır. Her zaman anımsa; ne zaman yüksek bir zirveye

ulaşırsan, derin bir vadi de aynı anda yaratılır. Cennete ulaşmak istersen, köklerin cehennemin ta içine gitmek zorundadır. Acıdan korktuğun için farkında olamazsın ve o zaman da hiçbir şey öğrenemezsin.

Bu tıpkı düşmanlarından çok korktuğun için evinin kapılarını kapatman gibi bir şeydir. Artık dostlar bile giremezler, hatta sevgili bile dışarıda kalmıştır. Sevgili kapını çalıp duruyor ama sen korkuyorsun; belki de düşmandır çalan. O yüzden kapalısın. Ben hepinizi böyle görüyorum; kapalı, düşmandan korkmuş ve dost içeri giremiyor. Dostunu düşmana çevirdin; artık kimse giremez, çok korkuyorsun.

Kapıyı aç. Taze hava içeri girdiğinde, tehlikelerin de içeri girmesi için her türlü olasılık mevcuttur. Dost geldiğinde düşman da gelir çünkü gündüz ve gece birlikte içeri girer, acı ve zevk birlikte içeri girer, yaşam ve ölüm birlikte içeri girer. Acıdan korkma, aksi taktirde anestezi altında yaşayacaksın.

Cerrah sana ameliyat yapmadan önce anestezi yapar çünkü çok fazla acı olacaktır, o kadarını kaldıramayacaksın. Bilincin karartılmak zorundadır, karanlık hale getirilmelidir, o zaman senin tüm bedenini kesebilir ve sen acı çekmezsin.

Acı korkusu yüzünden karartılmış bir bilinçte, karartılmış bir varoluşta, neredeyse cansız bir hayatı yaşamaya kendini zorladın; korku budur. Bu korkuyu bırakmalısın, korkuyla yüzleşmelisin, ıstırabın içinden geçmelisin, ancak o zaman dostun içeri girme olasılığı açık hale gelir.

Ve her ikisini de bildiğinde, ansızın üçüncü oluverirsin. Her ikisini de —acıyı ve zevki, ikiliği, geceyi ve gündüzü— bildiğin zaman ansızın aşkın hale gelmiş oldun.

Olgunluk farkındalıktır. Yaşlanmak sadece kendini heba etmektir.

ANIMSANMASI GEREKEN EN TEMEL ŞEY hayatın diyalektik olduğudur. O ikilikler aracılığıyla var olur, o zıtlar arasındaki bir ritimdir. Sonsuza kadar mutlu olamazsın, aksi taktirde mutluluk tüm anlamını yitirecektir. Sonsuza kadar ahenk içerisinde kalamazsın, aksi taktirde ahengin farkında olamayacaksın. Ahengi tekrar tekrar uyumsuzluk takip etmek zorundadır ve mutluluğu tekrar tekrar mutsuzluk takip etmek zorundadır. Her zevkin kendi acısı vardır ve her acının kendi zevki vardır.

Kişi bu ikiliği anlamadığı sürece gereksiz bir ıstırabın içerisinde kalır.

Tüm ıstırabı ve tüm kendinden geçiren zevkleriyle bütünü kabul et. İmkânsız olanı isteme; sadece kendinden geçirecek zevklerin olmasını ve hiç ıstırap olmamasını arzulama. Kendinden geçirici zevkler tek başına var olmaz, onların kontrasta ihtiyacı vardır. Istırap karatahta haline gelir, o zaman zevk çok netleşir ve parlar. Tıpkı gecenin karanlığında yıldızların çok parlak olması gibi. Gece ne kadar karanlıksa yıldızlar da o kadar parlaktır. Gündüz vakti onlar ortadan kalkmaz, sadece görünmez olurlar; onları hiç kontrast olmadığı için göremezsin.

Ölümün olmadığı bir hayatı düşün; dayanılmaz bir acı olurdu, dayanılmaz bir varoluş olurdu. Ölüm olmadan yaşamak mümkün olmazdı: Yaşamı ölüm tanımlar, ona bir çeşit yoğunluk verir. Yaşam azalmaya devam ettiği için her an değerli hale gelir. Hayat sonsuz olsa kim umursardı? Kişi yarını sonsuza dek bekleyebilirdi; o zaman kim şimdi ve burada yaşardı? Yarın ölüm orada olduğundan, seni şimdi burada yaşamaya zorluyor. Şimdiki anın içine dalmak zorundasın, onun en derinine gitmek zorundasın çünkü kim bilir? Gelecek an gelebilir de gelmeyebilir de.

Bu ritmi gören birisi rahatlar, her ikisiyle de rahattır. Mutsuzluk geldiğinde kişi onu aynı oyundaki ortaklardan birisi olduğunu bilerek buyur eder. Bu devamlı olarak hatırlanması gerekli olan bir şeydir. Şayet bu sende temel bir anımsama olarak yer ederse, hayatın tamamıyla yepyeni bir lezzet kazanacak; özgürlüğün lezzeti, takılıp kalmamanın lezzeti, bağlı olmamanın lezzeti. Her ne gelirse gelsin sen hareketsiz, sessiz, kabul eder halde kalırsın.

Ve, acıyı, hüsranı ve ıstırabı sessiz ve kıpırdamadan kabul etmeye muktedir olan kişi, ıstırabın bizzat kendisinin tüm niteliğini dönüştürür. Onun için ıstırap da bir hazine haline gelir; onun için acı bile netlik sağlar. Onun için karanlığın bile kendi güzelliği, derinliği, sonsuzluğu vardır. Onun için ölüm bile son değil,

sadece bilinmeyen bir şeyin başlangıcıdır.

Sayfada Ara

RUHUN OLGUNLUĞU

Olgun bir kimsenin nitelikleri çok gariptir. Birincisi, o bir kişi değildir. O artık bir benlik değildir; bir mevcudiyeti vardır ama o bir kişi değildir.

İkincisi, o daha çok bir çocuk gibidir, basit ve masumdur. Bu nedenle olgun bir kimsenin nitelikleri çok gariptir dedim. Çünkü olgunluk, sanki o kişi görmüş geçirmiş, yaşlanmış, ihtiyarlamış gibi bir duygu verir. Fiziksel olarak yaşlı olabilir ama manevi olarak masum bir çocuktur. Onun olgunluğu sadece hayat aracılığıyla edinilmiş deneyimler değildir —o zaman bir çocuk gibi olmazdı, o zaman bir mevcudiyet olmazdı— görmüş geçirmiş bir kişi olurdu, bilgili ama olgun değil.

Olgunluğun senin yaşam deneyimlerinle hiçbir ilgisi yoktur. Onun senin kendi içsel yolculuğunla, manevi deneyimlerinle bir ilgisi vardır.

Bir insan ne kadar kendi içinde derine giderse, o kadar olgundur. Kendi varlığının tam özüne ulaştığında, mükemmelen olgunlaşmıştır. Fakat o anda kişi kaybolur, yalnızca mevcudiyet kalır. Benlik kaybolur, yalnızca sessizlik kalır. Bilgi kaybolur, yalnızca masumiyet kalır.

Bana göre olgunluk gerçekleştirmenin diğer adıdır: Potansiyelinin hayata geçmesini sağladın, o gerçek oldu. Tohum çok uzun bir yolculuktan geçti ve çiçek açtı.

Olgunluğun güzel bir kokusu vardır. Bireye muazzam bir güzellik verir. Zekâ verir, mümkün olan en keskin zekâyı verir. Onu saf sevgiye dönüştür. Onun eylemi sevgidir, onun eylemsizliği sevgidir; onun hayatı sevgidir, onun ölümü sevgidir. O bir sevgi çiçeğidir.

Batının olgunluk için çok çocukça tanımları vardır. Batı, olgunluk dendiğinde senin artık masum olmadığını, yaşam deneyimleri sayesinde hamlıktan çıktığını, kolaylıkla kandırılmayacağını, kullanılamayacağını, içindeki bir şeylerin katı bir taş gibi bir korunma, bir güvenlik olduğunu söylemek ister. Bu tanım çok sıradan, çok dünyevi. Evet, dünyada bu tip olgun insanlar bulacaksın. Ama benim olgunluğa bakışım tamamıyla farklı, bu tanımın yüz seksen derece zıttı. Benim bahsettiğim olgunluk seni bir taş yapmayacak; o seni son derece incinebilir, çok yumuşak, çok basit yapacak.

Aklıma geldi de... Bir hırsız bir mistiğin barakasına girmişti. Bir dolunay gecesiydi ve o yanlışlıkla girmişti; yoksa bir mistiğin evinde ne bulabilirsin ki? Hırsız bakınıyordu ve hiçbir şey olmadığını görüp şaşırdı. Ve, ansızın elinde bir mumla gelen adamı gördü. "Karanlıkta ne arıyorsun? Neden beni uyandırmadın? Tam ön kapının yakınında uyuyordum ve sana tüm evi gösterebilirdim" dedi adam. Ve o kadar basit ve masum görünüyordu ki, sanki hiç kimsenin hırsız olabileceği aklına bile gelmiyormuş gibiydi.

Böylesi bir masumiyet ve basitliğin karşısında hırsız, "Belki de benim bir hırsız olduğumu bilmiyorsunuzdur" dedi.

Mistik, "Bu önemli değil, herkes bir şey olmak zorunda. Esas nokta şu ki, ben otuz yıldır evdeyim ve bir şey bulamadım, öyleyse hadi beraber arayalım! Ve şayet bir şey bulabilirsek ortak olabiliriz. Ben bu evde bir şey bulamadım; o bomboş" dedi. Hırsız biraz korkmuştu; bu adam biraz garip görünüyordu! Ya çıldırmıştı... kim bilir ne tür bir adamdı? Kaçmak istedi. Yanında önceki iki evden getirmiş olduğu şeyleri evin dışında bırakmıştı.

Mistiğin sadece bir battaniyesi vardı —sahip olduğu tek şey buydu— ve soğuk bir geceydi, o yüzden hırsıza, "Bu şekilde ayrılma, beni bu şekilde aşağılama; aksi taktirde gece yarısı evime gelmiş zavallı bir adamı eli boş gönderdiğim için kendimi hiç affedemeyeceğim. Bu battaniyeyi alıver. Ve böylesi iyi olacak;

dışarıda hava soğuk. Ben evin içindeyim, burası daha ılık" dedi.

Hırsızı battaniyeyle sardı. Hırsız aklını kaçırmak üzereydi! "Ne yapıyorsunuz? Ben bir hırsızım!" dedi.

Mistik, "Bu önemli değil. Bu dünyada herkes birisi olmak, bir şey yapmak zorunda. Belki sen çalıyorsun, bu önemli değil; meslek meslektir. Sen onu iyi yap yeter, seni kutsuyorum. Onu mükemmelen yap, yakalanma; yoksa başın derde girer" dedi.

"Sen garipsin. Çıplaksın ve hiçbir şeyin yok..." dedi hırsız.

Mistik, "Endişelenme çünkü ben de seninle geliyorum! Sadece battaniye beni bu evde tutuyordu; yoksa bu evde hiçbir şey yok ve battaniyeyi de sana verdim. Seninle geliyorum; beraber yaşayacağız! Ve anlaşılıyor ki senin pek çok şeyin var; bu iyi bir ortaklık. Ben her şeyimi sana verdim, sen bana birazcık verebilirsin; bu adil olur" dedi.

Hırsız buna inanamadı. Sadece bu yerden ve bu adamdan kaçmak istedi. "Hayır, seni götüremem. Benim karım var, çocuklarım var. Ve komşular evime çıplak bir adam götürürsem ne der...?" dedi.

"Bu doğru. Seni utanılacak bir duruma sokmayacağım. O zaman sen gidebilirsin, ben bu evde kalacağım" dedi mistik. Ve hırsız giderken mistik bağırdı, "Hey! Geri gel!" Hırsız hiç bu kadar güçlü bir ses duymamıştı; tıpkı bir bıçak gibi çıkmıştı. Geri dönmek zorunda kalmıştı. Mistik, "Biraz nezaket öğren. Sana battaniyeyi verdim ve sen bana teşekkür bile etmedin. O yüzden önce teşekkür et; bunun sana epey bir yardımı olur. İkincisi, içeri girerken kapıyı açtın... dışarı çıkarken kapıyı kapa! Gecenin çok soğuk olduğunu göremiyor musun ve sana battaniyeyi verdiğimi ve çıplak olduğumu göremiyor musun? Bir hırsız olmanda bir şey yok ama davranışlar konusunda ben zor bir adamımdır. Bu tür davranışları kaldıramam. Teşekkür et!" dedi.

Hırsız, "Teşekkür ederim efendim" demek zorunda kaldı ve kapıyı kapatıp sıvıştı. Olanlara inanamadı! Tüm gece uyuyamadı. Tekrar tekrar hatırladı... hiç bu kadar güçlü bir ses, böylesi bir kudret görmemişti. Ve adamın hiçbir şeyi yoktu!

Ertesi gün araştırdı ve onun eşsiz bir Usta olduğunu öğrendi. İyi bir şey yapmamıştı; bu yoksul adama gitmek çok çirkindi, hiçbir şeyi yoktu. Ama o çok büyük bir Ustaydı.

"Çok garip bir adam olduğunu kendi kendime bile anlıyorum. Hayatım boyunca en zengininden en fakirine kadar her türden, çeşit çeşit insanla temas kurdum ama hiç... hatırlamak bile bedenimde bir ürperti oluşturuyor. Beni geri çağırdığında kaçıp gidemedim. Kesinlikle özgürdüm, eşyaları alıp koşarak uzaklaşabilirdim ama yapamadım. Onun sesinde beni geri doğru çeken bir şey vardı" dedi hırsız kendi kendine.

Birkaç ay sonra hırsız yakalandı ve mahkemede hâkim ona sordu: "Bu civarda seni tanıyan birisinin adını söyleyebilir misin?"

O da, "Evet, bir kişi beni tanıyor" dedi ve Ustanın adını söyledi.

Hâkim de, "Bu yeterli; Ustayı çağırın. Onun tanıklığı on bin kişinin tanıklığına bedeldir. Onun senin hakkında söyleyeceği şeyler yargıda bulunmak için yeterli olacaktır" dedi. Hâkim Ustaya, "Bu adamı tanıyor musunuz" diye sordu. "Tanımak mı? Biz ortağız! O benim arkadaşım, hatta bir seferinde gecenin bir yarısında beni ziyarete bile geldi. O kadar soğuktu ki ona battaniyemi verdim. Onu kullanıyor, görebilirsiniz. Bu battaniye tüm ülkede meşhurdur, herkes onun benim olduğunu bilir" dedi mistik.

Hâkim, "O sizin arkadaşınız mı? Peki, o hırsızlık yapar mı?" diye sordu.

Usta, "Asla! O hiçbir zaman çalamaz. O öylesine nazik bir adam ki, battaniyeyi ona verdiğimde bana, 'Teşekkür ederim efendim' dedi. Evden dışarı çıktığında sessizce kapıyı kapadı. O çok kibar, hoş bir adam" dedi.

Hâkim, "Eğer siz öyle diyorsanız, onun bir hırsız olduğunu söyleyen tüm tanıkların ifadeleri iptal oldu. O özgür" dedi. Mistik dışarı çıktı ve hırsız da onu takip etti.

Mistik, "Ne yapıyorsun? Neden benimle geliyorsun?" diye sordu.

"Artık seni asla terk edemem. Beni arkadaşın olarak adlandırdın, bana ortağım dedin. Kimse bana hiçbir saygı göstermemişti. Benim nazik bir adam, hoş bir insan olduğumu söyleyen ilk kişisin. Senin dizlerinin dibinde oturacağım ve senin gibi olmayı öğreneceğim. Bu olgunluğu, bu kudreti, bu direnci, bu her şeyi tamamen farklı bir şekilde görebilmeyi nereden edindin?" dedi, o da.

"O gece ne kadar kötü hissettiğimi biliyor musun? Gitmiştin; battaniyesiz uyumanın mümkün olmadığı kadar çok soğuktu. Pencerenin kenarında dolunayı seyrederek oturuyordum ve bir şiir yazdım: 'Yeterince zengin olsaydım, yoksul bir adamın evine karanlıkta gelip bir şeyler arayan bu zavallı adama şu mükemmel Ay'ı verirdim. Yeterince zengin olmuş olsaydım Ay'ı verirdim ama ben kendim de fakirim.' Sana şiiri göstereceğim, benimle gel.

Hırsızların bazı şeyleri öğrenmesi gerekir diyerek ağladım o gece. Benim gibi bir adama geleceklerinde en azından bir ya da iki gün önceden haber vermeliler ki, bu sayede bizler de onları elleri boş göndermeyeceğimiz bir şeyler ayarlayalım. Ve mahkemede beni hatırladığın iyi oldu; yoksa bu adamlar tehlikelidir, sana kötü davranabilirlerdi. O gece seninle birlikte gelmeyi ve ortak olmayı teklif ettim ama sen beni reddettin. Şimdi de sen benimle gelmek istiyorsun! Bir sorun yok, gelebilirsin; neyim varsa seninle paylaşacağım. Ama o maddi bir şey değil, o görünmez bir şey" diye yanıtladı mistik.

Hırsız, "Bunu hissedebiliyorum; o görünmez bir şey. Ama sen benim hayatımı kurtardın ve hayatım senindir. Onunla ne yapmak istersen yap, ben onu heba edip duruyordum. Seni gördükçe, gözlerine baktıkça, bir şey kesin; beni tamamıyla dönüştürebilirsin. O geceden beridir sevdalandım" dedi.

Olgunluk bana göre manevi bir olgudur.

RUHUN OLGUNLUĞU, İÇİNDEKİ GÖKYÜZÜNE DOKUNUYOR. Bir kez içindeki göğe yerleştin mi, bir yuva buldun mu, eylemlerinde ve davranışlarında muhteşem bir olgunluk yükselir. O zaman yaptığın her şeyde bir zarafet vardır. O zaman yaptığın her şeyin ta kendisi bir şiirdir. Şiiri yaşarsın; yürümen dans olur; sessizliğinse müziktir.

Olgunluk, evine döndüğün anlamına gelir. Artık büyümek zorunda olan bir çocuk değilsin, büyüdün. Potansiyelinin yüksekliklerine değdin. Çok garip bir şekilde, ilk kez yoksun —ve varsın. Eski fikirlerinde, hayallerinde, kendini kavramada yoksun; hepsi lağıma gitti. Şimdi sende yeni bir şey doğuyor, tüm yaşamını bir keyfe dönüştürecek, kesinkes yepyeni ve bakire bir şey. Istırap dolu dünyaya yabancı hale geldin, kendin ve başka kimse için ıstırap yaratmıyorsun. Hayatını başkalarının ne diyeceğini hesaba katmadan tam bir özgürlükle yaşıyorsun.

Sürekli başkalarının fikirlerini hesaba katan insanlar olgunlaşmamıştır. Onlar başkalarının ne düşündüğüne bağımlıdır. Onlar hiçbir şeyi özgün bir biçimde yapamazlar, dürüstçe söylemek istediklerini söyleyemezler; başkalarının duymak istediklerini söylerler. Senin politikacıların sana duymak istediklerini söylerler. Senin istediğin şeyleri vaat ederler. Onlar bu sözleri yerine getiremeyeceklerini mükemmelen bilirler; zaten onları yerine getirme niyetleri de yoktur. Ama eğer tam olarak, dürüstçe durumun ne olduğunu söyleyecek olsalar ve istediğin şeylerin pek çoğunun mümkün olmadığını, yapılamayacağını net bir şekilde sana ifade etseler, iktidardan alaşağı edilecekler. Dürüst bir politikacıyı seçmeyeceksin.

Çok garip bir dünya. Neredeyse bir tımarhane. Şayet bu tımarhanede kendi içsel varlığının farkına varır ve uyanık olursan kutsanmışsın demektir.

HAYATIN YEDİ YILLIK DÖNGÜLERİ

Hayatın içsel bir döngüsü vardır; onu anlamak iyi olur. Fizyologların dediğine göre her yedi yılda bir beden ve zihin bir krize ve değişime maruz kalır. Her yedi yılda bir bedenin tüm hücreleri değişir, tamamıyla yenilenir. Aslında yetmiş yılda, bu ortalama ömürdür, bedenin on kez ölür. Her yedinci yılda her şey değişir; bu tıpkı mevsimlerin değişmesi gibidir. Yetmiş yılda döngü tamamlanır. Doğumdan itibaren harekete geçen çizgi ölüme ulaşır, döngü yetmiş yılda tamamlanır. On bölüme sahiptir.

Aslına bakarsan insan ömrü çocukluk, gençlik, yaşlılık diye bölünmemelidir. Bu pek de bilimsel değil çünkü her yedi yılda yeni bir dönem başlar, yeni bir adım atılır.

İlk yedi yılda çocuk ben-merkezlidir, sanki tüm dünyanın merkezindeymiş gibidir. Tüm aile onun çevresinde dört döner. Ne ihtiyacı olursa anında giderilmelidir; yoksa öfkelenir, küplere biner, sinir krizleri geçirir. Bir imparator, gerçek bir imparator gibi yaşar; anne, baba hepsi onun hizmetkârlarıdır, tüm aile onun için vardır. Ve, elbette aynı şeyin daha geniş olan dünya için de geçerli olduğunu düşünür. Ay onun için doğar, Güneş onun için doğar, mevsimler onun için değişir. Bir çocuk yedi yıl boyunca tam anlamıyla bir egoist, ben-merkezci olarak kalır. Psikologlara soracak olursan, bir çocuğun yedi yıl boyunca mastürbasyoncu olarak, kendisiyle tatmin olmuş bir halde kaldığını söyleyeceklerdir. O hiçbir şeye, kimseye ihtiyaç duymaz. Kendini tamamlanmış hisseder.

Yedi yıl sonra bir atılım: Çocuk artık ben-merkezci değildir; kelimenin tam anlamıyla eksantrik olur. Eksantrik; sözcüğün anlamı "merkezinin dışına gitmek"tir. Başkalarına doğru yönelir. Diğeri; arkadaşlar, çeteler... önemli olgular haline gelir. Artık o çok da kendisiyle ilgili değildir; o diğeriyle, daha büyük dünyayla ilgilenir. Şu "diğer"in kim olduğunu keşfetme macerasına atılır. Araştırma başlar.

Yedi yıldan sonra çocuk muazzam bir sorgucuya dönüşür. Her şeyi sorgular. Muazzam bir kuşkucu olur çıkar çünkü araştırması söz konusudur. Milyonlarca soru sorar. Anne-babasını ölümüne sıkmaya başlar, bir baş belası olur. Diğer ile ilgilidir ve dünyaya ait her şey ilgi alanındadır. Neden ağaçlar yeşil? Tanrı niçin dünyayı yarattı? Bu neden böyle? Giderek daha fazla felsefi olmaya başlar; sorgu, kuşkuculuk. Şeylerin içine girmekte ısrarcı olur.

İçinde ne olduğunu görmek için bir kelebeği öldürür, bir oyuncağı yalnızca içinde ne olduğunu görmek için parçalar, içine bakmak, nasıl olup da sürekli tik-tak yaptığını, zil çaldığını görmek için bir saati fırlatıp atar; içerde ne oluyor? Diğeriyle ilgilenmeye başlar ama diğer aynı cinsiyettekilerle sınırlıdır. Kızlarla ilgilenmez. Başka çocuklar kızlarla ilgilenecek olursa, onların muhallebi çocuğu olduğunu düşünür. Kızlar oğlanlarla ilgilenmez. Bazı kızlar oğlanlarla ilgilenecek, onlarla oynayacak olursa, o bir erkek fatmadır, normal değildir, ortalama değildir, yanlış bir şey vardır. Psikologlar ve psikanalistler bu ikinci aşamanın homoseksüel olduğunu söyleyeceklerdir.

On dördüncü yıldan sonra üçüncü bir kapı açılır. O artık oğlanlarla ilgilenmiyor, kızlar artık kızlarla ilgilenmiyor. Nazikler ama ilgilenmiyorlar. Bu yüzden yedinci yaşla on dördüncü yaş arasında gerçekleşen arkadaşlıklar en derin olanıdır çünkü zihin homoseksüeldir ve hayatta hiçbir zaman, bir daha böylesi bir arkadaşlık oluşmayacaktır. Bu arkadaşlar sonsuza kadar arkadaş kalacaktır, bu öylesine güçlü bir bağdır. İnsanlarla dost olacaksın ama bu bir tanışıklık olarak kalacak; yedinci ve on dördüncü yaşlar arasında gerçekleşen olağanüstü derinlikteki şey değildir.

Ancak on dördüncü yaşında bir oğlan, oğlanlarla ilgilenmez. Eğer her şey normal olarak giderse, eğer bir yerlerde takılıp kalmazsa kızlarla ilgilenecek. Artık o bir heteroseksüel haline geliyor; yalnızca diğerleriyle ilgilenmiyor, gerçekten diğeriyle ilgileniyor çünkü bir oğlan başka bir oğlanla ilgilendiğinde, bu oğlan "diğer" olabilir ama o hâlâ kendisi gibi bir oğlandır, tam olarak diğer değildir. Bir oğlan kızlarla ilgilenmeye başladığında, artık hakikaten karşı tarafla, gerçek diğer ile ilgileniyordun Bir kız bir oğlanla ilgilenmeye başlarsa, artık dünya devreye girer.

On dördüncü yıl büyük, devrimci bir yıldır. Seks olgunlaşır, kişi seks ile ilgili olarak düşünmeye başlar; cinsel fanteziler rüyalarda belirgin bir hal alır. Oğlan muazzam bir Don Juan'a dönüşür, kur yapmaya

başlar. Şiir, romantizm yükselir. O dünyaya ayak basıyor.

Yirmi birinci yıla doğru şayet her şey normal giderse —ve, toplum tarafından doğal olmayan bir şey yapmak zorunda bırakılmazsa— yirmi birinci yıla gelindiğinde bir çocuk sevgiden daha çok ihtirasla ilgilenir hale gelir. Bir Rolls-Royce, muhteşem bir saray ister. Bir başarı, bir Rockefeller, bir başbakan olmak ister. İhtiraslar su yüzüne çıkar; gelecek için arzu duymak, başarmak, nasıl başarılı olunacağı, nasıl rekabet edileceği, mücadele içinde nasıl ilerlenebileceği tüm ilgi alanını teşkil eder.

Artık o sadece doğanın dünyasına girmiyor, insanlığın, piyasanın dünyasına ayak basıyor. Şimdi o deliliğin dünyasına ayak basıyor. Artık piyasa en belirgin şey haline gelir. Tüm varlığı piyasaya doğru gider; para, güç, prestij.

Eğer her şey yolunda giderse —ki hiçbir zaman gitmez, ben kesinkes doğal olan olgudan bahsediyorum— yirmi sekizinci yıla gelindiğinde bir insan hiçbir şekilde maceracı bir hayata girmeye çalışmaz. Yirmi birden yirmi sekize kadar kişi macera içerisinde yaşar; yirmi sekizinci yıla gelindiğinde kişi tüm arzuların tatmin edilemeyeceğinin daha çok farkına varır. Pek çok arzunun imkânsız olduğuna ilişkin daha çok anlayış vardır. Aptalın tekiysen onların peşinden gidebilirsin ama zeki insanlar yirmi sekizinci yaşında başka bir kapıdan girerler. Onlar daha çok güvenlik ve konfor ile, daha az macera ve tutkuyla ilgilenmeye başlarlar. Yerleşmeye başlarlar. Yirmi sekizinci yıl hippiliğin sonudur.

Hippiler yirmi sekizde burjuvalara dönüşürler, devrimciler artık devrimci değildirler; konforlu bir hayatın, banka hesaplarında birazcık parasının olmasının peşine düşerler. Rockefeller olmak istemezler; bu dürtü artık yoktur. Güvenlik içinde yaşanacak küçük ama yerli yerinde, rahat bir ev isterler. Böylece, en azından bu kadarına, banka hesaplarında birazcık paraya her zaman sahip olabilirler. Yaklaşık olarak yirmi sekiz yaşında sigorta şirketine giderler. Düzen oluşturmaya başlarlar. Serseri artık serserilikten çıktı. Bir ev satın alır, içinde yaşamaya başlar; medenileşir. İngilizcesi *civilization* olan medeniyet sözcüğünün kökü civis, yani "vatandaş"tan *(citizen)* gelmektedir. Artık o bir kasabanın, bir kentin, bir cemaatin parçası olmuştur. Bundan sonra o bir serseri, amaçsızca ortalarda gezinen birisi değildir. Artık o Katmandu'ya ve Goa'ya gitmiyor. O hiçbir yere gitmiyor; bitti, yeterince gezdi, yeterince gördü. Şimdi o düzen kurmak ve biraz dinlenmek istiyor.

Otuz beşinci yıla doğru yaşam enerjisi en yüksek noktasına ulaşır. Çemberin yarısı tamamlanmıştır ve enerji azalmaya başlar. Bundan sonra kişi yalnızca güvenlik ve konforla ilgilenmekle kalmaz, bir muhafazakâr, bir Ortodoks haline gelir. O devrimle ilgilenmemekle kalmayıp karşı-devrimci hale gelir. Artık her türlü değişime karşıdır, o kurallara uyan bir kişidir. O tüm devrimlere karşıdır; statükocudur çünkü o artık bir düzen kurdu ve herhangi bir şey değişecek olursa tüm düzeni bozulacak. Şimdi hippiler, asiler için kötü konuşuyor; o artık sahiden cemaatin bir parçası haline gelmiş oldu.

Ve, bu doğaldır; bir şeyler ters gitmediği sürece bir kimse sonsuza kadar hippi kalmayacaktır. Bu bir aşamaydı; yaşayıp içinden geçmek iyidir ama takılıp kalırsan kötüdür. Bu belirli bir aşamada takılıp kaldığın anlamına gelir. Yedi ila on dört yaşları arasında homoseksüel olmak iyiydi ancak bir kişi tüm hayatı boyunca homoseksüel olarak kalırsa bunun anlamı onun büyümediğidir, o bir yetişkin değildir. Bir kadınla temas kurulması zorunludur. Bu, hayatın parçasıdır. Karşı cins önemli olmak zorunda çünkü ancak o zaman zıtlıkları, çatışmayı, sefaleti ve zevkin doruklarını; ıstırabı ve keyfi birlikte öğrenebileceksin. Bu bir eğitimdir, gerekli olan bir eğitim.

Otuz beşinci yılda kişi basmakalıp dünyanın parçası haline gelmek zorundadır. Kişi geleneğe, geçmişe, Veda'lara, Kuran'a, İncil'e inanmaya başlar. Kişi değişime kesinlikle karşıdır çünkü her değişiklik hayatının rahatsız edileceği anlamına gelir; artık kaybedecek çok şeyin var. Devrim yanlısı olamazsın, korumak istiyorsun. Kişi kanunların, mahkemelerin, devletin tarafındadır. Kişi artık bir anarşist değildir; kişi her şeyiyle devletin, kanunların, disiplinin, kuralların yanındadır.

Kırk ikinci yıl civarlarında her türden fiziksel ve zihinsel hastalıklar patlak vermeye başlar. Çünkü yaşam azalıyor. Enerji ölüme doğru ilerliyor. Başlangıçta enerjilerin yukarı çıkıyordu ve giderek daha çok enerjik, canlı hale geliyordun, giderek daha da çok güçleniyordun, şimdi tam tersi oluyor, her gün giderek daha da güçsüzleşiyorsun. Fakat alışkanlıkların aynen devam ediyor. Otuz beş yaşına kadar yeterince yiyordun;

şimdi aynı alışkanlığına devam edersen şişmanlamaya başlayacaksın. Artık bu kadar yiyeceğe ihtiyaç yok. İhtiyaç vardı ama artık ona gereksinim kalmadı çünkü hayat ölüme doğru yol alıyor, bu kadar yiyeceğe ihtiyacı yok. Eskiden yaptığın gibi mideni doldurmaya devam edersen, o zaman her türden hastalık oluşacaktır: Yüksek tansiyon, kalp krizi, uykusuzluk, ülser. Bunların hepsi kırk iki civarlarında gerçekleşiyor; kırk iki en tehlikeli noktalardan birisidir. Saçlar dökülmeye, beyazlaşmaya başlar. Yaşam ölüme dönüşüyor.

Ve, kırk ikinci yaşa doğru ilk kez din önem kazanmaya başlar. Önceleri şu ya da bu şekilde azıcık da olsa dinle ilgin olmuş olabilir ama din ilk defa önemli hale gelmeye başlar çünkü din çok derin bir şekilde ölüm ile alakalıdır. Artık ölüm yaklaşıyor ve ilk din arzusu yükselir.

Carl Gustav Jung hayatı boyunca yaptığı gözlemler sonucunda ona gelen insanlardan kırk yaş civarında olanlarda her zaman bir din ihtiyacı bulunduğunu yazmıştır. Şayet delirmiş, sinir hastası olmuş, psikozlu iseler, derinden bir şekilde dinle bağ kuramadıkları sürece onlara yardım edilememektedir. Dine ihtiyaçları var; onların temel ihtiyacı dindir. Ve şayet toplum laikse ve hiçbir zaman sana din öğretilmediyse kırk ikinci yaş civarına gelindiğinde çok büyük zorluklar baş göstermeye başlar çünkü toplum sana hiçbir yol, hiçbir kapı, hiçbir boyut vermez.

On dört yaşındayken toplum iyiydi çünkü toplum yeterince cinsellik sunar; toplumun tümü cinseldir: Öyle görünüyor ki, seks her ürünün içine gizlenmiş olan tek metadır. Eğer on tonluk bir kamyon satmak istersen bile çıplak bir kadın kullanmak zorundasın. Ya da diş macunu; o zaman bile. Kamyon ya da diş macunu hiç fark etmez: Çıplak bir kadın arkada bir yerde gülümsüyor. Aslında kadın satılıyor. Kamyon satılmıyor, diş macunu satılmıyor; kadın satılıyor. Ve, kadının gülümsemesi diş macunuyla birlikte geldiğinden diş macununu da satın almak durumundasın. Her yerde seks satılıyor.

Bu nedenle bu toplum, laik bir toplum genç insanlar için iyidir. Ancak, onlar sonsuza kadar genç kalmayacaklar. Kırk iki olduklarında toplum onları zindana bırakır. Şimdi ne yapacaklarını bilmiyorlar. Sinir hastası olurlar çünkü onlar ölümle yüzleşmek için hiç eğitilmediler, onlara hiçbir disiplin verilmedi, bilmiyorlar. Toplum onları hayat için hazırladı fakat hiç kimse onlara ölüme hazırlanmayı öğretmedi. Onların hayat için eğitime duydukları ihtiyaç kadar ölüm için de eğitilmeye ihtiyaçları var.

Benim yöntemime izin verilseydi, üniversiteleri iki kısma bölerdim: Bir kısım gençler için, diğer kısımsa yaşlı insanlar için. Genç insanlar yaşam sanatını öğrenmeye gelirlerdi; seks, ihtiras, mücadele. Sonra, yaşlandıklarında ve kırk iki sınırını geçtiklerinde tekrar üniversiteye ölüm, Tanrı, meditasyon hakkında bir şeyler öğrenmek üzere geri dönerlerdi çünkü artık eski üniversitelerin onlara bir yararı dokunmayacaktır. Onların yeni bir eğitime, yeni bir alanda eğitilmelerine ihtiyaçları var, bu sayede başlarına gelen yepyeni bir aşamaya demir atabilir hale gelirler.

Toplum onları bir zindana atar; bu yüzden Batıda çok fazla hastalık vardır. Bu, Doğuda çok fazla yoktur. Neden? Çünkü Doğu hâlâ birazcık din eğitimi sunar. Tamamen ortadan kalkmadı; ne kadar yanlış, sahte de olsa hâlâ var, kıyıda köşede bir yerde varlığını sürdürüyor. Artık piyasada yok, artık yaşamın merkezinde yok, yalnızca kıyısında var ama orada bir ibadethane mevcut. Yaşamın akışının dışında ama hâlâ mevcut. Birkaç adım yürümen gerek ve oraya varabilirsin, hâlâ orada duruyor.

Batıda din artık hayatın bir parçası değil. Kırk iki yaş civarında Batılılar psikolojik sorunlar yaşamaya başlıyorlar. Binlerce türden sinir hastalığı ve ülser hastalıkları oluşuyor. Ülser hırslı olmanın ayak izidir. Hırslı bir insanın midesinde ülser olması kaçınılmazdır: Hırs ısırır, seni yer bitirir. Bir ülser kendini yemen dışında bir şey değildir. O kadar gerginsin ki kendi midenin zarını yemeye başladın. Çok gerginsin, miden çok gergin, o hiç gevşeyemez. Zihin ne zaman gerginse mide gerilir.

Ülser hastalıkları hırsın ayak izidir. Ülserin varsa sen çok başarılı bir kişisin demektir. Ülserin yoksa yoksul bir adamsın; hayatın bir fiyasko olmuştur, fena halde başarısız oldun. Şayet ilk kalp krizini kırk iki yaş civarında geçirdiysen muazzam başarılısın demektir. Sen hükümette bir bakan ya da zengin bir sanayici veya ünlü bir aktör olmalısın; aksi taktirde kalp krizini nasıl açıklayabileceksin? Başarının tanımı bir kalp krizidir.

Tüm başarılı olmuş insanlar kalp krizi geçireceklerdir, buna mecburlar. Tüm sistemleri zehirli maddelerin ağırlığı altındadır: ihtiras, arzu, gelecek, hiç var olmayacak olan yarın. Rüyalarda yaşadın, artık sistemin bu kadarını kaldıramıyor. Ve sen gelecek için o kadar gergin durumdasın ki, bu gerginlik yaşam tarzının ta kendisi olmuş durumda. O artık çok derinlerde yer etmiş bir alışkanlık.

Kırk ikide tekrardan yeni bir aşamaya gelinir. Kişi din üzerine, diğer taraf üzerine düşünmeye başlar. Hayat çok fazla gelir ve çok az zaman kalmıştır; nasıl Tanrıya, Nirvana'ya, aydınlanmaya ulaşacaksın? Sonra da reenkarnasyon teorisi: "Korkma. Yeniden, tektar ve tekrar doğacaksın ve hayat çarkı sürekli olarak dönüp duracak. Korkma: Yeterince zaman var, yeterince sonsuzluk var; ulaşabilirsin."

Bu yüzden Hindistan'da üç din —Jainizm, Hinduizm ve Budizm— doğmuştur ve onlar reenkarnasyon dışındaki hiçbir konuda aynı fikirde değildirler. Tanrının, varlığın doğasının en basit temelleri hakkında dahi hemfikir olunmadığı, öylesine birbirine zıt varsayımlar... ancak, üçü de reenkarnasyon teorisinde hemfikirler; bunun bir nedeni olmalı. Hepsinin zamana ihtiyacı var çünkü Brahmanlığa ulaşmak için —Hindular ona Brahman derler— çok zaman gereklidir. Öylesine büyük bir ihtirastır ki ve sen ona ancak kırk iki yaşından sonra ilgi duymaya başlarsın. Sadece yirmi sekiz yıl kaldı.

Ve bu ilginin daha sadece başlangıcıdır. Aslında kırk iki yaşında sen dinin dünyasında yeniden bir çocuğa dönüşürsün ve yalnızca yirmi sekiz yıl kaldı. Zaman çok kısa gelir, böylesi muhteşem yüksekliklere —Hindular Brahman der ona— ulaşmak için pek de yeterli değildir. Jainlar ona *moksha* derler; tüm geçmiş karmalardan kesin özgürleşme. Fakat geçmişte binlerce ve milyonlarca yaşam olmuştur; yirmi sekiz yıl içerisinde nasıl başa çıkacaksın? Nasıl tüm geçmişi sileceksin? O kadar engin bir geçmiş var ki, iyi ve kötü karmalarıyla; nasıl yirmi sekiz yılda tüm günahlarını temizleyeceksin? Bu haksızlık gibi geliyor! Tanrı da çok fazla şey istiyor, bu imkânsız. Şayet sana yirmi sekiz yıl verilirse kendini haksızlığa uğramış hissedeceksin. Ve Tanrıya inanmayan, ruha inanmayan Budistler; onlar da reenkarnasyona inanıyorlar. Nirvana, nihai boşluk, tam boşluk... pek çok yaşam boyunca bir sürü çöplükle dolup taşmış halde kaldıktan sonra yirmi sekiz yılda kendini bu ağırlıklardan nasıl kurtarabilirsin ki? Bu kadarı da çok fazla, yerine getirilmesi imkânsız bir görev gibi görünüyor. Bu yüzden hepsi bir tek şey üzerinde hemfikir olurlar; geleceğe ihtiyaç vardır, daha çok zamana gereksinim vardır.

Ne zaman ihtirasın varsa, zamana ihtiyaç duyarsın. Ve, bana göre dindar kişi zamana ihtiyaç duymayandır. O şimdi ve burada özgürleşmiştir, o Brahman'a şimdi ve burada ulaşmıştır, o şimdi ve burada özgürleşmiş, aydınlanmıştır. Dindar bir insan zamana ihtiyaç duymaz bile çünkü din zamansız bir anda gerçekleşir. O şimdi olur, o her zaman şimdi olur; hiçbir zaman öteki türlü olmadı. O hiçbir zaman başka herhangi bir biçimde gerçekleşmedi.

Kırk iki yaşında ilk dürtü ortaya çıkar; belirsiz, net olmayan, karmakarışık. Ne olduğunun farkında bile değilsin ama tapınağa meraklı bir ilgiyle bakmaya başlarsın. Bazen aklına estikçe sıradan bir ziyaretçi olarak kiliseye de gelirsin. Bazen —zaman geçirmek için, bir şey yapmadan— uzun zamandır üzerinde toz birikmekte olan masanın üstündeki İncil'e bakmaya başlarsın. Belirsiz, net olmayan, seks hakkında ne yapacağını bilemeyen bir çocuğun kendi cinsel organıyla oynaması gibi ne yaptığını bilmeden. Belirsiz bir dürtü... Bazen kişi ne yaptığını bilmeden sessizce oturur, ansızın huzurlu hisseder. Bazı zaman kişi çocukluğunda duyduğu bir mantrayı tekrar eder. Kişi arayışa başlar, bir guru aramaya başlar. Sana rehberlik edecek bir kimse. Kişi yeni inançları kabul eder, bir mantra öğrenmeye başlar, onu bazen tekrarlar, sonra birkaç günlüğüne yeniden unutur, tekrar başlar... belli belirsiz, körlemesine bir arayış.

Kırk dokuzuncu yılda arayış netleşir; arayışın netleşmesi dokuz yıl alır. Artık bir kararlılık ortaya çıkar. Şayet her şey belirgin bir şekilde doğru gittiyse —ve bunu tekrar tekrar yinelemek zorundayım çünkü hiçbir zaman doğru gitmez— artık başkalarıyla ilgilenmezsin. Kırk dokuz yaşında kişi kadınlara ilgi duymaz hale gelir. Bir kadın erkeklere ilgi duymaz hale gelir: Kırk dokuzuncu yıl, âdet kesilmesi. Erkek seksi olduğunu hissetmez. Bu iş toptan çocuksu gözükür, tamamıyla hamlık gibi gelir.

Fakat toplum bazı şeyler için zor kullanabilir... Onlar Doğuda sekse karşılar ve seksi bastırdılar. Oğlan on dört yaşına geldiğinde seksi bastırıyorlar ve onun hâlâ bir çocuk olduğuna, kızları aklına getirmediğine inanmak istiyorlar. Başka oğlanlar belki —bu çocuklara her zaman mahallede rastlanabilir— ama senin

oğlun asla; o bir çocuk, bir melek kadar masum. Ve, o çok masum görünür ama bu doğru değildir; o fanteziler kurar. Kız onun bilincine girmiştir, girmek zorundadır, bu doğaldır ve o bunu saklamak mecburiyetindedir. Mastürbasyon yapmaya başlar ve bunu saklamak zorundadır. Rüyalarında boşalır ve bunu gizlemek zorundadır.

Doğuda on dört yaşındaki bir oğlan suçlu hale düşer. Yanlış bir şey oluyor; sadece ona oluyor çünkü o herkesin aynı şeyi her yerde yaptığını bilemez. Ve ondan çok şey beklenir; bir melek, bir bakir olarak kalmasını, kızları aklına getirmemesini, hatta kızları rüyalarında bile görmemesini. Ama o ilgi duymaya başlamıştır; toplum onu bastırıyor.

Batıda bu baskılama ortadan kalkmıştır fakat başka bir baskılama gelmiştir. Ve, bu iyi anlaşılmalıdır çünkü benim hissettiğim odur ki toplum baskılamadan asla var olamaz. Şayet birisinden vazgeçerse, hemen başkasına başlar. Artık Batıda bastırma kırk dokuz yaşına doğru olur: insanlar cinselliğin içinde kalmaya zorlanırlar çünkü tüm öğretiler, "Sen ne yaptığını sanıyorsun? Bir erkek doksan yaşına kadar cinsel olarak iktidarda kalabilir!" der. Büyük otoriteler bunu söylüyor. Ve eğer iktidarsızsan ve ilgini çekmiyorsa suçlu hissetmeye başlarsın. Bir erkek kırk dokuz yaşındayken yapması gerektiği kadar sevişmediği için suçluluk duymaya başlar.

Ve sürekli olarak, "Bu saçmalık. Sevişebilirsin, doksan yaşına kadar seks yapabilirsin. Seks yapmaya devam et" diye vaaz eden öğretmenler mevcut. Ve onlar şayet seks yapmazsan cinsel iktidarını yitireceğini söylüyor; devam edersen, o zaman organların işlemeye devam edebilir. Durursan, duracaklar ve bir kez seksi durdurursan yaşam enerjin bitecek, kısa süre sonra öleceksin. Şayet kocası durursa kadın onun peşindedir: "Ne yapıyorsun sen?" Eğer karısı duracak olursa koca onun peşine düşer: "Bu psikologların söylediğine uymuyor ve bu bazı sapkınlıklar yaratabilir."

Doğuda bir aptallık yaptık ve Batıda da eski zamanlarda aynı aptallığı yapmışlardı. On dört yaşındaki bir çocuğun cinsel güce sahip hale gelmesi dine karşıydı. Ve bu o kadar doğal olarak gerçekleşir ki. Çocuk bir şey yapamaz, bu onun kontrolü dışındadır. Ne yapabilir ki o? Nasıl yapabilir? On dört yaşındayken tüm cinsel perhiz öğretileri saçmalıktır, o kişiyi bastırıyorsun. Fakat tüm otoriteler, gelenekler, gurular, eski psikologlar ve din adamları; hepsi sekse karşıydılar, tüm otoriteler seksin karşısındaydı. Bir çocuk bastırılmış, suçluluk yaratılmıştı. Doğaya izin verilememişti.

Şimdi diğer uçtan tam zıtlı gerçekleşmekte. Kırk dokuzuncu yaşta psikologlar insanlara sekse devam etmeleri için baskı yapıyor; yoksa hayatı yitireceksin. On dört yaşında seks ortaya çıktığı gibi, kırk dokuz yaşında da doğal olarak sakinleşir. Öyle olmak zorunda çünkü her döngü tamamlanmak mecburiyetindedir.

Bu yüzden Hindistan'da elli yaşında bir adamın bir *vanprasth* olmaya başlamasına, gözlerinin ormana doğru, sırtının da çarşıya doğru bakması gerektiğine karar vermiş bulunuyoruz. *Vanprasth* çok güzel bir sözcüktür; Himalayalara, ormana doğru bakmaya başlayan kişi demektir. Artık onun sırtı hayata ve ihtiraslara ve arzulara doğru dönük; bitti. O tek başınalığa, kendisine doğru ilerliyor.

Bunun öncesinde hayat çok fazla üzerine geliyordu ve o tek başına olamıyordu; yerine getirilmesi gereken sorumluluklar, yetiştirilmesi gereken çocuklar vardı. Onlar artık yetişkin oldular. Evlendiler; sen kırk dokuzundayken çocukların evlenirler, düzen kurarlar. Artık hippi değiller, yirmi sekiz yaşına yaklaşıyor olmalılar. Onlar düzen kuracaklar; şimdi sen düzenini bozabilirsin. Artık sen evinin ötelerine gidebilirsin, evsiz barksız hale gelebilirsin. Kırk dokuz yaşında kişi ormana doğru bakmaya başlamalıdır, içe dönmelidir, içe dönük hale gelmelidir, giderek daha çok meditasyon haline girmeli ve dua ile dolup taşmalıdır.

Elli altı yaşında yeniden bir değişim, bir devrim gelir. Şimdi artık Himalayalara doğru bakmak yeterli olmaz; kişi hakikaten seyahat etmeli, gitmelidir. Yaşam sona eriyor, ölüm yakınlaşıyor. Kırk dokuz yaşındayken kişi karşı cinse ilgisini yitirir. Elli altı yaşında kişi diğerlerine, topluma, sosyal formalitelere, kulüplere ilgisini yitirir. Elli altı yaşında insan tüm Rotaryenliklerden, tüm Lionsluklardan istifa etmelidir; Şimdi bunlar aptalca, çocukça görünüyor. Bazı Rotary Kulüplerine ya da Lions Kulüplerine git ve kravatlı ve her şeyiyle tam olarak giyinmiş insanlara bak; çocukluk, yeniyetmelik gibi gözükür. Ne yapıyorlar?

Lionslar (Aslanlar); ismin kendisi bile aptalca, küçük bir çocuğa göre. Artık küçük çocuklar için "Yavru Aslan" kulüpleri ve kadınlar için de "Dişi Aslan" kulüpleri var. Yavru Aslanlar için bu mükemmelen doğru ama Lionslar ve Dişi Aslanlar... ? Zihinlerin vasat olduğunu gösterir bu.

Kişi elli altı yaşında tüm sosyal ilişkilerin dışına çıkabilecek kadar olgunlaşmış olmalıdır. Buraya kadar! Kişi yeterince yaşamıştır, yeterince öğrenmiştir; şimdi herkese teşekkürlerini sunar ve dışına çıkar. Elli altı bir kimsenin kendiliğinden bir sannyasin haline geldiği bir çağdır. Kişi sannyas olmalı, kişi bırakmalıdır, bu normaldir; girdiğin gibi, aynı şekilde bırakıp gidebilmelisin. Hayatın bir girişi olmalı ve bir çıkışı da olmalı; aksi halde boğucu olacaktır. Girersin ve hiçbir zaman dışına çıkamazsın ve sonra da bunaldığını, ıstırap çektiğini söylersin. Bir çıkış vardır ve bu sannyas'tır; toplumun dışına çıkarsın. Elli altı yaş civarlarında başkalarıyla ilgilenmezsin bile.

Altmış üç yaşına doğru yeniden bir çocuk gibi olursun, yalnızca kendinle ilgilenirsin. Meditasyon budur; sanki her şey uzaklarda kalmış ve sadece sen varmışsın gibi içeriye doğru ilerlemek. Yeniden bir çocuk oldun; elbette yaşam tarafından olgunlukla, anlayışla, muazzam bir zekâyla zenginleştirilmiş olarak. Artık yeniden masum olursun. İçe doğru yönelirsin. Yalnızca yedi yıl kaldı ve ölüm için hazırlanmalısın. Ölmeye hazır olmalısın.

Ve, ölüme hazır olmak nedir? Ölüme hazırlık kutlama halinde ölmektir. Mutlu, coşkulu, istekli, onu buyur ederek ölmektir; hazır olmak. Tanrı sana öğrenebilmen ve var olman için bir fırsat verdi ve sen öğrendin. Artık dinlenmek istersin. Artık nihai evine gitmek istersin. Bu bir misafirlikti. Yaban ellerde gezindin, garip insanlarla yaşadın, yabancıları sevdin ve pek çok şey öğrendin. Artık vakit geldi; prens kendisine ait krallığa dönmek zorunda.

Altmış üç, kişinin tamamıyla kendi içine kapandığı bir yaştır. Tüm enerji içeri ve içeri ve içeri doğru hareket eder, içerde döner. Hiçbir yere gitmeyen bir enerji döngüsü halini alırsın. Okumadan, pek de konuşmadan. Daha ve daha çok sessiz, daha ve daha çok kendinle, etrafında olanlardan tamamen bağımsız şekilde kalarak. Enerji giderek yatışır.

Yetmişe geldiğinde hazırsın. Ve, şayet bu doğal döngüyü takip ettiysen, ölümünden hemen önce —ölümünden dokuz ay önce— ölümün gelmekte olduğunun farkına varacaksın. Tıpkı bir çocuğun annesinin rahminde dokuz ay geçirmek zorunda olması gibi, tamamen aynı döngü tekrar edilmelidir, tamamen tekrar edilmelidir, sonuna kadar tekrar edilmelidir. Ölüm geldiği zaman, dokuz ay öncesinden farkında olacaksın. Şimdi yeniden rahme giriyorsun. Bu rahim artık annende değildir, bu rahim senin içindedir.

Hintliler bir tapınağın en içteki ibadet yerine *garbha,* rahim derler. Bir tapınağa gittiğinde tapınağın en içteki kısmına rahim denir. O çok sembolik olarak, gayet maksatlı olarak böyle adlandırılır; kişinin girmesi gereken rahim budur. Son safhada —dokuz ayda— kişi kendisine girer, kişinin kendi bedeni rahim olur. Kişi her zaman yanmakta olan ateşin olduğu, her zaman ışığın olduğu, tapınağın yer aldığı, Tanrının her zaman yaşadığı o en derindeki ibadet yerine girer. Doğal süreç budur.

Bu doğal süreç için geleceğe ihtiyaç yoktur. Bu anı doğal olarak yaşamak zorundasın. Sonraki an kendiliğinden onun içinden çıkacaktır. Tıpkı bir çocuğun büyüyüp bir genç halini alması gibidir; onu planlamaya gerek yoktur. Kişi basitçe o hale gelir; bu doğaldır, bu olur. Bir nehrin akması ve okyanusa varması gibi —aynı şekilde— sen de akıp sona, okyanusa ulaşırsın. Fakat kişi doğal, dalgalanır halde ve anda kalmalıdır. Aklın bir kez geleceğe ve hırsa ve arzuya takılırsa bu anı kaçırıyorsundur. Ve kaçırılmış bu an sapkınlık yaratacaktır çünkü her zaman bir şeyin eksikliğini hissedeceksin; bir boşluk olacak.

Bir çocuk çocukluğunu iyi bir şekilde yaşamadıysa, bu yaşanmamış çocukluk gençliğinin içine girecektir; çünkü, başka nereye gidecek? O yaşanmak zorunda. Bir çocuk dört yaşındaysa ve dans ediyorsa ve etrafta koşuyorsa, kelebekleri yakalıyorsa bu güzel bir şeydir. Fakat yirmi yaşındaki genç bir adam kelebeklerin peşinden koşarsa o delirmiştir; o zaman onu bir hastaneye yatırman gerekir, zihinsel sorunu olan bir vakadır. Dört yaşındayken yanlış hiçbir şey yoktu; çok normaldi, yapılması gereken bir şeydi. Yapılacak olan doğru şeydi o; şayet bir çocuk kelebeklerin peşinden koşuşturmuyorsa yanlış bir şey vardır, psikanaliste götürülmesi gereklidir. O zaman bu iyiydi. Fakat o yirmi yaşındayken kelebeklerin ardından

koşuyorsa bir şeylerin yanlış gittiğinden şüphelenebilirsin. O büyümemiştir. Beden büyümüştür, zihin ise geride takılıp kalmıştır. Çocukluğunda bir yerlerde kalmış olmalı; onu tamamıyla yaşamasına izin verilmedi. Şayet çocukluğunu tamamen yaşayacak olursa güzel, taze, çocukluk tarafından kirletilmemiş genç bir adama dönüşecek. Çocukluğundan bir yılanın derisini değiştirmesi gibi sıyrılacak. Onun dışına taze olarak çıkacak. Genç bir adamın zekâsına sahip olacak ve geri zekâlı gibi görünmeyecek.

Gençliği tam olarak yaşa, köhnemiş uzmanlara kulak asma ve onları yolun kenarına fırlat at. Onları dinleme çünkü onlar gençliği katlettiler, onlar gençliği baskıladılar. Onlar sekse karşıdır ve şayet bir toplum sekse karşıysa, o zaman seks tüm hayatına yayılacaktır, zehir olacaktır. Yaşa onu! Keyfini çıkart!

On dördüncü ve yirmi birinci yıllar arasındaki bir oğlan cinselliğinin zirvesindedir. Aslında on yedi ya da on sekiz yaşında cinselliğinin zirvesine ulaşır. Bir daha asla bu kadar iktidar sahibi olmayacak ve şayet bu anlar kaçırılırsa bir daha hiçbir zaman on yedi ya da on sekiz yaş civarında yaşamış olacağı orgazmın güzelliğine erişemeyecek.

Ben sürekli olarak zor durumda kalıyorum çünkü toplum seni en azından yirmi bir yaşına kadar bakir kalmaya zorlar. Bu da seksi elde etmenin, seksi öğrenmenin, sekse başlamanın en muazzam fırsatı kaçırılacak demektir. Seks söz konusu olduğunda yirmi bir, yirmi iki yaşına ulaştığın zaman çoktan yaşlanmışsın demektir. On yedi yaş civarında zirvedeydin; o kadar kudretli, o kadar güçlüydün ki cinsel orgazm tüm hücrelerine kadar yayılabilirdi. Tüm bedenin hiç bitmeyen bir zevk dalgasıyla yıkanabilirdi. Ve ben seks *samadhi,* süperbilinç halini alabilir derken bunu yetmiş yaşındaki insanlar için söylemiyorum, unutma! Bunu on yedi yaşındaki insanlar için söylüyorum. *Seksten Süperbilince* adındaki kitabımla ilgili olarak... yaşlı adamlar bana gelip diyorlar ki: "Senin kitabını okuduk ama hiçbir zaman bunun gibi bir şeye ulaşamadık." Nasıl yapabilirsin ki? Zamanı kaçırdın ve onu geri getiremezsin. Ve sorumlusu ben değilim; senin toplumun sorumlu ve sen de onu dinledin.

Eğer bir çocuğun on dört ila yirmi bir yaşları arasında serbestçe seks yapmasına, tamamıyla özgürce seks yapmasına izin verilirse, bir daha hiçbir zaman seks onu rahatsız etmeyecektir. O hiçbir zaman Playboy ya da Playgirl dergilerine bakmayacaktır. Çirkin, iğrenç resimleri dolabında ya da İncil'in arasında saklamayacaktır. Kadınlara sarkıntılık etmek için yoldan çıkmayacaktır, kadınların kalçalarına çimdik atanlardan olmayacaktır. Bunlar çirkin şeyler, sadece çirkinler fakat sen olanları hissetmeden, niçin insanların hastalıklı olduğunu anlamadan onlara göz yummaya devam ediyorsun.

Bir kez bir kadının bedenine sürtünme fırsatı yakaladığında bunu hiç kaçırmazsın; ne çirkinlik! Bir bedene sürtünmek? İçinde bir şeyler doyurulmadan kalmış. Ve yaşlı bir adam tutku dolu gözlerle baktığı zaman; yaşlı bir adam gözlerinde arzuyla baktığı zaman, bu, dünyadaki en çirkin şeydir ve bununla kıyaslanacak başka hiçbir şey yoktur. Onun gözleri artık masum olmalıdır, şimdiye kadar bitirmiş olmalıdır. Seks çirkin bir şey olduğundan değil, unutma; ben seks çirkindir demiyorum. Seks kendi vaktinde ve mevsiminde güzeldir ve seks mevsimi geçtiğinde, zamanı geçtiğinde çirkindir. Seks doksan yaşındaki bir adamdayken bir hastalıktır. Bu yüzden insanlar "pis moruk" derler. O pistir.

Genç bir adam güzeldir, seksidir. O canlılık, yaşam ifade eder. Yaşlı, seksi bir adamsa yaşanmamış bir hayatı, boş, olgunlaşmamış bir hayatı gösterir. O, fırsatı kaçırdı ve hiçbir şey yapamaz ama seks sürekli aklına takılır, onun etrafında dolanıp durur, hayaller kurar.

Unutma, doğru bir toplum on dört ila yirmi bir yaş arasında tamamen özgür sekse izin verecektir. Ve o zaman toplum kendiliğinden, otomatik olarak daha az seksüel olacaktır; belli bir süre sonra seks olmayacaktır. Hastalık kalmayacaktır; zamanı geldiğinde seksi yaşa ve o an geçtiğinde de unut gitsin onu. Fakat bunu sadece yaşadıysan yapabilirsin; yoksa unutamazsın ve affedemezsin. Ona yapışırsın, o içinde bir yara olur.

Doğudaki otoriteler ne derse desin dinleme. Doğayı dinle; doğa sana şimdi sevme zamanı dediğinde sev. Doğa şimdi bırakma zamanı dediğinde bırak. Ve Batıdaki ahmak psikanalistleri ve psikologları dinleme. Ne kadar hassas araçları olursa olsun —Masters & Johnson ve diğerleri— ve ne kadar çok vajinayı test etmiş ve incelemiş olurlarsa olsunlar yaşamın ne olduğunu bilmiyorlar.

Aslında ben şu Masterslar ve Johnsonlar ve Kinseyler'in röntgenci olduklarından şüpheleniyorum. Onlar kendileri seks konusunda hastalıklılar; yoksa kim kalkıp da binlerce vajinayı aygıtlarla izlemeye; bir kadın sevişirken içerde ne olduğunu gözlemeye kalkışırdı? Kimin umurunda? Ne saçmalık! Ama bazı şeyler sapkınlaştığında bu türden şeyler olur. Artık Masters ve Johnson uzmanlar, en üst otoriteler haline gelmiş durumdalar. Eğer bazı problemler yaşıyorsan, o halde onlar gidilebilecek en üst otoritelerdir. Ve, ben onların gençliklerini ıskaladıklarından şüpheleniyorum, onlar seks hayatlarını doğru bir şekilde yaşamamışlar. Bir yerde, bir şeyler eksik ve onlar da böyle numaralarla onu tatmin ediyorlar.

Ve bir şey bilimin kıyafetine büründüğünde her şeyi yapabilirsin. Şimdi, onlar sahte, elektrikli bir penis yapmışlar ve bu elektrikli penisler hakiki vajinaların içinde titreşip duruyorlar ve onlar da içerde neler olduğunu bulmaya çalışıyorlar: Orgazm klitoristen mi vajinadan mı kaynaklanıyor ya da ne tür hormonlar çalışıyor, hangi hormonlar çalışmıyor ve bir kadın ne kadar süreyle seks yapabilir. Ve en sonunda diyorlar ki, ölüm döşeğinde bile bir kadın seks yapabilir.

Aslında onların telkin ettikleri şey bir kadının adetten kesildikten sonra —bu demektir ki kırk dokuzuncu yaştan sonra—daha da iyi sevişebileceğidir. Bunu neden söylüyorlar? Bunu söylüyorlar çünkü bir kadın kırk dokuzuncu yıldan önce her zaman hamile kalmaktan korkar. Doğum kontrol hapı alıyor olsa bile hiçbir hap yüzde yüz garantili değildir; bir korku mevcuttur. Kırk dokuzuncu yılda menapoz geldiğinde, adet durduğunda, o zaman korku kalmaz; bir kadın tamamıyla özgürdür. Eğer onların öğretileri yayılırsa kadınlar, vampirlere dönüşecek ve yaşlı kadınlar genç adamların peşine düşecek çünkü artık onlar korkusuz ve otoriteler de bunu onaylıyor. Aslına bakarsan hiçbir sorumluluk hissetmeden tadını çıkartmak için doğru zaman olduğunu söylüyorlar.

Ve, erkekler için de aynı şeyi söyleyip duruyorlar. Altmışıncı yaşında günde beş kere seks yapabilen bir adama rastlamışlar. Bu adam bir hilkat garibesi olmalı. Hormonlarında ve bedeninde yanlış bir şeyler olmalı. Altmış yaşında! Bu adam doğal değil çünkü bana göre —ve bunu kendi hayatlarımdaki deneyimlerime dayanarak söylüyorum, ben onları hatırlayabiliyorum— kırk dokuzuncu yıla doğru normal bir adam kadınlarla ilgilenmez; ilgi kaybolur. Geldiği gibi gider.

Gelen her şey gitmek zorundadır. Yükselen her şey düşmek zorundadır. Çıkan her dalga kaybolmak zorundadır, gitmesi için bir zaman olmak zorunda. On dörtte gelir; kırk dokuzda veya civarlarında gider. Fakat altmışında günde beş defa seks yapan bir adam; yanlış bir şey olmalı. Bir şey epey yanlış olmalı; onun bedeni doğru şekilde çalışmıyor. Bu cinsel iktidarın diğer ucudur, diğer uç noktasıdır. On dört yaşındaki bir oğlan cinsel istek duymuyorsa ya da on sekizinde genç bir adamın cinsel arzusu yoksa yanlış bir şey vardır; tedavi edilmesi gerekir. Altmış yaşındaki bir adam günde beş kere seks yapmaya ihtiyaç duyarsa bir şey yanlış gitmiştir. Bedeni kudurmuş olmalı; doğru şekilde, normal şekilde çalışmıyor demektir.

Anı bütünlüğüyle yaşarsan, o zaman gelecek için endişelenmene gerek yoktur. Doğru yaşanmış çocukluk seni doğru, olgunlaşmış bir gençliğe götürür; akışkan, canlı, yaşam dolu, vahşi bir enerji okyanusu. Doğru yaşanmış bir gençlik seni çok düzenli, sessiz ve sakin bir hayata götürür. Sessiz ve sakin bir hayat seni dini bir arayışa götürür: Hayat nedir? Yaşamak yeterli değildir, kişi gizemin içine girmelidir. Sessiz ve sakin bir hayat seni meditasyonla dolu anlara götürür. Meditasyon seni artık işe yaramayan, hurda, çöplük ne varsa terk edeceğin duruma getirir. Tüm hayat bir çöplüğe döner; yalnızca tek bir şey her zaman, sonsuza dek değerli kalır ve bu da farkındalıktır.

Yetmişinci yıla doğru, ölüme hazır olduğunda —şayet her şeyi doğru bir şekilde yaşadıysan, anında, hiç geleceğe bırakmadan, hiç gelecek için hayaller kurmadan, her ne olursa olsun anında bütünüyle yaşadıysan— ölmeden dokuz ay öncesinde farkında olacaksın. O kadar çok farkındalığa ulaştın ki, artık ölümün geldiğini görebiliyorsun.

Pek çok kutsal kişi ölümlerini vakti gelmeden önce açıklamışlardır ama dokuz aydan önce ölümün açıklandığı tek bir vakaya dahi rastlamadım. Tam olarak dokuz ay önce, farkındalığı olan bir insan, geçmiş tarafından gürültü çıkarılmadan... çünkü geleceği hiç düşünmeyen bir kimse asla geçmişi aklına getirmez. Onlar birliktedir; geçmiş ve gelecek birliktedir, birleşmişlerdir. Geleceği düşündüğünde bu geçmişin

yansıtılmasından başka bir şey değildir; geçmişi düşündüğünde bu gelecek hakkında planlar yapmak dışında bir şey değildir: Onlar iç içedir. Şimdiki an ikisinin de dışındadır. Anın içinde şimdi ve burada yaşayan bir insan geçmiş tarafından rahatsız edilmez ve gelecek tarafından da rahatsız edilemez. O hafif kalır. Onun taşıyacak yükü yoktur, o ağırlıksız olarak hareket eder. Yerçekimi onu etkilemez. Aslında o yürümez, uçar. Kanatları vardır. Ölmeden önce, tam dokuz ay öncesinden ölümün geldiğinin farkına varır.

Ve, o keyfine bakacaktır ve kutlayacaktır ve insanlara, "Gemim geliyor ve ben çok az bir zaman daha bu kıyıdayım. Kısa bir süre sonra evime gidiyorum. Bu hayat güzeldi, garip bir deneyimdi. Çok sevdim, yaşadım, öğrendim, zenginleştim. Buraya hiçbir şeyim olmadan geldim ve pek çok deneyim ve olgunlukla gidiyorum" diyecektir. O yaşanmış olan her şeye şükran duyacaktır; iyiden de kötüden de, doğrudan da yanlıştan da çünkü o her şeyden öğrendi. Sadece doğrudan değil, yanlıştan da; kutsal kişilerle karşılaştı, onlardan bir şeyler öğrendi ve günahkârlar, evet, onlardan da. Hepsi yardımcı oldu. Onu soyanlar yardım etti, ona yardımı dokunanlar yardım etti. Dost olan insanlar yardım etti, düşman olan insanlar yardım etti; herkesin yardımı dokundu. Yaz ve kış, tokluk ve açlık, her şey yardım etti. Kişi hepsine minnettar olabilir.

Kişi her şeye minnettar olduğunda, bu fırsat kendisine verildiği için kutladığında ve ölmeye hazır olduğunda ölüm güzel bir şekilde gelir. O zaman ölüm düşman değildir, o en muazzam dosttur çünkü o hayatın en üst noktasıdır. O hayatın ulaştığı en yüksek zirvedir. O hayatın sonu değil, doruğudur. O son gibi görünür çünkü sen hayatı hiç bilmedin; hayatı bilmiş bir kimse için o en üstteki nokta olarak görünür, en yüksek doruk, en yüksek zirve.

Ölüm doruktur, doyum noktasıdır. Yaşam onun içinde bitmez, aslında yaşam onun içinde çiçek açar; o çiçektir. Fakat ölümün güzelliğini bilmek için kişi hazır olmak zorundadır, kişi bunun sanatını bilmelidir.

Sayfada Ara

OLGUN İLİŞKİ

BAĞIMLILIK, BAĞIMSIZLIK KARŞILIKLI BAĞIMLILIK

Sevgi üç boyuta sahip olabilir. Bir tanesi bağımlılıktır; insanların çoğunluğuna olan şey budur. Koca karısına bağımlıdır, karısı kocasına bağımlıdır; ikisi de birbirini sömürürler, birbirlerine hükmederler, birbirlerine sahip olurlar, birbirlerini birer eşyaya indirgerler. Dünyadaki vakaların yüzde doksan dokuzunda olan şey budur. Bu yüzden cennetin kapılarını açabilecek olan sevgi sadece cehennemin kapılarını açıyor.

İkinci olasılık ise iki bağımsız bireyin arasındaki sevgidir. Bu da pek ender gerçekleşen bir şeydir. Ancak bu da mutsuzluk getirir çünkü sürekli bir çatışma vardır. Hiç anlaşma yoktur; her ikisi de öylesine bağımsızdır ki, kimse ödün vermeye yanaşmaz, diğerine uymaz.

Şairler, sanatçılar, düşünürler, bilim adamları, en azından zihinlerinde bir çeşit bağımsızlık içerisinde yaşarlar, onlarla yaşamak imkânsızdır; onlar birlikte yaşamak için fazlasıyla tuhaf insanlardır. Diğerine özgürlük verirler ama onların özgürlüğü özgürlükten daha çok kayıtsızlığa benzer, aldırış etmiyorlarmış gibidir, sanki onlar için hiç fark etmiyormuş gibidir. Birbirlerini kendi alanlarının içine terk ederler. İlişki sadece yüzeyde gibidir; birbirlerinin derinine inmekten korkarlar çünkü onlar özgürlüklerine sevgiden daha çok bağlıdırlar ve ödün vermek istemezler.

Ve, üçüncü seçenek karşılıklı bağımlılıktır. Bu çok ender olur ama gerçekleştiğinde cennetten bir parça dünyaya düşer. İki kişi ne bağımlı ne de bağımsızdır ancak birbirleriyle son derece uyum içerisindedirler, sanki birbirleri için nefes alırlar, iki bedendeki tek ruhturlar; bu ne zaman olursa sevgi gerçekleşmiştir. Yalnızca bunu sevgi olarak adlandır. Diğer ikisi gerçekte sevgi değildir, onlar sadece anlaşmadır; sosyal, biyolojik, psikolojik... ama anlaşmadır. Üçüncüsüyse ruhsal bir şeydir.

İHTİYAÇ DUYMAK VE VERMEK SEVMEK VE SAHİP OLMAK

C. S. Lewis sevgiyi iki türe ayırır: "İhtiyaç-sevgi" ve "armağan-sevgi." Abraham Moslow da sevgiyi iki türe ayırır. Birincisini "yoksunluk-sevgi" olarak adlandırır ve ikincisini de, "varlık-sevgi." Aradaki ayrım önemlidir ve anlaşılması zorunludur.

"İhtiyaç-sevgi" ve "yoksunluk-sevgi" diğer kişiye bağlıdır; o olgunlaşmamış sevgidir. Aslında o gerçek sevgi değildir; ihtiyaçtır. Diğerini kullanırsın, diğerini bir araç olarak kullanırsın. Sömürürsün, hükmedersin, maniple edersin. Fakat diğeri indirgenmiştir, neredeyse yok edilmiştir. Ve diğeri tarafından yapılan şey de tıpatıp aynısıdır. O seni maniple etmeye, sana tahakküm etmeye, sana sahip olmaya, seni kullanmaya çalışıyor. Bir başka insanı kullanmak çok sevgisizce bir şeydir. O nedenle bu sadece sevgiymiş gibi gözükür; o sahte bir paradır. Fakat neredeyse insanların yüzde doksan dokuzunun başına bu gelir çünkü öğrendiğin ilk sevgi dersini çocukluğunda alırsın.

Bir çocuk doğdu, o anneye bağımlıdır. Onun anneye karşı sevgisi "yoksunluk-sevgi"dir; onun anneye ihtiyacı vardır, anne olmadan hayatta kalamaz. Anneyi sever çünkü anne onun hayatıdır. Gerçekte o sevgi değildir; her kim onu korursa, her kim onun hayatta kalmasına yardım ederse, her kim onun ihtiyaçlarını doyurursa, kim olursa olsun o kadını sevecektir. Anne onun yediği bir çeşit besindir. O anneden sadece süt değil, aynı zamanda sevgi de alır ve bu da bir ihtiyaçtır. Milyonlarca insan hayatlarında bir çocuk olarak kalırlar; hiç büyümezler. Yaş olarak büyürler ama zihinlerinde hiç büyümezler; psikolojileri çocukça kalır, olgunlaşmaz. Onlar her zaman sevgiye ihtiyaç duyarlar, ona bir besinmiş gibi özlem duyarlar.

İnsan ihtiyaç duymaktansa sevmeye başladığı anda olgunlaşır. Onun içinden bir şey taşmaya başlar, paylaşmaya başlar; vermeye başlar. Önemsenen şey tamamıyla farklıdır. İlkinde önemli olan nasıl daha fazlasının elde edileceğidir. İkincisinde ise önemli olan nasıl verileceği, nasıl daha çok verileceği ve nasıl koşulsuzca verileceğidir. Bu, büyümenin, olgunluğun sana gelmesidir. Olgun bir kimse verir. Yalnızca olgun bir kişi verebilir çünkü sadece olgun bir kişi ona sahiptir. O zaman sevgi bağımlı değildir. O zaman diğeri olsa da olmasa da seviyor olabilirsin. O zaman sevgi bir ilişki değildir, o bir durumdur.

Etrafta onun kıymetini bilecek, onun taze kokularını duyacak, çevreden geçerken "ne güzel" diyecek, onun güzelliğini tadacak, keyfini çıkartacak, başına bir şey geldiğinde bunu paylaşacak hiç kimsenin olmadığı ormanın derinliklerinde bir çiçek açtığında ne olur? Ölür mü? Acı çeker mi? Panikler mi? İntihar eder mi? Açmaya devam eder, basitçe açmaya devam eder. Etraftan birilerinin geçip geçmemesi fark etmez; bu konu dışıdır. O mis kokularını rüzgâra yaymaya devam eder. O coşkusunu Tanrıya, bütüne sunmaya devam eder. Tek başımayken de, o zaman da sizlerle olduğum zamanki kadar sevgi dolu olacağım. Sevgimi yaratan sizler değilsiniz. Sevgimi yaratan sizler olsaydınız, o zaman doğaldır ki siz gittiğinizde benim sevgim de gitmiş olacaktır. Benim sevgimi siz çekip dışarı çıkartmıyorsunuz, ben onu sizin üzerinize yağdırıyorum; "armağan-sevgi" budur, "varlık-sevgi" budur.

Ve, C. S. Lewis ve Abraham Moslow ile pek de aynı fikirde değilim. Bahsettikleri ilk "sevgi" sevgi değildir, ihtiyaçtır. Bir ihtiyaç nasıl sevgi olabilir? Sevgi lüks bir şeydir. O bolluktur. Yaşamla öylesine dolup taşarsın ki onunla ne yapacağını bilemezsin, o yüzden paylaşırsın. Yüreğinde o kadar çok şarkı vardır ki onları söylemek zorunda kalırsın; birisinin dinlemesinin konuyla ilişkisi yoktur. Kimse dinlemese bile, o zaman da şarkını söylemek zorunda kalacaksın, dansını etmek zorunda kalacaksın. Diğeri onu alabilir, diğeri onu kaçırabilir ama söz konusu olan sen olduğunda o akıyor; o taşıyor. Nehirler senin için akmaz; onlar sen orada olsan da olmasan da akıyor. Onlar senin susuzluğun için akmıyor, onlar senin susuz kalmış tarlaların için akmıyor; onlar basit bir şekilde orada akıyorlar. Susuzluğunu giderebilirsin, kaçırabilirsin; sana kalmış. Nehir gerçekte senin için akmıyordu, nehir sadece akıyordu. Tarlan için su alabilmen sadece rastlantısal, ihtiyaçların için su elde edebilmen rastlantısal.

Birisine tabi olduğunda her zaman ıstırap vardır. Birisine bağımlı olduğun anda berbat hissetmeye başlarsın

çünkü bağımlı olmak köleliktir. O zaman alttan alta intikam almaya başlarsın çünkü bağımlı olduğun kişi senin üzerinde güç sahibi olmaya başlar. Kimse başka birisinin kendisi üzerinde güç sahibi olmasını istemez, kimse bağımlı olmak istemez çünkü bağımlılık özgürlüğü katleder. Ve sevgi bağımlılıkta çiçek açamaz; sevgi özgürlüğün bir çiçeğidir. Onun boşluğa ihtiyacı vardır, onun tam bir boşluğa ihtiyacı vardır. Diğerinin ona karışmaması gereklidir. O çok hassastır.

Bağımlı olduğunda diğer kişi kesinlikle sana hükmedecektir ve sen de ona tahakküm etmeye çalışacaksın. Sözde sevgililer arasında sürüp gitmekte olan kavga budur. Onlar sürekli kavga halindeki yakın düşmanlardır. Karılar ve kocalar; ne yapıyorlar? Sevmek çok nadir; kavga etmek kaide, sevmekse istisna. Ve her yoldan tahakküm etmeye çalışıyorlar; hatta sevgi aracılığıyla bile tahakküm etmeye çabalıyorlar. Koca karısından istediğinde, karısı onu reddeder, isteksizdir. Çok cimridir: Verir ama gönülsüzce, onun etrafında kuyruğunu sallayıp durmanı ister. Kadının ihtiyacı olduğunda ve adamdan istediğinde, kocası yorgun olduğunu söyler. Ofiste çok iş vardı, gerçekten aşırı düzeyde iş yükü var ve uyumak istiyor.

Bunlar tahakküm etme yollarıdır, diğerini açlığa mahkûm etme, onu daha da aç bırakma yöntemleridir; bu sayede o giderek daha çok bağımlı hale gelir. Elbette, kadınlar bu konuda erkeklerden daha çok diplomatiklerdir çünkü erkek zaten güçlü konumdadır. Onun güçlü olmak için ince ve kurnazca taktiklere gereksinimi yoktur, o güçlüdür. Parayı o yönetir; budur onun gücü. Kas gücü anlamında daha kuvvetlidir.

Çağlar boyunca kadınların zihnini kendisinin daha kuvvetli ve kadınlarınsa güçsüz olduğu şeklinde koşullandırmıştır. Erkek çalışmıştır hep. Her açıdan kendisinden daha küçük kadınları bulmaya çalışmıştır. Bir erkek kendisinden daha iyi eğitim almış bir kadınla evlenmek istemez çünkü o zaman iktidarı tehlikeye düşer. Kendisinden daha uzun boylu bir kadınla evlenmek istemez çünkü uzun bir kadın daha üstün görünür. Çok entelektüel bir kadınla evlenmek istemez çünkü o karşı fikir öne sürer ve tartışma iktidarı ortadan kaldırabilir. Bir erkek çok ünlü bir kadın istemez çünkü o zaman ikinci plana düşer. Ve yüzyıllardır erkekler kendisinden daha genç bir kadın istemiştir. Neden karın senden yaşlı olamıyor? Yanlış olan ne? Ama daha yaşlı bir kadın daha deneyimlidir; bu, iktidarı yok eder.

Yani erkek her zaman daha küçük kadınlar istedi; bu nedenle kadınlar yüksekliklerini kaybettiler. Onların erkeklerden daha düşük bir yükseklikte olmaları için hiçbir neden yok, tek bir neden bile yok; yüksekliklerini kaybettiler çünkü sadece daha ufak kadınlar her zaman seçildi. Yavaş yavaş bu şey zihinlerinin öylesine derinine işledi ki yüksekliklerini yitirdiler. Zekâlarını kaybettiler çünkü zeki bir kadına ihtiyaç duyulmadı; zeki bir kadın bir hilkat garibesiydi. Sadece bu yüzyılda onların boylarının tekrar uzamakta olduğunu bilmek seni şaşırtacaktır. Kemikleri bile büyüyor, iskelet büyüyor. Sadece elli yılda... özellikle de Amerika'da. Ve, onların beyinleri de gelişiyor ve eskiden olduğundan daha büyük hale geliyor, kafatası büyüyor.

Kadınların özgür olması düşüncesiyle birlikte bazı çok derin koşullanmalar ortadan kalkmış oldu. Erkek zaten güce sahip olduğu için çok akıllı olmaya ihtiyaç duymadı, çok dolay¬
lı olmaya gerek duymadı. Kadın güce sahip değildi. Güce sahip değilken daha çok diplomatik olmak zorunda kalırsın; bu onun yerine geçer. Kendilerini güçlü hissetmelerini sağlayacak tek yol kendilerine ihtiyaç duyulmasıdır, erkeğin devamlı onlara ihtiyaç duymasıdır. Bu sevgi değil, bu bir pazarlık ve onlar devamlı sıkı pazarlık halindeler. Bu hiç bitmeyen bir mücadele.

C. S. Lewis ve Abraham Moslow sevgiyi ikiye ayırır. Ben ikiye ayırmıyorum. Ben diyorum ki ilk türden olan sevgi sadece bir isim, sahte bir para; hakiki değil. Yalnızca ikinci türden sevgi sevgidir.

Sevgi sadece sen olgunsan gerçek olur. Sadece bir yetişkin olduğunda sevmeye muktedir olursun. Sevginin bir ihtiyaç değil, bir dolup taşma olduğunu anladığında —"varlık-sevgi" ya da "armağan-sevgi"— o zaman, hiçbir koşul yokken onu verebilirsin.

İlk türden sözde sevgi kişinin başkasına olan derin ihtiyacından gelirken, "armağan-sevgi" ya da "varlık-sevgi" olgun bir insandan diğerine, bolluktan taşar. Kişi onunla dolup taşar. Ona sahipsin ve o senin etrafında hareketlenmeye başlar, tıpkı bir lambayı yaktığında ışınların karanlığın içerisinde yayılması gibi. Sevgi, varlığın bir yan ürünüdür. Sen var olduğunda, etrafında sevgi auran olur. Sen yoksan, bu aura

etrafında olmaz. Ve etrafını çevreleyen bu auraya sahip değilsen diğerinden onu sana vermesini istersin. Bunu tekrar edelim: Sende sevgi olmadığında diğerinden onu sana vermesini istersin; sen bir dilencisin. Ve, diğeri de sana onu vermen için talepte bulunuyor. Şimdi, iki dilenci avuçlarını birbirlerine açıyor ve her ikisi de diğerinin ona sahip olduğunu umut ediyor... Doğal olarak her ikisi de sonuçta yenilgiye uğramış hissediyor, kandırılmış hissediyor.

İstediğin karı-kocaya sorabilirsin, istediğin sevgiliye sorabilirsin; her ikisi de kandırılmış hissediyor. Diğerinin sevgiye sahip olduğu senin fikrindi, şayet senin yanlış fikirlerin varsa onun suçu ne? Senin fikrin dağılmış oldu; diğeri senin fikrinin doğruluğunu kanıtlamadı, hepsi bu! Fakat, diğerinin senin beklentilerin doğrultusunda kendisini kanıtlaması için hiçbir zorunluluk yok.

Ve sen diğerini kandırdın; onun hissettiği budur çünkü sevginin senden akacağını umut ediyordu. Her ikiniz de sevginin diğerinden akacağını umut ediyordunuz ve ikiniz de boştunuz; aşk nasıl gerçekleşsin? En iyi ihtimalle her ikiniz de beraberce mutsuz olabilirsiniz. Öncesinde sen tek başına mutsuzdun, ayrıydın; artık birlikte mutsuz olabilirsiniz. Ve unutma, ne zaman iki kişi birlikte mutsuz olursa bu basit bir toplama değil, bir çarpma işlemidir.

Tek başına hayal kırıklığı hissediyordun, şimdi birlikteyken de hayal kırıklığı hissediyorsun. Bunda iyi bir şey de vardır, artık sorumluluğu diğerinin üstüne atabilirsin; seni perişan eden o. Bu işin güzel tarafı bu. Rahatlayabilirsin. "Bende hiçbir sorun yok ama o...? Böyle bir eşle ne yapılabilir; dırdırcı, berbat? İnsan sefil olur elbet. Böyle bir kocayla ne yapılabilir ki; çirkin, başarısız?" Artık sorumluluğu diğerinin üstüne yıkabilirsin; bir günah keçisi buldun. Ama mutsuzluk kalır, katlanmış hale gelir.

Şimdi bu paradoksaldır: Aşka düşenlerde hiç sevgi yok, bu yüzden âşık oluyorlar. Ve, hiç sevgileri olmadığından veremiyorlar. Ve başka bir şey daha; olgunlaşmamış bir kişi her zaman başka bir olgunlaşmamış kişiyle aşka düşer çünkü ancak o zaman birbirlerinin dillerini anlayabilirler. Olgun bir kimse, olgun bir kişiyi sever. Olgunlaşmamış bir kimse, olgunlaşmamış bir kişiyi sever.

Karını ya da kocanı binlerce kez değiştirmeye devam edebilirsin, yine aynı tür kadını bulacaksın ve aynı perişanlık tekrar edilecek; değişik şekillerde ama aynı perişanlık tekrar edecek. Karını değiştirebilirsin ama sen değişmedin; şimdi yeni eşi kim seçecek? Sen seçeceksin. Seçim yine senin olgunlaşmamışlığından çıkacak. Aynı türden bir kadın seçeceksin yine.

Aşkın en temel problemi önce olgun hale gelmektir. O zaman olgun bir eş bulacaksın; o zaman olgunlaşmamış insanlar sana pek de cazip gelmeyecek. Bu aynen böyledir. Sen yirmi beş yaşındaysan iki yaşında bir bebeğe âşık olmazsın. Tıpkı bunun gibi, psikolojik olarak, manevi olarak olgun bir kişiysen eğer, bir bebeğe âşık olmazsın. Böyle bir şey olmaz. Bu olamaz, bunun anlamsız olacağını anlayabilirsin.

Aslında olgun kişi aşka düşmez, aşkta yükselir. Düşmek sözcüğü doğru değildir. Sadece olgunlaşmamış insanlar düşer; takılırlar ve aşktan aşağı düşerler. Bir şekilde becerip ayakta kalıyorlardı. Artık beceremiyorlar ve ayakta duramıyorlar; bir kadın bulurlar ve işleri biter, bir erkek bulurlar ve işleri biter. Onlar her zaman yere lanmaya ve sürünmeye hazırdı. Onların omurgası, belkemiği yok; onların tek başına ayakta duracak sağlamlığı yok.

Olgun bir kişi tek başına kalacak sağlamlığa sahiptir. Ve olgun bir kişi sevgi verdiğinde, ona bir ip bağlamadan verir; o basitçe verir. Olgun bir kişi sevgi verdiğinde, onun sevgisini kabul ettiğin için sana minnet duyar; tersi değil. Senin onun için şükran duymanı beklemez; hayır, öyle olmaz, onun senin teşekkürüne ihtiyacı yoktur. O sana sevgisini kabul ettiğin için teşekkür eder. Ve, iki olgun insan birbirlerini sevdiğinde hayatın en muhteşem paradokslarından birisi, en güzel olaylarından birisi gerçekleşir: Onlar birliktedir ve bununla birlikte son derece tek başınadırlar. Onlar o kadar çok beraberdirler ki neredeyse bir olmuşlardır ama onların birliği bireyliklerini yok etmez; aslında onu zenginleştirir, kendilerini daha çok birey yapar. Birbirini seven iki olgun insan, birbirlerine daha özgür olmaları için yardımcı olur. Araya politika, diplomasi, tahakküm etme çabası girmez.

Sevdiğin bir kişiye nasıl hükmedebilirsin? Bunun üzerinde düşün; tahakküm etmek bir çeşit nefrettir, öfkedir, düşmanlıktır. Sevdiğin bir kişiye hükmetmeyi nasıl düşünebilirsin? O kişiyi tamamıyla özgür,

bağımsız görmek istersin; ona daha çok bireysellik vereceksin. Bu yüzden onu en muhteşem paradoks olarak adlandırıyorum: Onlar o kadar birliktedir ki, neredeyse tektirler ama bu tekliğin içerisinde onlar hâlâ bireydir. Onların bireylikleri silinmemiştir; çoğalmıştır. Özgürlükler söz konusu olduğunda diğeri onların bireyliğine katkıda bulunmuştur.

Olgunlaşmamış insanlar aşka düştüklerinde birbirlerinin özgürlüklerini yok ederler, bir tutsaklık yaratır, bir hapishane yaparlar. Birbirini seven olgun insanlar birbirlerine özgürleşmeleri için yardım eder; birbirlerine her türden tutsaklığı yok etmeleri için destek olurlar. Ve, sevgi özgürce aktığında güzellik vardır. Sevgi zorunlulukla aktığındaysa çirkinlik vardır.

Unutma, özgürlük sevgiden daha yüksek bir değerdir. Bu nedenle Hindistan'da nihai olana biz *"moksha"* deriz; *moksha* "özgürlük" demektir. Özgürlük sevgiden daha yüksek bir değerdir. O halde, şayet sevgi özgürlüğü yok ediyorsa buna değmez. Sevgiden vazgeçilebilir, özgürlük kurtarılmalıdır; özgürlük daha yüksek bir değerdir. Ve, özgürlük olmadan hiçbir zaman mutlu olamazsın, bu imkânsızdır. Özgürlük her erkeğin, her kadının özünde taşıdığı arzudur; mutlak özgürlük, kesin özgürlük. O yüzdendir ki kişi, özgürlüğü yok eden herhangi bir şeyden nefret etmeye başlar.

Sevdiğin adamdan nefret etmiyor musun? Sevdiğin kadından nefret etmiyor musun? Nefret ediyorsun! Bu gerekli olan bir derttir, ona katlanmak zorundasın. Tek başına kalamadığın için birisiyle beraber olmayı becermek zorundasın ve diğerinin taleplerine ayak uydurmak zorundasın. Katlanmak, onları sineye çekmek zorundasın.

Sevgi —gerçekten sevgi olmak için— "varlık-sevgi", "armağan-sevgi" olmak zorundadır. "Varlık-sevgi" bir sevgi olma hali demektir; evine vardığın zaman, kim olduğunu bildiğin zaman, o zaman, sevgi varlığından ortaya çıkar. O zaman güzel kokular etrafa yayılır ve onu başkalarına verebilirsin. Sahip olmadığın bir şeyi nasıl verebilirsin? Vermek için ilk ve temel koşul ona sahip olmaktır.

Sayfada Ara

SEVGİ VE EVLİLİK

Benim önerim evliliğin balayından sonra gerçekleşmesidir, asla öncesinde değil. Yalnızca her şey yolunda giderse, sadece o zaman evlilik gerçekleşmeli.

Evlilikten sonra balayı çok tehlikelidir. Bildiğim kadarıyla evliliklerin yüzde doksan dokuzu balayı bittiğinde sonlanmış oluyor. Ancak o zaman yakalanmış durumdasın, kaçacak deliğin yok. Şayet karını terk edersen ya da karın seni terk ederse, o zaman tüm toplum —kanun, mahkeme, herkes— karşına dikilir. O zaman tüm ahlak, din, din adamı, herkes sana cephe alır.

Aslında toplum evlilik önünde mümkün olan tüm engelleri yaratmalı ve boşanma içinse hiçbir engel koymamalıdır. Toplum insanların bu kadar kolayca evlenmelerine izin vermemeli. Mahkeme engeller yaratmalı; kadınla en azından iki yıl birlikte yaşa, o zaman mahkeme sana evlenmen için izin verebilir. Onlar şu an tam tersini yapıyorlar. Evlenmek istersen hiç kimse sana, buna hazır mısın yoksa bu sadece geçici bir heves mi, sadece kadının burnundan hoşlandığın için mi diye sormaz. Ne aptallık! Kişi sadece güzel bir burunla yaşayamaz. İki gün sonra burun unutulmuş olacak; kim kendi karısının burnuna bakar ki? Karın asla güzel gözükmez, kocan asla güzel gözükmez; bir kez alıştın mı güzellik kaybolur.

İki insanın birbirlerine alışmak, birbirlerini tanımak için yeterince uzun bir süre birlikte yaşamalarına izin verilmeli. Ondan önce evlenmek isteseler bile buna izin verilmemeli. O zaman boşanmalar yeryüzünden silinecektir. Boşanmalar vardır çünkü evlilikler zorlamadır ve yanlıştır. Boşanmalar vardır çünkü evlilikler romantik duygularla yapılmıştır.

Romantik duygular bir şairsen iyidir ve şairler iyi karılar ve kocalar olarak bilinmezler. Aslında şairler neredeyse her zaman bekârdırlar; onlar oynaşırlar ama asla yakalanmazlar ve sonuç olarak da

romantizmleri hep canlı kalır. Onlar şiir yazmaya devam ederler, güzel şiirler... Kişi şairane duygularla bir kadınla ya da erkekle evlenmemelidir. Bırak düzyazı hali gelsin, sonra düzen kur. Çünkü günlük yaşam bir şiirden çok düzyazı gibidir.

Kişi yeterince olgun olmalıdır. Olgunluk artık bir kimsenin romantik bir salak olmadığı anlamına gelir. Kişi hayatı anlar, kişi hayatın sorumluluklarını anlar, kişi bir insanla birlikte olmanın zorluklarını anlar. Kişi tüm bu zorlukları kabul eder ve buna rağmen o kimseyle yaşamaya karar verir. Kişi sadece cennet olacağını, sadece güller olacağını ummaz. Kişi saçmalıklara bel bağlamaz; kişi gerçeğin katı, engebeli olduğunu bilir. Güller vardır ama orada-burada pek çok diken de vardır.

Tüm bu sorunların bilincindeyken, yine de yalnız kalmaktansa bu kişiyle birlikte olmanın tüm bu risklere değeceğine kanaat getirirsen, o zaman evlen. O zaman evlilikler asla sevgiyi öldürmeyecektir çünkü bu sevgi gerçekçidir. Evlilik sadece romantik aşkı öldürür. Ve, romantik aşk insanların ilk aşk dedikleri şeydir. Kişi ona güvenmemelidir. Kişi onun doyurucu bir şey olduğunu aklına getirmemelidir. O tıpkı dondurma gibidir; arada bir yiyebilirsin ama ona güvenemezsin. Hayat daha gerçekçi, daha düzyazı olmak zorundadır.

Ve evliliğin kendisi hiçbir şeyi yok etmez. Evlilik içinde ne gizliyse basitçe onu getirir, dışarı çıkarır. Eğer içinde sevgi gizliyse evlilik onu dışarı çıkartır. Şayet sevgi yalnızca bir gösteriş, sadece bir yem idiyse, er ya da geç yok olmak mecburiyetindedir. Ve o zaman senin gerçekliğin, çirkin kişiliğin yüzeye çıkar. Evlilik en basitinden bir fırsattır, o yüzden içinde her ne varsa o dışarı çıkacaktır.

Sevgi evlilik tarafından yok edilmez. Sevgi nasıl seviləceğini bilmeyen insanlar tarafından yok edilir. Sevgi yok edilir çünkü her şeyden önce o yoktu; bir hayal âleminde yaşıyordun. Gerçeklik bu hayali yok eder. Yoksa sevgi sonsuz bir şeydir, sonsuzluğun bir parçasıdır. Eğer büyürsen, eğer sanatı bilir ve hayatın gerçeklerini kabul edersen, o zaman her gün gelişmeye devam eder o. Evlilik sevginin içinde büyüyebileceği muazzam bir fırsata dönüşür.

Sevgiyi hiçbir şey yok edemez. Eğer varsa, gelişmeye devam eder. Ama benim hissettiğim odur ki, çoğu durumda daha en başından beri zaten mevcut değildi. Kendini yanlış anladın, başka bir şey vardı; belki seks vardı, cinsel çekim vardı. O zaman o yok edilecektir çünkü bir kez bir kadınla seviştiğinde cinsel çekim ortadan kalkar. Cinsel çekim sadece bilinmeyen içindir; bir kez bir kadının ya da adamın bedeninin tadına baktın mı, cinsel cazibe ortadan kalkar. Eğer senin sevgin sadece cinsel bir çekim idiyse, o zaman onun kaybolması kaçınılmazdır.

O yüzden asla sevgiyle başka bir şeyi karıştırma. Şayet sevgi gerçekten sevgiyse... "gerçekten sevgiyse" derken ne demek istiyorum? Sadece diğerinin mevcudiyetinin içindeyken ansızın kendini mutlu hissedersen, sadece birlikte olduğunuz için zevkten sarhoş olursan, sadece diğerinin mevcudiyeti yüreğinin derinliklerinde bazı şeyleri tatmin ederse... yüreğinde bir şey şarkı söylemeye başlarsa, armoninin içine girersen demek istiyorum. Diğerinin sadece mevcudiyeti beraber olmanıza yardım eder; daha çok birey olursun; merkezinde, ayakları yere basan. O zaman o sevgidir.

Sevgi bir tutku değildir. Sevgi bir duygu değildir. Sevgi birisinin bir şekilde seni tamamladığının derinden anlaşılmasıdır. Birisi seni tam bir döngü yapar. Diğerinin mevcudiyeti seni çoğaltır. Sevgi kendin olma özgürlüğü tanır sana; o sahip olma değildir.

O yüzden izle; hiçbir zaman seksi sevgi olarak düşünme, yoksa kanarsın. Farkında ol ve birisiyle sadece mevcudiyetinin; başka bir şey değil, saf mevcudiyetinin yeterli olduğunu hissetmeye başladığında, başka hiçbir şey istemediğinde, yalnızca varlığı, sadece olması seni mutlu etmek için yeterli olduğunda... içinde bir şeyler çiçek açmaya başlar, bin bir tane lotus çiçeklenir, o zaman âşık oldun. Ve o zaman gerçekliğin yarattığı tüm zorlukları aşabilirsin. Pek çok acı, pek çok kaygı; hepsinin içinden yaşayıp geçebileceksin ve sevgin giderek daha çok çiçek açmaya devam edecek çünkü tüm bu durumlar birer meydan okumaya dönüşecek. Ve senin sevgin tüm bunların üstesinden gelerek daha da çok güçlenecek.

Sevgi sonsuzluktur. Eğer varsa, o zaman sürekli olarak gelişir ve gelişir. Sevgi başlangıcı bilir ama sonu bilmez.

EBEVEYN VE ÇOCUK

Bir çocuk sadece biyolojik olan cinsel ilişkiyle değil, aynı zamanda derin bir meditasyon halindeki sevgi aracılığıyla doğabilir. Meditasyon halindeki sevgi birbirinin varlığının içinde erimek demektir, sadece bedenler değil: Egolarını, dinlerini, ideolojilerini bir kenara koymaktır; basit ve masum olmaktır. Şayet bir çocuk böyle ebeveynler tarafından döllenirse, o zaman çocuk hiç koşullanmayacaktır.

Anlaman gereken birkaç şey var; bunlar için kanıt sunamam, bunlar kanıtların ötesindedir. Kanıtları sana yalnızca deneyimlerin verecektir.

Örneğin, biyolojik organizmanın kendini aşma becerisi vardır. Belli anlarda aşar. İnsan zihnindeki en kutsanmış anlardır onlar çünkü bu anlarda sen özgürlüğü, genişlemiş özünü, sonsuz sessizliği ve huzuru tattın; karşıtı olmayan, nefretin takip etmediği sevgi. Bu ana biz orgazm deriz. Biyoloji sana orgazmı verir; kör biyolojiden gelen en değerli armağandır bu. Bu erime, yok olma halindeki özgürlük anlarını meditasyon için kullanabilirsin. İçinden meditasyona sıçrayacağın orgazmdan daha iyi bir hal yoktur. İki âşık, iki bedende tek bir ruh olarak hissediyor... bir an için her şey durmuştur, zaman bile durmuştur. Düşünceler yok, zihin durdu. Basit oluş halinin içindesin. Bunlar biyolojinin ötesine geçebileceğin küçücük hallerdir.

Bilmen gereken tek şey meditasyonun ne olduğudur: Zamansızlık, egosuzluk, sessizlik, mutlulukla dolup taşma hali, her yöne yayılan bir coşku, içini kaplayan bir kendinden geçme hali.

Bu iki kişi arasında biyoloji aracılığıyla olmuştur. Bir kez bunun tek başınayken de gerçekleşebileceğini bildiğin zaman, sadece o koşulları yerine getirmen gereklidir. Benim anlayışıma göre insan meditasyon hakkındaki bilgilerini cinsel orgazm aracılığıyla edinmiştir çünkü hayatta meditasyon haline bundan daha yakın bir an yoktur.

Ancak, tüm dinler sekse karşıdır. Onlar meditasyonun yanındadır ama başlangıcın, seni meditasyona götürecek olan temel deneyimin tarafında değildir. O yüzden yoksul bir insanlık yarattılar; sadece maddi değil manevi olarak da yoksul. Zihnini sekse karşı o kadar çok koşullandırdılar ki, biyolojik baskı altında onun içine girebiliyorsun ama bu baskı altında orgazmik özgürlüğü, sana ansızın açılan sonsuzluğu; andaki sonsuzluğu, derinliği, deneyimin uçuruma benzeyen derinliğini yaşayamazsın.

İnsanoğlu orgazmın sonsuz mutluluğundan mahrum bırakıldığı için meditasyonun ne olduğunu bilme yetisini kaybetmiştir. Ve tüm dinlerin istediği şey de budur: Senin hiçbir zaman meditasyon haline girememen; onun hakkında konuşman, onun hakkında kitaplar okuman, onu araştırman, onun için verilen konferanslara katılman... Tüm bunlar sende daha çok hayal kırıklığı yaratacaktır çünkü meditasyon hakkındaki her şeyi entelektüel olarak anlarsın ama hiçbir varoluşsal temele sahip değilsin. Damla olduğun için okyanusun da bir yerlerde var olmak zorunda olduğunu kanıtlayacak olan deneyimin tek bir belirtisi dahi yok.

Damla okyanusun varoluşsal kanıtıdır. Biyoloji senin kiliselerinden, sinagoglarından, tapınaklarından ve camilerinden çok daha fazla şefkatlidir. Her ne kadar kör olsa da biyoloji senin Musa'n, Krishna'n, İsa'n, Muhammed'in kadar da kör değildir. Biyoloji senin doğandır, senin için sadece şefkati vardır onun. O sana daha yükseğe çıkman, doğaüstü bir hale geçebilmen için ihtiyacın olan ne varsa vermiştir.

Tüm yaşamım ahmaklarla savaşmakla geçti. Beni yanıtlayamıyorlar, iddiam çok basit: Siz hep meditasyon hakkında konuşuyorsunuz ama insan hayatından bazı varoluşsal kanıtlar sunmalısınız; aksi taktirde insanlar yalnızca sözleri duyacaklar. Onlara neyin mümkün olduğunu fark etmelerini sağlayacak bir şeyler vermelisiniz; suçluluk duymadan, hiç acele etmeden, yanlış bir şey yaptığını düşünmeden yapılan seks. Dünyadaki en iyi ve en doğru şeyi yapmış olacaksınız.

İnsanların hiç suçluluk duymadan öldürebildiğini görmek çok garip —tek bir kişi değil milyonlarcası— ama bir çocuğu suçluluk hissetmeden yaratamıyorlar. Bütün dinler tam bir baş belasından başka bir şey değildir. Sadece meditasyon halinde olmaya hazır olduğunda seks yap. Ve sevişirken meditasyon halindeki gibi bir atmosfer yarat. Oraya kutsal bir yer muamelesi göstermelisin. Yaşam yaratmak... bundan daha kutsal ne olabilir? Onu mümkün olduğunca güzel, estetik, coşku dolu bir şekilde yap. Hiç acele edilmemeli. Ve iki âşık dışarıda böylesi bir atmosferde ve içeride de sessiz bir halde olabilirlerse, mümkün olan en yüksek düzeydeki bir ruhu cezp ederler.

Sen bir çocuğu sevgi durumuna göre doğurursun. Şayet bir ebeveyn çocuğundan hayal kırıklığı duyarsa durup düşünmelidir, hak ettiği çocuk budur. Bu ebeveynler hiçbir zaman daha yüksek ve daha gelişmiş bir ruhun rahme girebilmesi için bir olanak yaratmamıştı çünkü erkek spermi ve kadın yumurtası yalnızca ruhun girebilmesi için bir olanak yaratır. Onlar bir beden için olanak yaratırlar ve bu sayede de bazı ruhlar cisimleşebilirler. Fakat sen sadece cinsel etkinliklerinin olanaklı kıldığı türden bir kimseyi cezp edeceksin.

Şayet dünya geri zekâlı ve vasat insanlarla doluysa bunun sorumlusu sensin; yani ebeveynler sorumlu demek istiyorum. Onlar hiç çocuklarının rastlantısal olduğu hakkında kafa yormadılar. Rastlantısal olarak bir hayat yaratmak kadar büyük bir suç olamaz.

Ona hazırlan. Ve anlaşılması gereken en gerekli şey orgazm anıdır: Düşüncelerin olmadığı, zamanın olmadığı, zihnin olmadığı, yalnızca saf bir farkındalık. Bu saf farkındalıkta bir Gautam Buda'yı çekebilirsin. Sevişme tarzınla daha çok Adolf Hitlerlerin, Mussolinilerin, Stalinlerin, Nadir Şahların, Timurlenklerin, Cengiz Hanların cezp edilmemesi çok şaşırtıcıdır. Sen sadece vasat insanları cezp edersin. En düşük olanları da cezp etmezsin çünkü en düşük için sevişmenin neredeyse bir tecavüz olması gerekir. En yüksek içinse sevişmen bir meditasyon olmak zorundadır.

Çocuğun yaşamı ruhun rahme girdiği an başlar. Şayet o meditasyon halinin olduğu bir yere gelirse, bir çocuğa onu koşullandırmadan sahip olmak mümkün olabilir. Aslında meditasyondan doğmuş bir çocuk koşullandırılamaz; o buna karşı başkaldıracaktır. Sadece sıradan insanlar koşullandırılabilir.

Ve, sevişirken meditasyon halinde kalabilme kapasitesine sahip bir çift sıradan bir çift değildir. Onlar çocuğa saygı duyacaklardır. Çocuk bilinmeyenden gelen bir misafirdir ve misafire saygı duymak durumundasın. Çocuklarına saygı duymayan ebeveynlerin onların hayatlarını mahvetmeleri kaçınılmazdır. "Bizi sen anne-baban olarak seçtin," duygularının eşlik ettiği sevgine, saygına, minnetine karşılık daha derin saygı, daha çok minnet ve daha fazla sevgi göreceksin.

Ve birisini sevdiğinde onu koşullandıramazsın. Birisini sevdiğinde ona özgürlük tanırsın, onu korumaya alırsın. Bir kimseyi sevdiğinde onun sadece senin karbon kağıdından bir kopyan olmasını istemezsin, onun kendine has bir birey olmasını istersin. Ve onu kendine özgü kılabilmek ve onun potansiyelini harekete geçirmek için tüm koşulları, tüm zorlukları göğüslersin.

Onu bilgili olmak yükümlülüğünün altında ezmezsin çünkü onun hakikati kendi kendine bilmesini istersin. Ödünç alınmış herhangi bir hakikat yalandır. Senin tarafından yaşanmadığı sürece o asla bir hakikat değildir.

Çocuğa daha fazla şeyler yaşayabilmesi için yardımcı olacaksın. Ona Tanrı vardır gibisinden yalanlar söylemeyeceksin; o bir yalan çünkü sen Tanrıyı görmedin. Senin anne-baban sana yalan söyledi ve şimdi onu kendi çocuğuna tekrar etme sırası da sana geldi. Anne-baban seni koşullandırdı ve hayatın ne durumda? Beşikten mezara upuzun bir perişanlık. Çocuğunun hayatının da sadece acıyla, kaygılarla, çaresizlikle dolu bir perişanlık olmasını mı istiyorsun?

Tüm Kutsal İncil içerisinde karşı olmadığım sadece tek bir ifade vardır. Bu da, "Tanrı çaresizlik dışındaki her şeyi affedebilir" ifadesidir. Bunu yazan her kimse engin bir anlayışa sahip bir insan olmalı. Tanrı sadece bir tek şeyi affedemez ve o da çaresizliktir. Ancak herkes çaresizlik içerisinde yaşıyor; Tanrı olsun olmasın, çaresizlik tek gerçekliktir. Bu kendi kendini mahvetmektir. Çocuğunu seviyorsan onun sevinmesine, kahkaha atmasına, zevk almasına, dans etmesine yardımcı olacaksın. Ama tam tersi yapılıyor.

Çocukluğumda evdeyken bir misafir gelecek olduğunda, bir yerlere göndererek benden kurtulurlardı. Ve, doktora görünmem gerektiği çünkü kaç gündür soğuk algınlığımın geçmediği söylenerek bir yerlere gönderme hakkında konuşmaya başladıkları an onlara, "Hiçbir şeyim yok. Soğuk algınlığımı biliyorum ve doktoru da biliyorum; ne zaman gideceğimi ben seçeceğim. En azından bu sefer gidemem; üşütme ya da kanser hiç fark etmez" derdim.

Onlar da, "Ama neden?" diye sordular.

"Eve birisi gelecek biliyorum ve siz korkuyorsunuz," dedim. Ve onlar doğal olarak korkuyorlardı çünkü onları utandırmıştım. Konuk önemli birisi olabilirdi ve ben onların tüm ilişkisini bozabilecek bir şeyler yapabilirdim.

Bir seferinde yemek yerken aniden gülmeye başladım. Tüm aile bir şey olacağından adı gibi emindi çünkü bir misafir vardı. Ama misafir şok olmuştu. "Neden gülüyorsun?" diye sordu. "Gülmenin bir sebebe ihtiyacı yok. Aslında ben size 'Neden asık suratlarla oturuyorsunuz' diye sormalıyım. Gülmenin kendi içinde bir değeri vardır; asık suratla oturmanın ise herhangi bir değeri yoktur. Ve siz geldiğiniz için ailemdeki insanlar dahi üzgün, ciddileşmiş görünüyor. Sizde neyin yanlış olduğunu anlamıyorum. Her gittiğiniz yere bu atmosferi de götürür müsünüz?" dedim.

Ansızın dans etmeye başlayabilirdim. Anne-babam ve misafir arasındaki diyalog aniden kesilirdi çünkü ben onların ortasında dans ederdim. "Dışarı çıkıp oynayabilirsin" derlerdi.

"Ben tam olarak nerede dans edileceğini biliyorum. İsterseniz siz dışarı çıkıp bu hiçbir anlama gelmeyen aptal konuşmanızı orada yapabilirsiniz! Hava durumundan ve mevsimlerden bahsetmek... hepiniz biliyorsunuz, ben bile biliyorum. Ne gereği var ki?" dedim.

Kibar konuşmalarda ihtilaflı konular asla tartışılmaz çünkü onlar bazı uzlaşmazlıklar yaratabilir. Onlar sadece ihtilafsız şeylerden bahsederler; hava durumu... Doğal olarak onunla ilgili herhangi bir ihtilaf yoktur. Soğuksa soğuktur; sıcaksa sıcaktır.

"Ve, burada sadece vaktinizi boşa harcadığınızı size göstermek için dans ediyorum. En iyisi siz de benim dansıma katılın!"

Koşullandırılmamış bir çocuk pek çok açıdan ebeveynleri için bir utanç kaynağıdır. Ama şayet seviyorlarsa her şeyi yapmaya hazır olacaklardır. Ve şayet bu onlara utanç getirecekse bunun bir zararı yoktur. Çocukları eşsiz bir birey oluyor. Onun özgür kalmasına, açık kalmasına, bilinmeyen gelecek için hazır olarak kalmasına yardım edecekler.

Onun bir arayan olmasına yardım edecek, inanan birisi olmasına değil. Onu bir Hıristiyan ya da bir Musevi ya da bir Müslüman yapmayacak çünkü tüm bu dinler pek çok zarar vermiş durumda, bu kadarı yeter de artar bile. Tüm dinlerin yeryüzünden silinmesinin zamanıdır. Koşullandırılmamış çocuklar bu mucizenin gerçekleşmesini sağlayabilir çünkü onlar yarının genç, olgun insanları olacaklar ve Hıristiyan ve Hindu ve Müslüman olmayacaklar. Onlar sadece arayanlar olacaklar; arayış onların dini olacak. Benim *sannyasin* tanımım budur: Onun dini arayıştır, incelemedir, sorgulamadır.

İnançlar tüm sorgulamayı durdurur.

Çocukla tüm deneyimlerini paylaş. Onun sevgiyle dolup taşan orgazmik bir anda döllendiğini, sevginin varoluşun muhteşem bir armağanı olduğunu fark ettir ona. Ve, sevgiyi hayatının merkez noktası haline getirmelisin çünkü sadece sevgi aracılığıyla kör doğanın ötesine, hiçbir körlüğün varolmadığı, içinde hakikati gören bir kimse haline gelebileceğin *süperdoğaya* adım atabilirsin.

Evet, koşullandırılmamış ve özgür bir çocuğa sahip olmak mümkündür ama bu tek başına biyoloji aracılığıyla olanaklı değildir. Şayet sen sevgini tapınağın, meditasyon mekânın yapacak kadar cesaret sahibiysen bu mümkündür. O zaman sen halihazırda eşsiz olma potansiyeline sahip bir ruhu kendine çekiyor olacaksın. Ve sonra ona, sana karşı gelmeye bile başlasa her türlü özgürlük olanağını sun.

Çocuğunun özgürlüğü daha kıymetlidir çünkü senin çocuğun insanlığın geleceğidir.

Senin günlerin geçti; gelecek sana karşı olsa ne çıkar? Geçmişten ne elde ettin? Boşsun, sen bir dilencisin. Çocuğunun da boş ve dilenci olmasını mı istiyorsun? Bütün ebeveynlerin yapmaya çalıştığı bu; kopyalarını, karbon kağıdı kopyalarını yeniden üretmek. Ve unutma, varoluş sadece orijinalleri kabul eder. Karbon kağıdı kopyaları varoluşta kabul edilebilir değildir.

Bırak çocuğunun kendi orijinal yüzü olsun.

Bu sende korku yaratabilir, bu sende kaygı yaratabilir ama bunlar senin problemlerin. Çocuğu hiçbir şekilde kısıtlama. Ve anne-babasına dahi karşı gelme özgürlüğü verilmiş bir çocuk sana sonsuza kadar saygı duyacaktır, sana sonsuza kadar minnettar olacaktır. Şu an tam zıddıdır söz konusu olan: Her çocuk öfkeyle, hiddetle, kinle doludur çünkü ona yaptıkları şey affedilemez bir şeydir.

O halde, özgürlük vererek, her ne anlama gelirse gelsin çocuğun kendisi olmasına izin vererek, doğal benliğini onu nereye götürürse götürsün kabul ederek seni sevecek ve sana saygı duyacak bir çocuk yaratıyorsun. Sadece sıradan anne ve baba olmadın; yaşam, özgürlük, özgünlük veren oldun. O da güzel anıları kalbinde sonsuza dek taşıyacak. Ve onun sana karşı duyduğu minnet, kendisi için yapılmış olanları onun da gelecek nesillere yapması gerektiği konusunda mutlak bir biçimde onu ikna edecek.

Şayet tüm nesiller çocuklara karşı sevgi ve saygıyla davranacak olursa ve onlara gelişecekleri özgürlüğü tanırsa tüm bu kuşak çatışması saçmalığı yok olup gidecektir. Çocuklarına saygı duyarsan, çocuklarınla dost olursan hiçbir kuşak çatışması mümkün değildir.

EBEVEYNLERİNE KARŞI BİR ANLAYIŞ GELİŞTİRMEK HER ZAMAN İYİDİR. Bu en temel şeylerden birisidir. Gurdjieff, "Anne-babanla iyi bir duygudaşlığa sahip değilsen hayatını heba etmişsin demektir" demiştir. Çünkü bu çok derinlerde kök salmış bir şeydir... Şayet seninle ebeveynlerin arasında bazı kızgınlıklar sürerse hiçbir zaman huzur bulmayacaksın. Nerede olursan ol biraz suçluluk duyacaksın. Hiçbir zaman onu unutamayacak ve affedemeyeceksin. Ebeveynler sadece sosyal bir ilişki değildir. Sen onlar aracılığıyla geldin; sen onların bir parçasısın, onların ağacının bir dalısın. Sen hâlâ onların içinde köklenmiş durumdasın.

Ebeveynler öldüğünde, içinde bir yerde çok derinde kökleşmiş bir şeyler ölür. Ebeveynler öldüğünde ilk kez yalnız, köklerinden sökülmüş hissedersin. O yüzden onlar sağken yapılabilecek her şey yapılmalıdır. Bu sayede bir anlayış ortaya çıkar ve sen onlarla iletişim kurabilirsin ve onlar da seninle iletişim kurabilirler. O zaman bazı şeyler yerli yerine oturur ve hesaplar kapatılır. O zaman dünyadan ayrıldıklarında —ki bir gün ayrılacaklar— kendini suçlu hissetmeyeceksin, pişman olmayacaksın; bazı şeylerin yerli yerine oturmuş olduğunu bileceksin. Onlar seninle mutluydu; sen de onlarla mutluydun.

Sevgi ilişkisi anne-babalarla başlar ve onlarla biter. Tam bir çembere dönüşür. Çember bir yerden kırılırsa, tüm varlığın huzursuz olarak kalacaktır. Kişi kendi ebeveynleriyle iletişim kurabildiğinde engin bir mutluluk hisseder. Bu, dünyadaki yapılması en zor şeydir çünkü aradaki mesafe çok büyüktür. Anne-babalar asla senin bir yetişkin olduğunu düşünmezler ve o yüzden de asla seninle doğrudan iletişim kurmazlar. Sana basitçe emrederler, "şunu yap" ya da "bunu yap" derler. Hiçbir zaman senin özgürlüğünü ve ruhunu, varlığını hesaba katmazlar... saygı yoktur. Onları dinlemene alışmışlardır.

Bir çocuk ta en başından beri rahatsız hissetmektedir çünkü ne zaman anne-babalar, "şunu yap" veya "bunu yap" ; dediğinde, özgürlüğünün kırpıldığını hisseder. Baskılanıyor. O direnir, içerler ve onun direnci bir yara gibi devam eder. Mesafe giderek büyür, büyür. Köprü kurulmalıdır. Şayet annenle ilişkine bir köprü kurarsan ansızın tüm yeryüzüyle senin aranda bir köprü kurulduğunu hissedeceksin. Yerde daha çok köklendin. Şayet babanla ilişkine bir köprü kurarsan, gökyüzünde evindesindir. Onlar yeryüzüyle gökyüzünün simgeleri, temsilcileridir. Ve insansa, yere de göğe de muhtaç olan bir ağaç gibidir.

SEVGİ ARTI FARKINDALIK EŞİTTİR VARLIK

Sevgi manevi gelişim için bir zorunluluktur. Ve buna ilaveten sevgi bir ayna gibi işlev görür. Seni seven bir insanın gözlerinde kendi yüzüne bakmadığın sürece kim olduğunu bilmen çok zordur. Tıpkı fiziksel yüzünü görmek için aynaya bakmak zorunda olduğun gibi, manevi yüzünü görmek için de sevgi aynasına bakmak zorundasın. Sevgi manevi bir aynadır. O seni besler, seni bütünler, seni içsel yolculuğa hazır hale sokar, sana hakiki yüzünü hatırlatır.

Derin sevgi anlarında yansımalar halinde geliyor bile olsa hakiki yüzün anlık görüntüleri vardır. Tıpkı bir dolunay gecesi Ay'ın gölde, dingin bir gölde yansımasını görmen gibi, aynı şekilde sevgi de bir göl gibi işlev görür. Gölde yansıyan Ay gerçek Ay'ı arayışın başlangıcıdır. Gölde yansıyan Ay'ı hiç görmemiş olsaydın hakiki Ayı hiç aramayabilirdin. Tekrar tekrar Ay'ı aramaya göle gideceksin çünkü başlangıçta gerçek Ay'ın orada olduğunu; gölün dibinde, aşağılarda bir yerlerde olduğunu düşüneceksin. Defalarca dalacaksın ve yukarı boş ellerle çıkacaksın; Ay'ı orada bulamayacaksın.

Sonra bir gün belki de bu Ay'ın sadece bir yansıma olduğu aklına gelecek. Bu muhteşem bir kavrayıştır; ancak o zaman yukarı doğru bakabilirsin. Şayet bu bir yansımaysa o zaman Ay nerede? O, tam zıt yönüne bakman gereken bir yansımadır. Yansıma gölün derinlerindeydi; gerçeğiyse gölün üzerinde bir yerde olmak zorunda. İlk kez yukarı doğru bakarsın ve yolculuk başlamıştır.

Sevgi sana meditasyonun anlık görüntülerini, Ay'ın göldeki yansımalarını sunar; onlar yansımalar olduğundan Ay'ın kendisi değildir. O nedenle sevgi hiçbir zaman seni tatmin etmez. Aslında, sevgi seni giderek daha çok tatminsiz, hoşnutsuz bırakacaktır. Sevgi giderek daha da çok sana neyin mümkün olduğunu fark ettirir ama malın kendisini sana teslim etmez. O seni hayal kırıklığına uğratır ve yalnızca derin hayal kırıklığı halinde kendi varlığına dönmen mümkündür. Yalnızca sevgililer meditasyonun keyfini bilirler. Hiç sevmemiş olanlar ve sevgide hiç hayal kırıklığı yaşamamış olanlar, Ay'ı ararken sevgi gölüne hiç dalmamış ve hiç hayal kırıklığına uğramamış olanlar gökteki gerçek Ay'a hiç bakmayacaklar. Onun farkına hiç varmayacaklar.

Seven kişinin eninde sonunda dindar olması kaçınılmazdır. Ancak sevmeyen kişi —örneğin, kimseyi sevemeyen, sadece gücü seven politikacı— hiçbir zaman dindar olmayacaktır. Yahut paraya takıntısı olan kişi —sadece parayı seven kişi, yalnızca bir tek sevgi, para sevgisini bilen kişi— hiçbir zaman dindar olmayacaktır. Pek çok nedenden onun için bu çok zor olacaktır. Paraya sahip olunabilir; parayı eline alıp ona sahip olabilirsin. Paraya sahip olmak kolaydır, bir sevgiliye sahip olmaksa zordur; hatta imkânsızdır. Sahip olmaya çalışacaksın ama yaşayan bir kişiye nasıl sahip olabilirsin? Yaşayan kişi her fırsatta direnecektir, en azından mücadele edecektir. Hiç kimse özgürlüğünü yitirmek istemez.

Sevgi özgürlük kadar değerli değildir. Sevgi muhteşem bir değerdir ama özgürlükten yüksekte değildir. O yüzden kişi seviyor olmayı ister ama sevgi tarafından hapsedilmek istemez. Bu nedenle er ya da geç hayallerinin yıkılmış olduğunu hissedersin. Sahip olmaya çalışırsın ve ne kadar sahip olmaya çalışırsan sevgi de o kadar imkansızlaşır ve diğeri senden giderek daha çok uzaklaşmaya başlar. Ne kadar az sahip olursan, diğerine o kadar yakın hissedersin. Eğer hiç sahip olmazsan, eğer âşıklar arasında akmakta olan bir özgürlük varsa muhteşem bir aşk vardır.

Her şeyden önce, bir insana sahip olma çabası başarısız olmaya mahkûmdur. Bu başarısızlığın içerisinde kendine doğru savrulacaksın. İkincisi, bir kimseye sahip olmamayı öğrenmişsen, özgürlüğün sevgiden daha yüksek bir değer, sevgiden çok çok daha üstün bir değer olduğunu öğrenmişsen, er ya da geç özgürlüğün seni kendine getirdiğini göreceksin, özgürlük senin farkındalığın, meditasyonun haline gelecek.

Özgürlük meditasyonun diğer yüzüdür. Ya özgürlükle başla ve farkında olacaksın ya da farkındalıkla başla ve özgürleşeceksin. Birlikte hareket ederler. Sevgi alttan alta bir çeşit köleliktir ama gerekli bir deneyimdir, olgunluk için çok gereklidir.

Margery Williams'ın güzel kitabı The Velveteen Rabbit'te (Pelüş Tavşan) sevgi yoluyla gerçek olmanın

çok güzel bir tanımlaması vardır.

Tavşan bir gün "GERÇEK nedir?" diye sordu. "İçinde vızıldayan bir şeylerin ve bir tutamacının olması anlamına mı gelir?"

"Gerçek senin neyden yapıldığın değildir" dedi Zayıf At. "O senin başına gelen bir şeydir. Bir çocuk seni çok, çok uzun zamandır sevdiğinde, yalnızca oynamak değil ama GERÇEKTEN sevdiğinde, o zaman Gerçek olursun."

"Canım yanar mı?" diye sordu Tavşan.

"Bazen" dedi Zayıf At, her zaman dürüst olduğu için. "Gerçek olduğunda canının yanmasını umursamazsın."

"Hepsi bir anda olup dayanılmaz bir hal mi alır, yoksa azar azar mı olur?" diye sordu.

"Hepsi bir anda olmaz" dedi Zayıf At. "O hale gelirsin. Uzun zaman alır. Bu yüzden kolayca kırılan ya da keskin kenarları olan veya dikkatlice korunması gereken insanların başına sıklıkla gelmez. Genellikle Gerçek olana kadar tüylerinin çoğu sevilirken yolunmuş ve gözlerin düşmüş ve bağlantı yerlerin gevşemiş olur, çok pejmürde bir hal almış olursun. Ancak bunların hiçbir önemi yoktur çünkü bir kez Gerçek olduğunda —sadece anlayamayan insanların haricinde— çirkin olamazsın. Bir kez Gerçek oldun mu bir daha sahte olamazsın. O sonsuza dek sürer."

Sevgi seni gerçek yapar; aksi taktirde sadece bir fantezi, içinde madde olmayan bir hayal olarak kalırsın. Sevgi sana maddeyi verir, sevgi sana bütünlük verir, sevgi seni özünle bir yapar. Ancak bu, yolun sadece yarısıdır; diğer yarısı meditasyonda, farkındalıkta tamamlanmalıdır. Fakat sevgi seni diğer yarıya hazırlar. Sevgi başlangıçtaki yarıdır ve farkındalık ise sondaki yarıdır. Bu ikisinin arasında Tanrıya erişirsin. Sevgi ve farkındalık arasında, bu iki yaka arasında varlığın ırmağı akar.

Sevgiden kaçma. Tüm açılarıyla onun içinden geç. Evet, acıtır ama âşıksan umursamazsın. Aslında tüm bu acılar seni güçlendirir. Bazen gerçekten çok kötü, berbat bir şekilde canın yanar ama tüm bu yaralar seni kışkırtmak için, sana meydan okumak için, seni daha az uyur halde tutmak için gereklidir. Tüm bu tehlikeli durumlar seni tetikte tutmak için gereklidir. Sevgi zemini hazırlar ve meditasyon tohumu ise sevgi toprağında ve sadece sevgi toprağında büyüyebilir.

O yüzdendir ki, korku yüzünden dünyadan kaçan kişiler hiçbir zaman meditasyonu bulamazlar. Himalaya mağaralarında hayatlar boyunca birlikte oturabilirler; meditasyonu bulamayacaklar. Bu imkânsızdır; onu kazanamadılar. İlk olarak dünyada onu kazanmalısın; önce zemini hazırlamalısın. Ve zemini hazırlayan ise sadece sevgidir.

O nedenle ben dünyadan vazgeçmende ısrarcı değilim. Onun içinde ol, onun meydan okumalarını kabul et, onun tehlikelerini, acılarını, yaralarını kabullen. İçinden geç. Ondan kaçma, kestirme bir yol aramaya çalışma çünkü öyle bir şey yok. Bu bir mücadele, çetin bir şey, yokuş yukarı doğru bir görev ama kişi böyle böyle zirveye ulaşır.

Ve bu, zirveye bir helikopterle bırakılmış olmaktan çok daha fazla, çok çok daha fazla zevk verir çünkü o zaman oraya gelişmemiş olarak ulaşmışsındır; ondan zevk almayacaksın. Aradaki farkı bir düşün. Everest'e ulaşmak için çok sıkı çalışırsın. O çok tehlikelidir; yolda ölmek için her türlü olasılık vardır, zirveye hiçbir zaman ulaşamamanın bin bir türlü olasılığı, tehlikeleri, rizikoları vardır. Her adımda ölüm seni bekliyor, başarılı olmaktan çok yenilgiye uğramanın pek çok olasılığı ve bir sürü tuzak. Yüz olasılığın içinde varabilme olasılığı sadece bir tane. Fakat zirveye yaklaştıkça içinde yükselen zevk çoğalıyor. Ruhun yükseklerde uçuyor. Onu sen kazandın, o bedava değil. Ve ona daha çok ödedikçe, ondan daha çok zevk alacaksın. O zaman hayal et; bir helikopterden zirveye bırakılabilirdin. Zirvede duracaktın ve çok aptal, salak görünecektin; orada ne yapıyorsun öyle? Beş dakika içinde işin bitecekti, "Tamamdır onu gördüm! Pek bir şey yok burada!" diyecektin.

Yolculuk hedefi yaratır. Hedef yolculuğun sonunda bir yerde oturmuyor, yolculuk her adımında onu yaratıyor. Yolculuğun kendisi hedeftir. Yolculuk ve hedef birbirinden ayrı değil, onlar iki ayrı şey değil. Son tüm yola yayılmış durumda; tüm araçlar sonu içinde barındırıyor.

O nedenle hiçbir zaman yaşama, canlı olma, sorumlu olma, kendini adama, ilgili olma fırsatlarının hiçbirini kaçırma. Bir korkak olma. Yaşamla yüzleş, onunla karşılaş. Ve yavaş yavaş içinde bir şeyler kristalize olacak.

Evet, bu zaman alır. Zayıf At haklı: "Genellikle Gerçek olana kadar tüylerinin çoğu sevilirken yolunmuş ve gözlerin düşmüş ve bağlantı yerlerin gevşemiş olur, çok pejmürde bir hal almış olursun. Ancak bunların hiçbir önemi yoktur çünkü bir kez Gerçek olduğunda çirkin olamazsın. Sadece anlayamayan insanlar haricinde... Bir kez Gerçek oldun mu bir daha sahte olamazsın. O sonsuza dek sürer." O sonsuzdur.

Ancak, kişi onu kazanmalıdır. Tekrarlayayım: Hayatta hiçbir şeyi bedava elde edemezsin. Ve şayet elde edersen de işe yaramaz. Ödemelisin ve ne kadar çok ödersen ondan o kadar çok yararlanırsın. Eğer tüm yaşamını sevgi için riske edersen, elde ettiğin şey muhteşem olacaktır. Sevgi seni kendine döndürür; sana biraz meditasyon yansıması verecektir. İlk meditasyon anları sevgide gerçekleşir. Ve o zaman bu enstantanelere, sadece enstantanelere de değil, o deneyimlere ulaşmak için içinde muhteşem bir arzu yükselir, böylece o hallerde sonsuza ve sonsuza dek yaşayabilirsin. Sevgi sana meditasyonu tattırır.

Sevgi dolu, orgazmik bir deneyim *samadhi*'nin, sonsuz mutluluğun ilk deneyimidir. O seni daha çok susatır. Artık neyin mümkün olduğunu biliyorsun ve artık sıradan olanla tatmin olamazsın. Kutsal olan içine nüfuz etti, kutsal olan kalbine ulaştı. Tanrı kalbine dokundu, sen de bu dokunuşu hissettin. Artık sonsuza dek bu anın içinde yaşamak istersin, bu anın senin tüm yaşamın olmasını istersin. Öyle de olur ve öyle olmadığı sürece insan doyuma ulaşmadan kalır.

Bir taraftan sevgi sana muhteşem keyifler sunacak ve diğer taraftan da sana hiç bitmeyen mutluluk için bir susamışlık bahşedecek.

Sayfada Ara

YOL AYRIMINDA DURMAK

SONSUZLUK ZAMANA GİRDİĞİNDE

İçinde yaşadığımız zaman yataydır. O, Adan B'ye, B'den C'ye, C'den D'ye doğrudur; bir çizgi üzerindedir. Sonsuzluk dikeydir. O, Adan B'ye, B'den C'ye değildir. O, Adan daha çok Aya, daha da çok Aya doğrudur. O sürekli yukarı doğru gider. Sonsuzluğun zamana girdiği anlar çok nadirdir çünkü o sadece meditasyon olgunlaşmaya eriştiğinde, en derindeki özünle temasa geçtiğinde gerçekleşir.

Ansızın bir yol ayrımı olduğunu fark edersin. Bir yol yatay; diğer bir deyişle sıradan, vasat, anlamsız ve sonunda ölüme götüren yönde gider. Yatay yol sürekli olarak mezarlığa doğru hareket eder.

Size hikâyeyi anlatmıştım, pek çok açıdan önemlidir. İhtişamlı bir hükümdar rüyasında bir gölge görür ve rüyasındayken bile korkar. Gölgeye sorar: "Ne istiyorsun?"

Gölge, "Bir şey istemeye gelmedim. Sadece sana bu akşam günbatımında, doğru yerde son nefesini soluyacak olduğunu söylemek için geldim. Normalde insanlara bu bilgiyi vermek için gelmem ama sen görkemli bir imparatorsun, bu sadece sana saygı göstermek için böyle oldu" demiş.

İmparator o kadar korkmuştu ki ter içinde uyandı, ne yapacağını bilemedi. Aklına gelen tek şey tüm bilge kişileri, astrologları, kâhinleri rüyanın anlamını bulmaları için çağırmaktı, Rüya analizinin Sigmund Freud'dan kaynaklandığı düşünülür; bu doğru değil, bin yıl önce bu imparator ile başlamıştır!

Gecenin bir yarısında başkentin tüm kâhinleri, tüm bilgeleri, bir şekilde gelecekle ilgilenen herkes —rüya yorumcuları— çağırıldı ve hikâye anlatıldı. Hikâye basitti ama hepsi tüm kutsal yazıtlarını getirmişlerdi ve aralarında tartışmaya başladılar: "Anlamı bu olamaz" ya da "Anlamı şu olmak zorunda."

Zamanı boşa harcadılar, güneş doğmaya başladı. Kralın, kendi babası çok erken yaşlarında öldüğü için ona babalık etmiş olan yaşlı bir hizmetkârı vardı. Oğlu çok gençti ve babası da onu koruma görevini hizmetkâra vermiş ve şöyle demişti: "Onun benim yerime geçmesine ve krallığı yitirmemesine dikkat etmelisin." Hizmetkâr başarmıştı ve artık çok yaşlıydı. Ancak ona bir hizmetkâr olarak davranılmamıştı, nerdeyse bir baba gibi saygı görmüştü. İmparatora yaklaşıp, "Sana iki şey söylemek istiyorum. Beni her zaman dinledin. Ben bir kâhin ya da astrolog değilim ve burada kutsal metinlere danışılarak ne türden saçmalıklar döndüğünü anlamıyorum. Tek bir şey kesin; bir kez güneş doğdu mu, günbatımı çok uzakta değildir. Ve bu insanlar, sözde irfan sahibi insanlar yüzyıllardır hiçbir şekilde bir sonuca varamadılar. Yalnızca bir günde... tartışacaklar, kavga edecekler, birbirlerinin iddialarını çürütecekler ama onların bir fikir birliğine, bir sonuca ulaşacağını umut edemezsin" dedi.

"Bırak onlar tartışsın. Benim önerim, dünyadaki en iyi atlara sahipsin" — o günler atların dönemiydi— "atlara bin ve mümkün olduğunca hızla kaç buradan. Şu kesin ki senin burada olmaman lazım; buradan çok uzakta olmalısın."

Çok basit olmasına rağmen mantıklıydı, rasyoneldi bu. İmparator, büyük dehalar ve bilge kişiler tartışırken oradan ayrıldı; onun ayrıldığını anlamamışlardı bile. Ve onun kesinlikle tüm imparatorluğa bedel bir atı vardı. Atıyla çok gurur duyardı, bu güce sahip başka bir at daha bilinmiyordu. Ve at ile imparator arasında öylesine büyük bir sevgi, öylesine derin bir bağ, bir çeşit ahenk vardı ki. İmparator ata, "Görünen o ki ölümüm yaklaşıyor. Bu gölge ölümden başka bir şey değildi. Beni buradan mümkün olduğu kadar uzağa götürmek zorundasın" dedi.

At başını salladı. Ve sözünü yerine getirdi. Akşam olduğunda, güneş batarken krallığın yüzlerce kilometre uzağındaydılar. Kılık değiştirip diğer krallığa girdiler. İmparator çok mutluydu. Attan indi ve atı bir ağaca bağlıyordu çünkü ne kendisi ne de at hiçbir şey yememişti. "Sağ ol dostum. Şimdi senin ve benim yiyeceklerimizi hazırlayacağım. Çok uzaktayız, korkmaya gerek yok. Ama sen, hakkında söylenen hikâyelerin doğruluğunu kanıtladın. Neredeyse bir bulut gibi, öylesine hızla yol aldın ki" dedi ata.

Ve atı ağaca bağlarken karanlık gölge ortaya çıktı ve imparatora, "Başaramayacağından korktum ama atın muhteşem. Ona da teşekkür ediyorum; yer burası ve zaman da bu zaman. Ve, endişelenmiştim; o kadar uzaktaydın ki, seni nasıl buraya getirebilecektim? At kadere hizmet etti" dedi.

Garip bir hikâye ama yatay olarak nereye gidersen, ne kadar hızla gidersen git bir mezarlıkta duracağını gösteriyor. Garip ama her an mezarlarımız bize doğru yaklaşıyor; hiç hareket etmesen bile mezarın sana doğru geliyor. Zamanın yatay hattı diğer bir deyişle insanın ölümlülüğüdür.

Ama varlığının merkezine, en derindeki özüne ulaşabilirsen iki yol görebilirsin: Birisi yatay, diğeriyse dikey.

Hıristiyan haçının pek de Hıristiyan olmadığını öğrenmek seni şaşırtacaktır. O çok eski, Doğulu, Aryan sembolüdür; *swastika.* Bu yüzden kendisinin en saf Aryan kanlarından birisine sahip olduğunu düşünen Adolf Hitler *swastikdyı* kendisine sembol olarak seçti. Bir swastika birbirini kesen iki çizgiden başka bir şey değildir. Hindistan'da neden olduğunu bilmeden iş hayatındaki herkes her yılın başlangıcında yeni defterlerine bir *swastika* 'yla başlarlar. Hıristiyan haçı *swastika* 'nın basit bir parçasıdır. Ama o da aynı şeyi temsil eder: yatay ve dikey. İsa'nın elleri yataydır; başı ve varlığı ise başka bir yönü işaret etmektedir.

Bir meditasyon anındayken ansızın iki doğrultuda hareket edebileceğini görürsün; ya yatay, ya da dikey. Dikey, sessizlikleri, sonsuz mutlulukları, zevk anlarını içerir; yatay elleri, işleri, dünyayı içerir.

Bir kimse kendisini bir yol ayrımı olarak bir kez bildi mi dikey hakkında ilgisiz, meraksız kalamaz. Yatay olanı o biliyor ama dikey, ölümün olmadığı, kişinin gitgide daha çok kozmik bütünün bir parçası haline geldiği, kişinin tüm köleliğinden, hatta bedenin köleliğinden dahi kurtulduğu sonsuzluğa bir kapı açar.

Gautam Buda, "Doğum acıdır, yaşam acıdır, ölüm acıdır" demiştir. Söylediği şey yatay olanda hareket etmenin sürekli bir ıstırap olduğu, acı dolu olduğuydu. Senin yaşamın zevkin, dansın hayatı olamıyor; şayet hepsi buysa intihar tek çözümdür. Çağdaş, modern Batının varoluşçuluk felsefesinin —Jean Paul Sartre, Jaspers, Heidegger, Kierkegaard ve diğerlerinin felsefesinin— varmış olduğu sonuç hayatın anlamsız olduğudur. Ve yatay düzlemde öyledir de. Çünkü o basitçe ıstıraptır ve acıdır ve hastalıktır ve bitkinliktir ve yaşlılıktır. Ve sen tüm evren kadar engin bir bilince sahipken küçücük bir bedende hapsedildin.

Dikey bir kez keşfedildiğinde kişi dikey doğrultuda hareket etmeye başlar. Bu dikey doğrultu dünyadan vazgeçmen gerektiği anlamına gelmez ama artık dünyaya ait olmadığın, dünyanın geçici olduğu, önemini yitirdiği anlamına gelir. Dünyadan vazgeçmen ve dağlara ve manastırlara kaçman gerektiği anlamına gelmez. Bu yalnızca —nerede olursan ol— daha önceden mümkün olmayan manevi bir hayat yaşamaya başladığın anlamına gelir.

Önceden bir dışadönüktün; şimdiyse bir içedönük oldun. Beden söz konusu olduğunda bunu kolaylıkla becerebilirsin; şayet bedenin olmadığının anımsanması varsa. Fakat beden dikey doğrultuda yol almak için pek çok yoldan kullanılabilir. Kapkaranlık yatay hayatına dikey doğrultunun girmesi, sadece tek bir ışık huzmesinin gelmesi aydınlanmanın başlangıcıdır.

Aynıymış gibi görüneceksin ama aynı olmayacaksın. Görebilecek netliğe sahip olanlar için de aynı görünmeyeceksin ve en azından kendin için bir daha asla aynı görünmeyeceksin ve asla aynı olamazsın. Dünyanın içinde olacaksın ama dünya senin içinde olmayacak. Hırslar, arzular, kıskançlıklar buharlaşmaya başlayacak. Onlardan vazgeçmek için hiçbir çabaya gerek kalmayacak. Yalnızca senin dikey doğrultuda yaptığın hareket. Ve onlar kaybolmaya başlar çünkü onlar dikey doğrultuda var olamazlar. Onlar sadece herkesin rekabet içinde olduğu, herkesin tutkuyla dolu olduğu, güç arzusuyla, büyük bir tahakküm etme arzusuyla, çok özel birisi olma arzusuyla dolup taştığı yatayın karanlığında var olabilirler.

Dikey doğrultuda tüm bu aptallıklar basitçe yok olur. O kadar hafif, o kadar ağırlıksız hale gelirsin ki, tıpkı bir lotus çiçeği gibi; o sudadır ama su ona dokunmaz. Dünyadasın ama artık dünyanın senin üzerinde bir etkisi yoktur. Aksine, sen dünyayı etkilemeye başlarsın; bilinçli bir çaba ile değil de, saf varlığınla, mevcudiyetinle, zarafetinle, güzelliğinle. O içinde geliştikçe etrafında yayılmaya başlar.

Açık kalpli insanlara dokunacak o. Ve kapalı kalpleriyle; tüm pencereleri, tüm kapıları kapalı yaşamış insanlarıysa korkutacak. Onlar böylesi bir kimseyle temas kurmayacaklar. Ve böyle bir kimseyle niçin temas kurmadıklarına kendilerini ikna etmek için binlerce bahane, binlerce yalan uyduracaklar. Ama temel gerçek şu ki onlar kendilerini ortaya koymaktan korkarlar.

Dikey olarak hareket eden bir insan neredeyse bir ayna halini alır. Ona yaklaşacak olursan gerçek yüzünü göreceksin; çirkinliklerini göreceksin, sürekli devam eden hırslılığını göreceksin, dilencilik yaptığın tasını göreceksin.

Belki bir başka hikâye sana yardım edecektir.

Sabahın erken saatlerinde bir adam; dilendiği tasıyla bir dilenci kralın bahçesine girer. Kral sabah yürüyüşleri yapmaya gelirdi; aksi taktirde kralla buluşmak imkânsızdı. Özellikle de bir dilenci için; tüm bürokrasi mekanizması onu engellerdi. O yüzden bürokrasinin olmadığı, kralın yalnız olup, doğada sessiz kalarak, doğanın üzerine yağdırdığı canlılığı ve güzelliği içmek istediği bir zamanı seçti. Dilenci onunla orada karşılaştı.

Kral, "Şimdi zamanı değil... ben kimseyi görmek istemiyorum" dedi.

Dilenci de, "Ben bir dilenciyim. Senin bürokrasin çok zor ve bir dilenci için seni görmek imkânsız. Beni kabul etmeniz için ısrar ediyorum" dedi.

Kral ondan kurtuluvermeyi düşündü. "Ne istiyorsun? Sadece iste ve onu elde edeceksin. Benim sabah sessizliğimi bozma" dedi.

Dilenci de, "Bana bir şey teklif etmeden önce bir kez daha düşünün" dedi.

Kral: "Sen garip bir adama benziyorsun. Her şeyden önce, kraldan seni kabul etmesini ısrar ederek bahçeye izinsizce girdin. Ve şimdi de ben sana ne dilersen dile diyorum. Sadece benim huzurumu, sessizliğimi bozma."

Dilenci güldü. "Bozulabilen bir huzur, huzur değildir. Ve rahatsız edilebilen bir sessizlik sadece bir hayaldir, gerçek değil" dedi.

O an kral dilenciye baktı. Çok, çok önemli şeyler söylüyordu. "Şurası kesin ki, bu sıradan bir dilenciye benzemiyor" diye düşündü kral. Ve dilenci de tekrar, "Bunu bir kez daha düşünmenizi istiyorum çünkü istediğim şey sadece dilenci tasımı herhangi bir şey ile doldurmanız ve gideceğim. Ama dolmalı" dedi.

Kral kahkaha attı. "Sen çılgın bir adamsın. Dilenci tasının dolmayacağını mı düşünüyorsun?" diye sordu. Hazinedarını çağırdı ve ona, "Bu adamın dilenci tasını elmaslarla ve değerli taşlarla doldur" diye buyurdu.

Hazinedar neler olmuş olduğu hakkında hiçbir şey anlamadı. Kimse dilencilerin taslarını elmaslarla doldurmazdı. Ve dilenci hazinedara, "Unutma, dilenci tasım dolmadan buradan bir yere gitmeyeceğim" diye hatırlattı. Bu bir dilenciyle bir kral arasındaki bir meydan okumaydı.

Ve hikâye sonrasında çok garip bir hal alır... Elmaslar dilenci tasına döküldüğü zaman, içine dökülür dökülmez ortadan kayboluyordu. Kral çok utanmış haldeydi. Ama yine de, "Ne olursa olsun, tüm hazinem bitse bile bir dilenci tarafından alt edilemem. Ben ne ihtişamlı imparatorları yendim" dedi. Ve tüm hazine kayboldu! Söylenti tüm başkentte yayıldı ve neler olduğunu görmek isteyen binlerce insan toplandı. Kralı hiç böyle titrerken, sinir krizleri geçirirken görmemişlerdi.

Sonunda, artık hazinede hiçbir şey kalmadığında ve dilenci tası hâlâ eskisi kadar boş olduğunda, kral dilencinin ayaklarına kapandı ve "Beni affetmek zorundasın, anlayamadım. Bu tür şeyler hakkında hiç düşünmemiştim. Yapabileceğimin en iyisini yaptım ama şimdi... artık sana sunabileceğim hiçbir şey yok. Şayet bana bu dilenci tasının sırrını söylersen beni affetmiş olduğunu düşüneceğim. Garip bir dilenci tası; sadece birkaç elmas onu doldururdu ama benim tüm hazinemi aldı" dedi.

Dilenci kahkaha attı ve "Endişelenmene gerek yok. Bu bir dilenci tası değil. Bir insan kafatası buldum ve o kafatasından da bu dilenci tasını yaptım. O eski alışkanlıklarını unutmamış. Kendi dilenci tasının içine, kendi kafana hiç baktın mı? Ona bir şey ver ve o daha fazlasını ve daha fazlasını ve daha fazlasını isteyecek. O sadece bir tek lisan biliyor, 'daha fazla'. O her zaman boş, o her zaman bir dilenci" dedi.

Yatay doğrultuda sadece dilenciler vardır çünkü onların hepsi daha fazlası için didiniyor ve daha fazlası tatmin edilemez; istediğin bir duruma gelemeyeceğinden değil fakat oraya vardığında daha yüksek pozisyonlar vardır. Belki bir anlık bir mutluluk parıltısı ve sonraki an yeniden aynı keder ve daha fazlası için yaptığın aynı yarış. Daha fazla fikrini doyuramazsın. Kendi içinde tatmin edilemez bir şeydir o. Ve bu yatay doğrultudur, daha fazla ve daha fazlanın doğrultusu.

Dikey doğrultu nedir? Tamamıyla bomboş olana kadar, hiç kimse olma noktasına kadar daha az ve daha az ve daha az olmaktır. Sadece, kumun üzerine bile değil, suya atılmış bir imza; henüz atamadın bile ve kaybolup gitti. Dikey doğrultunun insanı hakiki *sannyasiridir*. O hiç kimse olmaktan son derece memnundur, kendi içsel boşluğunun saflığından son derece mutludur çünkü sadece boşluk saf olabilir. O çıplaklığından kesinkes memnundur çünkü sadece hiçbir şey olmama hali evrenle uyum içinde olabilir.

Bir kez evrenle ahenk gerçekleştiğinde bir anlamda artık sen yoksundur; eski sen anlamında artık yoksun. Ama ilk defa sen tüm evrensin. En uzaktaki yıldızlar bile senin içinde. Senin yokluğun onları içerir. Çiçekler ve Güneş ve Ay... ve tüm varoluşun müziği. Artık sen bir ego değilsin, senin "ben"in yok oldu. Ancak bu sen yok oldun demek değildir. Tam aksine, "ben" in yok olduğunda sen ortaya çıktın.

"Ben" olmadan, hiçbir ego duygusu olmadan, daha fazlasını istemeden olmak öylesine muhteşem bir keyiftir ki. Daha fazla ne isteyebilirsin? Senin yokluğun vardır; bu yokluk içinde sen fethetmeden tüm

evren olursun. O zaman şakıyan kuşlar yalnızca senin dışında şarkılar söylemiyor. Onlar dışarıdaymış gibi görünür çünkü bu beden engel yaratır.

Dikey doğrultuda giderek daha çok bilinçlilik ve giderek daha az beden olursun. Bedenle tüm özdeşleşme ortadan kalkar. Yokluğun içinde bu kuşlar, bu çiçekler, bu ağaçlar senin içinde olacak ve bu güzel sabah senin içinde olacak. Aslen, o zaman "dışarısı" olmayacak. Her şey senin görüşün haline gelmiştir. Ve sen, her şeyin senin içine dönüştüğü zaman olduğundan daha zengin bir hayata sahip olamazsın. Güneş ve Ay ve yıldızlar ve zamanın ve uzayın tüm sonsuzluğu senin içinde olduğunda... daha çok ne isteyebilirsin?

Aydınlanmanın tam olarak anlamı budur: Bir ego olarak o kadar var olmama haline gelirsin ki, tüm varoluş okyanusu senin bir parçan haline gelir.

Büyük bir Hintli mistik olan Kabir eğitimsizdi ama öylesine büyük önemde sözler yazmıştır ki. Ölmeden önce bu ifadelerinden birisini düzeltmiştir. Gençken çok güzel bir söz yazmıştır: "Sabah güneşindeki bir damla bir inci gibi lotusun üzerinden kayıp okyanusa gidiyor... Aynısı bana da oldu" demiştir. "Arayıp duruyorum, dostum. Kendimi bulmaktansa, kozmosun içinde kayboldum. Damla okyanusun içinde kayboldu." Tam ölmeden önce, gözlerini kaparken oğlu Kamal'a, "Lütfen ifademi değiştir" demiştir.

Kamal da, "Her zaman onda bir şeylerin yanlış olduğundan şüphelenmiştim" dedi. Ve önceden kendisinin düzelttiği kendi yazısını ona gösterdi. Düzeltme —daha Kabir farkına varmadan önce— yapılmış durumdaydı. Bu yüzden Kabir ona Kamal ismini vermişti; "Sen bir mucizesin." Kamal "mucize" demektir. Ve bu adam bir *mucizeydi*. Kabir'in istediği satırı değiştirmişti: "Dostum, kendimi arayıp duruyordum. Kendimi bulmaktansa, tüm dünyayı, tüm evreni buldum. Damla okyanusun içinde kaybolmadı ama okyanus damlanın içinde kayboldu."

Ve okyanus damlanın içinde kaybolduğunda, bu, sadece damla sınırlarını kaybediyor demektir, başka bir şey değil.

Dikey doğrultuda daha az ve daha az ve daha az ve daha az hale gelirsin. Ve bir gün artık yoksun.

Bir Zen Ustası olan Rinzai çok garip ama güzel bir alışkanlığa sahipti. Her sabah uyanmadan evvel, gözlerini açmadan evvel, "Rinzai hâlâ orada mısın?" diye sorardı.

Müritleri, "Ne tür bir saçmalık bu?" diye sordular.

O da, "Cevabın 'Hayır. Varoluş var ama Rinzai yok' olacağı anı bekliyorum" dedi. İnsan bilincinin ulaşabileceği en yüksek zirve budur. Nihai kutsanma budur. Ve kişi bu doruğa ulaşmadığı sürece körleşmiş, ıstırap içerisinde, acı çeker vaziyette karanlık patikalarda kalacaktır. Pek çok bilgi toplayabilir, çok büyük bir âlim olabilir ama bunun bir yararı olmaz. Yalnızca bir şey, çok basit bir şey tüm dinsel deneyimlerin özüdür ve bu da meditasyondur.

İçe doğru gidersin. Düşüncelerinin kalabalığının dışına çıkmak zor olacak ama sen düşüncelerin değilsin. Kalabalığın dışına çıkabilirsin, düşüncelerin ve kendin arasında bir mesafe yaratabilirsin. Ve mesafe büyüdükçe, düşünceler ölmüş yapraklar gibi düşmeye başlayacaklar çünkü sen ve senin düşüncelerle oluşturduğun kimlik onu beslemektedir. Onları beslemeyi durdurduğunda düşünceler var olamazlar. Hiçbir yerde kendi başına ayakta duran bir düşünce gördün mü?

Ve sadece kayıtsız kalmayı dene; Gautam Buda'nın bunun için kullandığı sözcük *upekshddır*. Yalnızca tüm zihne karşı kayıtsız ol ve mesafe oluşacak ve sonra, oradan da tüm düşünceleri beslemenin durduğu bir noktaya gel. Onlar basitçe ortadan kalkar; onlar sabun köpüğüdür. Ve tüm düşüncelerin yok olduğu an geldiğinde kendini, "Rinzai hâlâ orada mısın" sorusunu sorar halde bulacaksın. Ve cevabın, "Hayır. Şu Rinzai denen adam da kim?" olduğu o muhteşem anı, o görkemli, nadir fırsatı bekleyeceksin.

Bu sessizlik meditasyondur ve o bir yetenek değildir. Herkes bir Picasso, bir Rabindranath, bir Michelangelo olamaz; bunlar yetenektirler. Fakat herkes aydınlanabilir çünkü o bir yetenek değildir; o senin içinde taşıdığın, farkında olmadığın doğandır. Ve şayet düşüncelerle çevrilmiş olarak durursan

farkında olmadan kalacaksın. Nihai gerçekliğin farkındalığı onu engelleyecek hiçbir şey olmadığında, boşluk seni sarmaladığında yükselecektir.

Dikey doğrultu nadirdir. Belki de varoluşta ender bulunan tek şeydir çünkü o seni sonsuzluk yolculuğuna ve ölümsüzlüğe götürür. Bu yolda açan çiçekler zihin için kavranabilecek şeyler değildir ve gerçekleşen deneyimler ifade edilemez. Ama garip bir şekilde kişinin kendisi ifade halini alır. Gözleri kalbinin derinliğini gösterir, mimikleri dikey hareketlerin zarafetini gösterir. Tüm yaşamı ışıldar, titreşir ve bir enerji alanı yaratır.

Önyargılı olanlar, kararını vermiş ve sonuca ulaşmış olanlar... onlar için üzülüyorum. Fakat açık olanlar, önyargısız olanlar, henüz bir sonuca varmamış olanlar, onlar hemen titreşimi, ışıltıyı hissetmeye başlayacaklar. Ve dikey insanın kalbi ile henüz dikey olmayan kişi arasında belli bir ahenk gerçekleşebilir... Ahenk gerçekleştiği an, aynı anda sen de dikey olarak hareket etmeye başlarsın.

Bunlar yalnızca, sözcüklerle açıklanamayacak olan şeyleri açıklamak için sarf edilmiş sözlerdir.

Sayfada Ara

YAŞLANMANIN YASALARI

Herkes yaşlanıyor. Doğduğun günden beri her an, her gün yaşlanmaktasın. Çocukluk bir akıştır, gençlik de öyle; sadece yaşlılık hiç bitmez çünkü o sona erdirir! Yaşlılık döneminin kendine has niteliği budur; seni nihai huzura götürür. Ama şayet orta yaşlar için birkaç yasa istersen... Söz konusu olan ben olursam, ben hiçbir zaman bir çocuk, genç olmadım ve hiçbir zaman yaşlanmayacağım ve hiçbir zaman ölmeyeceğim. Sadece içimde kesinlikle değişmeyen ve sonsuz olan bir şey olduğunu biliyorum. Ama sadece senin için...

Yaşlılıkla ilgili pek çok yasa vardır çünkü dünyanın her yerinde insanlar yaşlanır. Ve pek çok düşünür şu yaşlılığın ne olduğu hakkında kafa yorup duruyor.

İlk yasa The Never'ın Son Yasası; o açıkça yaşlılıkla ilgilidir, bu yasa ilk ve son yasa olabilir: "Asla kesin olarak bilinebilecek olan şey hakkında düşünme."

Şunu gayet iyi biliyorsun ki yaşlanıyorsun, artık onun üzerine düşünme, bu seni daha da perişan eder.

Yasa çok güzel: "Asla kesin olarak bilinebilecek olan şey hakkında düşünme." Aslında, hayatta ölüm dışında hiçbir şey kesin değildir; her şey üzerinde kafa yorulabilir ama ölüm hakkında değil. Ve yaşlılık sadece ölüme çıkan bir kapıdır.

"Orta yaş, duygularını arazlarla değiştirdiğin zamandır."

"Bir kız sana hayır dediğinde yaşlandığını anlarsın ve hissettiğin tek şey rahatlamadır."

"Yaşlılık, ışıkları romantik nedenlerden çok ekonomik nedenlerle kapattığın zamandır."

"Yaşlılık, hayatındaki öne geçme düşüncesinin eşitliği korumaktan ibaret olduğu döneme denir."

"Yaşlılık, her zamanki kadar yapabileceğin ama yapmamayı tercih edeceğin zamandır."

Yaşlılık gizemli bir deneyimdir ama tüm bu yasalar Batılı zihinler tarafından bulunmuştur. Tüm Doğu edebiyatında yaşlılıktan bu şekilde bahsetmiş tek bir kimseyi bulamadım. Tam aksine, yaşlılık son derece övülür. Şayet senin hayatın sadece yatay doğrultuda ilerlediyse, sen yalnızca ihtiyarladın ama hayatın, bilincin dikey olarak, yukarı doğru ilerlediyse o zaman güzelliğe ve yaşlılığın şerefine eriştin demektir. Yaşlılık Doğuda bilgelikle aynı anlama gelir.

İki yol şunlardır: Biri yataydır, çocukluktan gençliğe, gençlikten yaşlılığa ve ölüme; diğeri dikeydir, çocukluktan gençliğe, yaşlılığa ve ölümsüzlüğe. İki boyutun arasındaki nitelik farkı sınırsızdır, ölçülemez. Basitçe, genç olan ve sonra yaşlanan ve sonrasında da ölen adam bedeniyle özdeşleşmiş olarak kaldı. Varlığı hakkında hiçbir şey bilmedi çünkü varlık hiç doğmaz ve hiç ölmez; o her zaman vardır ve her zaman olacaktır. O sonsuzluğun tümüdür.

Dikey doğrultuda çocuk bir genç olur ama dikey doğrultudaki genç, yatay doğrultudaki gençten farklı olacaktır. Çocukluk masumiyettir ama bu iki farklı boyutun açılacağı nokta burasıdır. Yatay doğrultudaki genç şehvetten, cinsellikten ve her türden aptallıktan başka bir şey değildir. Dikey doğrultudaki genç ise hakikatin arayışı, hayatın arayışı içerisindedir; bu bir kendini bilme arzusudur.

Yatay doğrultuda yaşlılık ölüm korkusuyla tir tir titremektedir; giderek kararan bir mezarlık ve karanlıklar dışında hiçbir şey düşünememektedir. Kendisini bir iskelet haricinde bir şey olarak tahayyül edememektedir. Dikey doğrultuda yaşlılık bir kutlamadır; bir insanın hiç olmadığı kadar güzeldir o.

Gençlik biraz aptallıktır; öyle olmak zorunda, o deneyimsizdir. Ancak yaşlılık her türden deneyimin içinden geçmiştir —iyi ve kötü, doğru ve yanlış— ve artık bedenle ve zihinle ilişkili tüm şeylerin etkisinde kalmadığı bir hale gelmiştir. O bir buyur etmedir! Dikey doğrultudaki yaşlılık kapısını nihai misafirin içeri girmesi için açık tutmaktadır. Bu bir son değildir. Bu, gerçek hayatın, hakiki bir varlığın başlangıcıdır.

O yüzden ben her zaman yaşlanmak ve büyümek arasında bir ayrım yaparım. Pek az insan büyüme şansına sahip olmuştur. İnsanlığın kalanıysa sadece yaşlanmaktadır ve doğal olarak da ölüme doğru yol alıyorlar. Sadece dikey doğrultuda ölüm var olmaz; ölümsüzlüğe, ilahi olana giden yol budur. Ve doğal olarak bir kimse bu boyutta yaşlandığında bir zarafete ve bir güzelliğe, bir merhamete ve sevgiye sahip olur.

Bu defalarca kaydedilmiştir... Budist yazıtlarında Buda'nın yaşlandıkça güzelleştiğini belirten bir ifade vardır. İşte ben buna gerçek bir mucize derim; su üstünde yürümeye değil, herhangi bir sarhoş bunu deneyebilir. Suyu şaraba döndürmek değil, herhangi bir üçkağıtçı bunu yapabilir. Gerçek mucize budur: Buda gençliğindekinden daha güzelleşti, çocukluğundakinden daha çok masumlaştı; gelişme budur.

Dikey doğrultuda ilerlemediğin sürece tüm hayat fırsatını kaçırıyorsun demektir. Dikey doğrultuda ilerlediğinde her gün hayatın daha çok yakınına geliyorsun demektir, daha da uzağına değil. O zaman doğumun ölümünün başlangıcı olmaz, doğumun sonsuz hayatının başlangıcı olur. Sadece iki ayrı doğrultu ve bu kadar çok farklılık...

Batı bunun üzerinde hiç düşünmedi; dikey doğrultudan hiç bahsedilmedi çünkü gerçeğin senin içine ulaştığı manevi bir ortamda yetiştirilmediler. Tanrı hakkında düşünseler bile, onu dışarıda düşünüyorlar. Gautam Buda Tanrıyı reddedebilirdi —ben Tanrıyı reddediyorum— senin içe doğru yönelmeni istemekte olduğumuz gibi basit bir nedenden ötürü kesinlikle bir Tanrı yok. Şayet Tanrı, ya da ona benzer herhangi bir şey varsa senin kendi içinde bulunması gerekir. Onun, senin kendi sonsuzluğunda, kendi sınırsız mutluluğunda bulunması gerekir.

Kişinin kendisini yalnızca bir beden-zihin yapısı olarak düşünmesi insanların aklına gelmiş olan en tehlikeli fikirdir. Bu onların tüm zarafetini, tüm güzelliğini yok eder. Ve onlar sürekli ölüm korkusuyla zangır zangır titriyorlar ve yaşlılığı olabildiğince uzakta tutmaya çalışıyorlar. Şayet Batıda yaşlı bir kadına, "Çok genç görünüyorsun" diyecek olursan ve o da artık genç olmadığını biliyorsa, herhangi bir yerde hiç gençlik kalmış mı diye bir aynanın önünde saatlerce durup kontrol edecektir. Ama karşı çıkmayacaktır, son derece mutlu olacaktır. Doğuda kimse yaşlı bir kadına, "Çok genç gözüküyorsun" demez. Tam aksine, yaşlılık öylesine saygı duyulan ve sevilen bir şeydir ki, "Olduğundan genç görünüyorsun" demek bir çeşit hakaret sayılır.

Gerçek bir olay aklıma geldi. Bir ailenin yanında kalıyordum ve onlar el falına bakan birisiyle çok ilgileniyorlardı. Beni çok severlerdi ve ben de her yıl en az üç kere onlara giderdim ve her seferinde en azından üç-dört gün kalırdım. Bir sefer oraya gittiğimde, bana sormadan, gelip elime bakmak ve hakkımda bir şeyler söylemek üzere el falına bakan birisini çağırmışlardı. Bundan haberim olduğunda her şey çoktan

ayarlanmıştı; el falına bakan kişi oturma odasında oturmaktaydı. Ben de, "Tamam, o halde bunun da keyfini çıkartalım!" dedim.

Elimi gösterdim; düşündü-taşındı ve dedi ki: "En azından seksen yaşında olmalısın." Elbette evin kızlarından birisi çileden çıktı: "Bu aptalca. Ne biçim el falı okumak... ?"

O zaman otuz beşten fazla değildim; kör bir adam bile otuz beş ile seksen arasındaki farkı ölçebilirdi. Kız gerçekten çok kızmıştı ve bana dedi ki, "Bu adamla işim bitti. Neyi bilebilir ki?"

"Anlamıyorsun. Sen daha çok batılılaşmışsın, batılı tarzda eğitim görmüşsün. Eğitimin için Batıda bulundun ve onun ne demek istediğini anlayamıyorsun" dedim.

O da, "Ne diyordu ki? Anlamaya gerek yok, her şey çok açık; en basitinden kendi aptallığını gösteriyordu. Otuz beşinde genç bir adam ve o senin seksen yaşında olduğunu söylüyor!" dedi.

Ben de ona Ralph Waldo Emerson hakkında bir öykü anlattım. Bir adam Emerson'a, "Kaç yaşındasın?" diye sormuş.

Emerson, "Yaklaşık üç yüz altmış" demiş. Adam inanamamış... ve o her zaman Emerson'un hakikati söyleyen bir adam olduğuna inanmıştı! Ne olmuştu, dil sürçmesi mi? Bunamış mıydı? Yoksa sadece şaka mı yapıyordu?

Olayı netleştirmek için, "Ne dediğini duyamadım. Kaç olduğunu söyleyiver..." demiş.

Emerson, "Dediğimi duydun; üç yüz altmış yaşındayım" diye cevaplamış.

"Buna inanamam. Altmıştan fazla göstermiyorsun" demiş adam.

Emerson: "Bir açıdan haklısın; dikeyde üç yüz altmışım ve yatayda ise altmış yaşındayım"

Belki de o dikey ve yatay ifadelerini kullanmış olan ilk batılı insandır. Emerson Doğuyla son derece ilgiliydi ve onu Upanishadlar'ın hikmet sahibi kişilerine yaklaştıran bazı küçük deneyimler yaşamıştı. "Aslında altmış yıl yaşadım; haklısın. Ama altmış yılda senin üç yüz altmış yılda yaşayamayacağın kadar çok yaşadım. Altı kat fazla yaşadım" demiş.

Dikey doğrultu yılları saymaz, o deneyimleri sayar. Ve dikey olanda varoluşun tüm hazineleri; sadece ölümsüzlük değil, yalnızca Tanrısallık duygusu değil ama nefret olmadan yaşanılan ilk sevgi deneyimi, ilk merhamet deneyimi, ilk meditasyon deneyimi; aydınlanma patlamasının olağanüstü deneyimi vardır.

Aydınlanma sözcüğünün Batıda, Doğudakiyle aynı anlamı taşımaması bir rastlantı değildir. Onlar karanlık çağlardan sonra aydınlanma çağının geldiğini söylerler. Onlar Bertrand Russel, Jean Paul Sartre, Karl Jaspers gibi insanları aydınlanmış dehalar olarak referans verirler. Bir sözcüğü kötüye kullandıklarını, onu çamura bulaştırdıklarını anlamıyorlar. Ne Bertrand Russel, ne Jean Paul Sartre, ne de Karl Jaspers aydınlanmıştır.

Aydınlanma yatay doğrultuda gerçekleşmez. Yaşlı haliyle bile Jean Paul Sartre genç kızların peşinden koşuyordu. Bertrand Russel pek çok kez eş değiştirdi. Ve yatay doğrultuda uzun da yaşadı, neredeyse bir asır. Ama ihtiyar yaşında bile ilgi alanları genç insanlarınkiyle aynıydı.

Doğu aydınlanmanın dehayla, entelektüellikle hiçbir ilgisi bulunmadığını, onun kendi gerçek, hakiki varlığını keşfetmekle bir ilgisi olduğunu anlamıştır. O, içindeki Tanrıyı keşfetmektir.

O yüzden yasalar hakkında endişelenmene gerek yok. Tüm bu yasalar yatay doğrultudadır. Dikey doğrultuda sevgi vardır yasa değil. Giderek daha çok manevi olmanın ve daha az maddi olmanın, daha çok meditasyon halinde olmanın ve daha az zihin olmanın, daha çok ilahi olmanın ve daha az içine iyice hapsedildiğimiz şu değersiz maddi dünyada olmanın büyüyen deneyimi vardır.

Dikey doğrultuda yavaş yavaş arzuların kaybolduğunu, cinselliğin kaybolduğunu, hırsların kaybolduğunu, güce sahip olma isteğinin kaybolduğunu... dini, siyasi, ulusal; her anlamdaki köleliğinin kaybolduğunu hissedeceksin. Kendini daha çok bir birey olarak hissedeceksin. Ve ışıltılı ve berrak bir hal alarak gelişmekte olan bireyselliğinle, tüm insanlık gözünde bir oluyor; ayrım yapamazsın.

Dikey doğrultuda muhteşem deneyimler var; yatay doğrultudaysa sadece çöküş var. Yatay doğrultuda, yaşlı insan geçmişte yaşar. O güzel günleri düşünür, gençliğindeki o egzotik geceleri. Ayrıca çocukken hiçbir sorumluluk olmadan kelebeklerin ardından koşturduğu o güzel günleri de düşünür. Aslında, tüm hayatı boyunca kelebeklerin peşinde koşturup durdu; ihtiyar yaşında bile.

Yatay doğrultuda olan şey budur; yaşlandıkça giderek artan oranda arzuların tarafından baştan çıkarılırsın çünkü artık ileride sadece ölüm olduğunu biliyorsun. O yüzden her ne kadar keyif almak fiziksel olarak enerjini yitirmiş olmandan kaynaklı olarak giderek zorlaşsa da, mümkün olduğunca çok keyif almaya çalışıyorsun. O nedenle yatay doğrultudaki adam beyinsel olarak seksi hale gelir; devamlı olarak seksi düşünüyor. Yaşlı adamın düşünmek dışında yapacak bir şeyi yok ve başka düşünecek ne olabilir ki? Güzel kadınlar hayal eder.

Yaşlı adam sürekli geçmişi düşünür; psikolojisi budur. Çocuk geleceği düşünür çünkü geçmişi yoktur; geçmişi düşünmek söz konusu değildir; onun dünü yok. O gelecek olan günleri düşünür, upuzun yaşamın tümünü. Yetmiş yıl ona alan tanır... Tüm büyük insanların yaptıklarını yapmak için hemencecik yeterince büyümek ister.

Yaşlı adamın geleceği yoktur; gelecek ölüm demektir, gelecek hakkında konuşmak bile istemez. Gelecek onu titretir, gelecek mezarlık demektir; o geçmişten bahseder.

Ve aynı şey ülkeler için de geçerlidir. Örneğin, Hindistan gibi bir ülke asla geleceği düşünmez. Bu onun yaşlanmış olduğu anlamına gelir; onun belirtisidir. Hindistan her zaman geçmişi düşünür. Sürekli Rama'nın ve Sita'nın hayatını dramatize etmeye devam eder, asırlardır aynı hikâye... her köy bu dramı sahneler. Sürekli Buda ve Mahavira ve Adinatha ve Rigveda ve Upanishadlar hakkında düşünür. Her şey geçti. Artık bu ülke sadece ölmeyi bekliyor, bir gelecek yok.

Hintli düşünceye göre —ki bu eski zihniyettir, yaşlı adamın zihnidir— en güzel çağlar milyonlarca yıl önceydi; buna *satyuga,* hakikatin çağı denilir. Bundan sonra insan düşmeye başladı. Psikolojik paralelliği görebilirsin; dört çağ vardır: çocukluk, genç adamlık, orta yaş, yaşlı adam. Bu dörde göre de hayatın kendisine dört çağ atfetmiştir. İlk çağ masumdu, tıpkı çocuk gibi gayet dengeli. Tıpkı bir masa gibi dört ayağı olduğu, mükemmel biçimde dengede durduğu örneğini verirler. Ve sonra da çöküş başlar...

Hindistan'da evrim fikri hiç var olmamıştır hatta tam aksine, onun tamamıyla zıttı bir fikir vardır. Batıda bu sözcük kullanılmamaktadır bile —bu sözcüğü hiç duymamış bile olabilirsin— ama Hindistan'da onlar evrim değil tersine-evrim hakkında düşünüyorlar: "Biz büzüşüyoruz, yere düşüyoruz." Düşüşün ikinci aşamasında bir bacak kaybedildi; masa üç ayaklı oldu. Hâlâ dengededir ama dört ayaklı olduğu zamanki kadar değil. Üçüncü aşamada diğer bacağı da kaybeder; artık o sadece iki ayağı üzerinde duruyor, kesinkes dengesiz. Ve dördüncü aşamada: Artık iki bacak dahi yoktur; tek bacağın üzerinde duruyorsun; daha ne kadar durabilirsin ki?

İlk aşamaya *satyuga,* hakikatin çağı denir. İkincisi basitçe numarasıyla adlandırılmıştır; treta üçüncü demektir çünkü sadece üç bacak kalmıştır. Üçüncü aşamaya *dwapar* denir. *Dwa* Sanskritçe bir sözcüktür; pek çok başka lisanın içinden geçerek sonunda *"two"* (iki) halini alır. Ve dördüncü çağa *kaliyuga,* karanlık çağ derler.

Biz karanlık çağda yaşıyoruz; yaşlı adamın zihni budur, yani ileride karanlıktan başka bir şey yoktur. Çocuk geleceği, altın geleceği düşünür; yaşlı adamsa altın geçmişi. Ancak bu sadece yatay doğrultuda gerçekleşir. Dikey doğrultuda geçmiş altındır, şimdiki zaman altındır, gelecek altındır; o muazzam bir kutlamanın hayatıdır.

O yüzden altın çağın yasalarıyla meşgul olmaktansa, treninin hangi hat üzerinde hareket ettiği üzerinde

düşün. Hâlâ tren değiştirmek için vakit var; treni değiştirmek için her zaman vakit vardır çünkü her an bu ikiye ayrılma elinin altında mevcuttur. Değiştirebilirsin, yataydan dikeye geç; sadece bu önemlidir.

BELİRTİLER

OTURMA ODASINDAKİ YABANCI

Yaşlıca bir kadın davranışında rahatsız edici bulduğu bir değişimi fark ettiğini söylüyor. "Pek bir nedeni olmadan çok büyük bir öfke olduğunu fark ediyorum bazen. Kısa sürede geçip gidiyor ama önceden bunun farkında değildim. Belki de buna hep sahiptim... ?"

Hayır. Ama belli bir yaştan sonra kutupların yer değiştirmesi gerçekleşir. Bu çok zor fark edilen bir süreçtir.

Tüm yaşlı kadınlar daha erkeksi olurlar; bu yüzden kaynanalar bu kadar tehlikelidir! Bu gerçekleşmesi doğal olan bir şeydir; hiçbir şey yapılamaz. Farkında ol yeter.

Her erkek bilinçaltında bir kadına sahiptir ve her kadın da bilinçaltında bir erkeğe sahiptir. Bilinçli olarak sen bir kadınsın, dolayısıyla da dişil yönlerini kullanıyorsun ve onları ne kadar çok kullanırsan, o kadar çok bitkin düşerler. Fakat kullanılmayan bilinçaltı son derece genç ve taze kalır. Dişi kısımlar çok fazla kullanıldığında yavaş yavaş zayıflar ve öyle bir an gelir ki bilinçaltındaki erkek kısım dişi olandan daha güçlü hale gelir.

Başlangıçta güçlü olan dişi kısımdı; bu yüzden sen bir kadınsın. Mesela, yüzde yetmiş kadın, yüzde otuz erkektin; yüzde otuz baskılandı, yüzde yetmiş kadın tarafından bilinçaltına girmeye zorlandı. Kadının sürekli olarak kullanılması bilinçli kısmı giderek daha zayıf ve daha zayıf ve daha zayıf yapar. Yüzde otuzun altına düştüğü bir an gelir; o zaman ansızın çark döner ve daha güçlü olan kısım kontrolü ele geçirir. Çok güçlü bir hal alır ve sen çok şaşırırsın çünkü onu daha önce hiç tanımamıştın. Ve aynı şey erkeklerin de başına gelir; erkekler yaşlandıkça kadınsılaşır. Daha derindeki özünde, varlığının tam merkezinde sen ikisi de değilsin; ne erkek, ne kadın. Şimdi bu gerçek anlaşılmalıdır; bunu bir kez anladığında hepsine kahkahalarla gülebilirsin. Ve o bir kez anlaşıldı mı öfkenin bütün gücü, sertliği ortadan kalkacak.

Kırk dokuz yaş civarlarında bir yerlerde, menapoz yaşında, kadındaki denge değişmeye başlar. Aylık periyotlar durduğunda denge değişmeye başlar. Er ya da geç kişi yeni bir varlığın gelmekte olduğunu görür... Kişi şaşırır, aklı karışır çünkü bu yabancıyla nasıl yaşayacağını bilemez. Bu yabancı her zaman oradaydı, fakat o hep bodrumdaydı. O hiçbir zaman senin ev işlerinin bir parçası olmadı; o hiçbir zaman üst kata çıkmadı. Şimdi ansızın bodrumdan dışarı çıkıyor; yalnızca bu da değil, oturma odasında oturup her şeye sahip olmaya çalışıyor! Ve o çok kudretli.

Bu durumda yapılacak tek şey onu kabul etmek, onu izlemek. Onunla savaşma, onu baskılamaya çalışma. Artık onu baskılayamazsın. Yalnızca onun giderek daha çok farkına var ve bu farkındalık tamamıyla yeni bir tavır ortaya çıkaracak. Ne bir erkek ne de bir kadın olmadığını bileceksin. Bir kadın olmak da bir roldü; şimdi başka bir rol ile bastırılıyor, reddedilen kısım yüzeye çıktı. Fethedilen kısım artık fatih oldu. Ama sen ikisi de değilsin; bu yüzden bu oyun mümkün olabiliyor.

Şayet sen hakikaten tamamıyla bir kadın olsaydın erkek enerjiler seni ele geçiremezlerdi. Sen ne kadındın ne de erkek; bir gün kadınsı taraf daha güçlüydü ve rolünü oynadı. Şimdi diğer taraf rolünü oynamaya çalışıyor. Tüm yaşlı kadınlar daha erkeksi olurlar; bu yüzden kaynanalar bu kadar tehlikelidir! Bu gerçekleşmesi doğal olan bir şeydir; hiçbir şey yapılamaz. Farkında ol yeter. İzlemen ve dışında durup tüm oyunu görmen gerekiyor. O zaman ikisi de olmayan bir üçüncü varlık berraklaşır; sen sadece tanık olan bir

özsün, tanık olan bir ruh.

Gelen her şey gitmek zorundadır. Yükselen her şey düşmek zorundadır. Yükselen her dalga yok olmak zorundadır, gittiği bir zamanın olması mecburidir. On dört yaşında seks gelir, kırk dokuz civarındaysa gider.

Erkeklik bedendedir, kadınlık bedendedir; zihinse gölgeleri, yansımaları takip eder. Daha derindeki özünde, varlığının tam merkezinde sen ikisi de değilsin; ne erkek, ne kadın. Şimdi bu gerçek anlaşılmalıdır; bunu bir kez anladığında hepsine kahkahalarla gülebilirsin. Ve o bir kez anlaşıldı mı öfkenin bütün gücü, sertliği ortadan kalkacak. Tekrar bir kadın olamayacaksın ama bir erkek de olamayacaksın. Tamamıyla başka olacaksın.

Ve insan gerçekte budur. Dinlerin aşkın olmak, kendini aşmak dediği şey budur ve insan kendisini aşabilen yegâne hayvandır. Onun güzelliği buradadır; erkeği, kadını, şu rolü, bu rolü, iyiyi, kötüyü, ahlakı, ahlaksızlığı aşabilmesindedir. Her şeyi geride bırakıp sadece saf bilinç; tepelerden bakan bir kimse olduğu noktaya gelebilir. O yüzden endişelenme; sadece izle. Sadece mutlu ol.

Sayfada Ara

MENAPOZ; O SADECE KIZLARLA İLGİLİ BİR ŞEY DEĞİL

Kırk sekiz yaşındaki bir adam bir kadınla birlikteyken gerçekten ne istediğini söylemeye isteksizlik olarak deneyimlediği cinsel bir tıkanma yaşadığını söylüyor. Ayrıca, cinselliğinde bir azalma olduğunu da fark etmiş.

Bu o zaman olmalı ha? Kırk dokuz yaş civarında sadece bir kadın için değil erkek için de bir menapoz gelir. Erkeğin menapozu çok zor fark edilir ama vardır; artık bilimsel araştırmalar da böyle söylüyor. Bu Tantra için asırlardır bilinen bir gerçekti... çünkü temelde kadın ve erkek kimyası arasında bu kadar da fark olamaz. Farklıdır ama bu kadar farklı olamaz.

Bir kadın on iki, on üç, on dört yaş civarında cinsel olarak olgunlaştığı zaman, bir erkek de aşağı yukarı aynı zamanda olgunlaşır. O zaman kırk dokuz yaş civarında kadın menapoza girerken erkek menapoz olmazsa bu hiç de adil olmayacaktır; sadece bu bile Tanrının da şoven bir erkek olduğunu ispatlayacaktır! Bu mümkün değildir ve bu adil de değildir.

Kırk dokuz yaş civarında kadın menapoza girerken erkek menapoz olmazsa bu hiç de adil olmayacaktır; sadece bu bile Tanrının da şoven bir erkek olduğunu ispatlayacaktır! Bu mümkün değildir ve bu adil de değildir.

Erkekte bir farklılık vardır —bu yüzdendir ki o bugüne kadar hiç incelenmemiştir— ama son beş yıldır epey araştırma yapılmıştır ve erkek menapozu diye bir şey olduğunu hissetmeye başlamışlardır. Ve tıpkı kadınların her yirmi sekiz günden sonra olan aylık periyotları gibi bir erkeğin de periyotları vardır. İki ila dört günlüğüne kadın bir tür depresyon haline, negatif bir hale girer; erkek de öyle. Ama kadınların kanı görünür olduğundan bu konuyu fazlaca merak etmeye gerek olmaz ve kadın periyodunun geldiğini ve depresyonu ve negatifliği ve her şeyin kabardığını ve karanlık bir hal aldığını, içinin kasvetle kaplandığını bilir.

Erkeğin durumu bu kadar görünür değildir ama her ay belli bir enerji serbest kalır; üç ya da dört günlüğüne erkek de depresyonun, negatifliğin kurbanı olur. Şayet birkaç ay kayıt tutarsan, tam olarak yirmi sekiz gün sonra hiçbir sebep yokken, gökten zembille inmişçesine, tekrardan üç-dört günlüğüne negatif olduğunu görebileceksin. Yalnızca küçük bir günlük tut ve bu senin için netleşecek. Ve menapozun yaklaşması kırk dokuz yaş civarında olur; endişelenecek bir şey yok, bu doğaldır. Cinsel enerji azalır ama cinsel enerjinin azalmasıyla birlikte ruhsal enerjiler çoğalır. Şayet kişi doğru adımı atarsa, o zaman cinsellik enerjisi ruhsal

enerjinin yükselişi halini alabilir çünkü yukarı doğru ilerleyecek olan aynı enerjidir. Ve cinsel yönelimler azaldığında enerjilerini yukarı kaldırma olasılığı daha büyüktür.

Cinsellik enerjisi ruhsal enerjinin yükselişi halini alabilir çünkü yukarı doğru ilerleyecek olan aynı enerjidir.

O yüzden bunu olumsuz tarafından alma; muhteşem bir kutsama halini alabilir, sadece kabul et onu. Ve bunun üzerinde çalışmaya gerek yok, yalnızca kabul et. Bırak öyle olsun "tıkanma" terimleriyle düşünme; bu yanlış olacaktır. Eğer yirmi ya da yirmi beş yaşlarındaki genç bir adam cinsel enerjisinde bir azalma hissedecek olursa, o zaman bir tıkanma vardır, o zaman bir şeyler yapılması gerekir. Şayet kırk dokuz yaşındaki bir adam cinsel enerjisinde bir azalma yaşamıyorsa, o zaman yanlış bir şey vardır. Bir şeyler yapılması gerekir; bu onun yukarı doğru ilerlemediği, tıkandığı anlamına gelir.

Ve bu Batıda bir sorun haline geldi çünkü öyle görünüyor ki seks Batıdaki tek hayattır. Biri cinsel enerjisi azalmaya başladığı anda kişi nerdeyse ölüyormuş gibi hisseder. Doğuda cinsel enerji azaldığında biz çok mutlu, son derece mutlu hissederiz çünkü kişinin bu karabasanla ve karmaşık işlerle işi biter.

Endişelenecek hiçbir şey yok; herhangi bir tıkanma yok. Bir yıl içerisinde her şey yerine oturacak ve sen daha yüksek bir düzleme geçeceksin; hayatı değişik bir ışıkta ve değişik bir renkte görebileceksin. Erkekler pek de fazla erkek gibi olmayacak ve kadınlar da pek de fazla kadın gibi olmayacak. Dünyada erkekler ve kadınlardan ziyade çok daha fazla insan olacak... ve bu tamamen bambaşka bir dünyadır; insanların dünyası. Aslında, bir kadına kadın olarak ve bir erkeğe de erkek olarak bakmak doğru değildir ama seks bu bölünmeyi yaratır. Seks artık bölücü bir güç olmadığında, insanları görürsün.

Sayfada Ara

İHTİYAR ÇAPKIN

Toplumdaki uzun, upuzun bastırma geçmişi nedeniyle ihtiyar çapkınlar mevcuttur. Azizlerin, rahiplerin, ahlakçıların yüzünden ihtiyar çapkın vardır.

Şayet insanların cinsel hayatlarını keyif alarak yaşamalarına izin verilirse, kırk ikisine yaklaştıklarında —unutma kırk iki diyorum, seksen dört değil— kırk ikilerine yaklaştıklarında seks onlar üzerindeki gücünü yitirmeye başlar. Tıpkı bir kimse on dört yaşındayken seksin ortaya çıkması ve çok güçlenmesi gibi, tamamen aynı şekilde, kişi kırk iki yaş civarındayken ortadan kalkmaya başlar. Bu doğal bir akıştır. Ve seks ortadan kaybolduğunda yaşlı adamın tamamıyla farklı türden bir sevgisi vardır, bir merhameti vardır. Sevgisinde şehvet yoktur, arzu yoktur; ondan bir şey elde etmek istemez. Onun sevgisinin bir saflığı, bir masumiyeti vardır; onun sevgisi bir sevinçtir.

Seks sana zevk verir. Ve seks sana sadece seksin içinde olduğunda zevk verir; o yüzden zevk en sonunda elde ettiğin sonuçtur. Şayet seks konu olmaktan çıkarsa, baskılanmazsa onu çok derinlemesine yaşadığın için artık hiçbir değeri kalmaz... Onun ne olduğunu biliyorsun ve bilgi her zaman özgürlük getirir. Onu tamamen biliyorsun ve onu bildiğin için de gizemi bitmiştir, daha fazla keşfedilecek bir şey yoktur. Bu bilmenin içinde tüm enerji, cinsel enerji sevgiye, merhamete dönüşür. Kişi keyfinden verir. O zaman ihtiyar adam dünyadaki en güzel adamdır, dünyadaki en temiz adamdır.

Hiçbir dilde "temiz ihtiyar" diye bir deyim yoktur. Ben hiç duymadım. Ancak bu "ihtiyar çapkın" deyimi ise neredeyse tüm dillerde mevcuttur. Bunun nedeni bedenin yaşlanmasıdır, bedenin yorgun düşmesidir, beden tüm cinsellikten kurtulmak ister ama zihin bastırılmış arzular yüzünden hâlâ özlem duyar. Bedenin kapasitesi yetmediğinde ve zihin sürekli olarak bedenin yapamayacağı bir şey için tacizde bulunduğunda, yaşlı adam gerçekten berbat bir durumdadır. Gözleri cinsellikle, tutkuyla doludur; bedeniyse ölü ve uyuşuk. Ve zihniyse onu dürtmeye devam eder. Pis bir görünüm, pis bir surat almaya başlar; içinde çirkin bir şeyler olmaya başlar.

Bu bana, çok sık şehir dışı iş gezilerine çıktığı için karısı ve baldızının aralarında tartıştıklarını defalarca duymuş olan bir adamın hikâyesini anımsattı. Baldız ablasına kocasının bu lüks kongre otellerinde pek çok çekici, yalnız, kariyer sahibi kadınla birlikte ortalarda dolanması nedeniyle endişe duyması gerektiğini sürekli olarak hatırlatmaktaydı.

"Ben mi endişelenecekmişim?" dedi kadın. "Niçin, beni hiç aldatmadı. O çok sadık, çok beyefendi... çok yaşlıdır."

Beden er ya da geç eskir; eskimesi kaçınılmazdır. Ama şayet arzularını yaşamadıysan, onlar etrafında gürültü koparacaktır, onlar kaçınılmaz olarak sende çirkin bir şey yaratacaktır. Ya da yaşlı adam dünyadaki en güzel adam haline gelir çünkü bir çocuğun masumiyetiyle aynı masumiyete ve hatta bir çocuğun masumiyetinden çok daha derin bir masumiyete erişir... bir bilgeye dönüşür. Fakat şayet arzular hâlâ mevcutsa, alttan akan bir akıntı gibiyse, o zaman bir kargaşaya kapılmıştır.

Çok yaşlı bir adam genç bir kadına tecavüz etmeye yeltenirken tutuklanmıştı. Seksen dört yaşındaki böylesi yaşlı bir adamı karşısında görünce savcı, iddianameyi mahkemede tecavüzden, kurusıkı silahla saldırıyaindirdi.

Eğer yaşlanıyorsan, yaşlı olmanın hayatın zirvesi olduğunu unutma. Yaşlılığın en güzel deneyim olabileceğini aklından çıkarma çünkü çocuğun gelecek için umutları vardır, o gelecekte yaşar, şunu ya da bunu yapmak için çok büyük arzuları vardır. Her çocuk çok özel birisi olacağını düşünür — Büyük İskender, Josef Stalin, Mao Zedong— o arzularda ve gelecekte yaşar. Genç adam çok fazla içgüdüleri tarafından ele geçirilmiştir, tüm içgüdüler onun içinde infilak etmektedir. Seks vardır; modern araştırmalar tüm erkeklerin her üç dakikada en azından bir kez seks düşündüğünü söylüyor. Kadınlar biraz daha iyidir; onlar her altı dakikada bir seksi düşünür. Bu çok büyük bir farktır, nerdeyse iki katı; karılar ve kocalar arasındaki çatlakların nedeni bu olabilir!

Üç dakikada bir, bir şekilde seks zihinde şimşek gibi çakar; genç adam özgürleşemediği son derece büyük doğal güçler tarafından ele geçirilir. Hırs yerinde duruyor ve zaman hızla akıp gidiyor ve bir şey yapmak zorunda ve bir şey olmak zorunda. Çocukluğun tüm bu umutları ve arzuları ve fantezileri yerine getirilmek zorunda; onun çok büyük bir acelesi var, çabuk olmalı.

Yaşlı adam bu çocukluk arzularının gerçekten de çocukça olduğunu bilir. Yaşlı adam tüm bu gençlik ve şamata günlerinin geçmiş olduğunu bilir. Yaşlı adam fırtınanın geçtiği ve sessizliğin hüküm sürmeye başladığı durum ile aynı haldedir; bu sessizlik son derece güzel, derin, zengin olabilir. Şayet yaşlı adam hakikaten olgunsa, ki bu çok ender olarak vuku bulur, o zaman o çok güzel olacaktır. Fakat insanların sadece yaşları büyür, kendileri büyümez. Dolayısıyla problem de budur.

Büyü, daha çok olgunlaş, daha fazla tetikte ve farkında ol. Ve yaşlılık sana verilen son fırsattır: Ölüm gelmeden önce hazırlan. Ve kişi ölüme nasıl hazırlanır? Daha çok meditasyon haline girerek.

Şayet hâlâ gizli kalmış bazı arzular varsa ve beden yaşlanıyorsa ve beden bu arzuları yerine getirmede yetersiz kalıyorsa endişelenme. Bu arzular üzerine meditasyon yap, izle, farkında ol. Sadece farkında, gözlemci, tetikte olarak bu arzular ve içinde taşıdıkları enerjiler dönüşüme uğrayabilir. Ama ölüm gelmeden önce tüm arzulardan özgürleş.

Tüm arzulardan özgürleş derken, sadece tüm arzuların nesnelerinden özgürleş demek istiyorum. O zaman saf bir özlem vardır; bu saf özlem ilahidir, bu saf özlem Tanrıdır. O zaman nesnesiz saf bir yaratıcılık vardır, adressiz, varılacak yersiz; sadece saf enerji, hiçbir yere gitmeyen saf bir enerji havuzu. Budalık budur işte.

Tadımız yok çünkü olmamız gerektiği gibi değiliz. Herkes burukluk hissediyor çünkü herkes olması gereken hayatın bu olmadığını hissediyor; şayet hepsi buysa o zaman o bir hiçtir. Onda daha fazlası olmak zorunda ve bu fazla olan şey bulunmadığı müddetçe kişi bu acı tattan kurtulamayacak. Bu tatsızlık yüzünden öfke, kıskançlık, şiddet, nefret; her türden olumsuzluk gelir. Kişi sürekli olarak şikâyet eder ama gerçek memnuniyetsizlik başka bir yerdedir, derindedir. Bu, varoluşa karşı yapılan bir şikâyettir: "Burada ne yapıyorum? Neden buradayım? Hiçbir şey olmuyor. Niçin zorla canlı olmak zorundayım çünkü hiçbir şey olmuyor." Zaman akıp gidiyor ve hayat hiçbir mutluluk olmadan, olduğu gibi kalıyor. Acı tatlar yaratıyor.

Yaşlı insanların tatsızlaşması rastlantısal değildir. Kendi anne-babanız bile olsa yaşlı insanlarla yaşamak çok zordur. Onların tüm hayatları çöpe gittiği ve çok tatsız hissediyor oldukları basit gerçeği yüzünden o çok zordur. Olumsuzluklarını kusmak için herhangi bir bahanenin üzerine atlarlar; herhangi bir şey üzerine çıldırırlar ve bağırıp çağırırlar. Çocukların mutlu olmasına, dans etmesine, şarkı söylemesine, zevkten bağırmasına müsamaha göstermezler; buna katlanamazlar. Bu onlar için bir sıkıntı kaynağıdır çünkü onlar hayatlarını boşa harcadılar. Ve aslında onlar, "Bize sıkıntı verme" derken, aslında basitçe, "Nasıl bu kadar keyifli olmaya cüret edersin!" diyorlar. Onlar genç insanlara karşıdır ve gençler ne yaparsa yapsın yaşlı insan onların yanlış yaptığını düşünür.

Aslen onlar yaşam denilen şeyin kendisi hakkında tatsız hissediyorlar ve bahaneler uydurmaya devam ediyorlar. Tatsız olmayan yaşlı bir insan bulmak çok ender bir şeydir; bu onun gerçekten güzel bir şekilde yaşadığı, gerçekten bir yetişkin olduğu anlamına gelir. Yaşlı insanların genç insanların hiç sahip olamayacağı inanılmaz bir güzelliği vardır. Onların belli bir olgunluğu, olgunlaşmışlığı vardır, onların mevsimi gelmiştir. Onlar o kadar çok görmüş ve o kadar çok yaşamışlardır ki Tanrıya sonsuz derecede minnettarlardır.

Ama bu türden bir yaşlı insanı bulmak çok zordur çünkü bunun anlamı bu adamın bir Buda, bir İsa olduğudur. Yalnızca uyanmış bir kişi yaşlılığında tatsız olmaz çünkü ölüm geliyordur, hayat gitmiştir, kişinin mutlu olması için ne kalmıştır? Kişi yalnızca öfkelidir.

Kızgın genç adamlar duymuşsundur ama gerçekte hiçbir genç adam yaşlı insanlar kadar öfkeli olamaz. Kimse öfkeli yaşlı adamlardan söz etmez ama benim kendi deneyimim —genç insanları, yaşlı insanları izledim— hiç kimsenin yaşlı birisi kadar öfkeli olmayacağıdır.

Tatsızlık bir cahillik halidir. Onun ötesine geçmelisin, seni ötesine geçirecek bir köprüye dönüştürecek olan farkındalığı öğrenmek zorundasın. Ve bu geçmenin ta kendisi bir devrimdir. Tüm şikâyetlerin, tüm hayırların ötesine gerçekten geçtiğin anda, muhteşem bir evet —sadece evet, evet, evet— muhteşem güzellikte bir koku ortaya çıkar. Tatsızlık olan enerjinin bizzat kendisi güzel bir kokuya dönüşür.

Sayfada Ara

DÖNÜŞÜMLER

HAYIRDAN EVETE

Bilinç özgürlük getirir. Özgürlük sadece doğru olanı yapmak demek değildir; şayet özgürlüğün anlamı bu olsaydı bu ne türden bir özgürlük olurdu? Şayet yalnızca doğru olanı yapma özgürlüğün olsaydı, o zaman özgür olmazdın. Özgürlük her iki alternatifi de ima eder; yanlışı da doğruyu da yapmayı. Özgürlük evet demeyi de hayır demeyi de ima eder.

Ve bu anlaşılması gereken çok ince bir şeydir: Hayır demek evet demekten daha çok özgürlükmüş gibi hissettirir. Ve ben felsefe yapmıyorum, bu kendinde gözlemleyebileceğin basit bir gerçektir. Ne zaman hayır desen daha özgür hissedersin. Ne zaman evet dersen özgür hissetmezsin çünkü evet boyun eğdiğin anlamına gelir, evet teslim olduğun anlamına gelir; nerede kaldı özgürlük? Hayır senin inatçı olduğun,

kendini mesafeli tuttuğun anlamına gelir; hayır hakkını savunmuş olduğun anlamına gelir, hayır savaşmaya hazır olduğun anlamına gelir. Hayır seni evetten daha net bir biçimde tanımlar. Evet belirsizdir, bulut gibidir. Hayır çok katıdır ve maddidir, bir kaya gibidir.

Bu yüzden psikologlar yedi ila on dört yaşları arasındaki her çocuğun giderek daha çok hayır demeyi öğrenmeye başladığını söylüyorlar. Hayır diyerek o, annenin psikolojik rahminden dışarı çıkıyor. Hayır demek için bir sebep yokken da

hi hayır diyecektir. İçinden evet demek geldiğinde bile hayır diyecektir. Tehlikede olan çok şey vardır; daha çok ve daha çok hayır demeyi öğrenmek durumundadır. On dört yaşında cinsel olarak olgunlaştığında annesine nihai hayırı söyleyecektir; bir kadına âşık olacaktır. Bu anneye söylenen nihai hayırdır, o annesine sırtını dönüyor. Diyor ki, "Seninle işim bitti, bir kadın buldum. Ben bir birey oldum, kendi ayakları üzerinde durabilen bağımsız biriyim. Hayatımı yaşamak istiyorum, kendi işime bakmak istiyorum."

Ve şayet ebeveynler, "Saçlarını kestir" diye ısrarcı olursa, saçlarını uzatacaktır. Ve şayet ebeveynler, "Saçlarını uzat" diye ısrarcı olursa, saçlarını kestirecektir. İzle bak... hippiler anne-baba olduklarında görecekler, çocukları kısa saçlı olacak çünkü onlar hayırı öğrenmek zorundalar.

Eğer anne-babalar "Temizlik imandan gelir" diye ısrar ederlerse çocuklar her türlü pisliğin içinde yaşamaya başlayacaktır. Pis olacaklar, yıkanmayacaklar; kendilerini temizlemeyecekler, sabun kullanmayacaklar. Ve sabunun cildi için tehlikeli olduğu, doğal olmadığı, hiçbir hayvanın sabun kullanmadığı gibi mantık yürütmeler yapacaklardır. Ne kadar isterlerse o kadar mantıklı neden bulabilirler ama en derinde tüm bu mantık yürütmeler sadece birer örtüdürler. Gerçek olan ise hayır demek istemeleridir. Ve elbette hayır demek istediğinde nedenler bulmalısın.

O yüzden, hayır sana bir özgürlük hissi verir; sadece bu da değil, sana zeki olma hissi de verir. Evet demek için zekâya ihtiyaç yoktur. Evet dediğinde kimse sana neden diye sormaz. Sen zaten evet dediğinde kim sana neden diye sorma zahmetine katlanır ki? Mantık yürütmeye ya da tartışmaya hiç gerek yoktur, sen zaten evet dedin. Hayır dediğinde niçin diye sorulması kaçınılmazdır. Bu senin zekânı keskinleştirir, sana bir tanımlama, bir tarz, bir özgürlük verir.

Hayırın psikolojisini gözle. İnsanoğlu için ahenk içinde olmak çok zordur ve bunun nedeni bilinçli olmaktır. Bilinç özgürlük sağlar, özgürlük sana hayır deme gücü verir ve ortada hayır deme hali evet deme halinden daha çoktur.

Evet olmaksızın ahenk yoktur; evet uyum demektir. Ancak büyümek, olgunlaşmak, evet dediğin halde özgür kalabilecek kadar olgunlaşmak, evet dediğin ama yine de özgün kalabildiğin, evet diyebildiğin ama gene de bir köle olmadığın yere varmak zaman alır.

Hayır tarafından getirilen özgürlük çok çocukça bir özgürlüktür. Yedi yaşından on dört yaşına kadar olanlar için iyidir. Ancak, şayet birisi ona takıldıysa ve tüm hayatı bir hayır demeye dönüştüyse, o zaman gelişmesi durmuştur.

Nihai gelişim bir çocuğun hayır dediği gibi büyük bir coşkuyla evet demektir. Bu ikinci çocukluktur. Ve görkemli bir özgürlük ve coşkuyla, hiçbir çekingenlik duymadan, ona bağlı hiçbir ip bulunmadan, hiçbir koşul olmadan evet diyebilen bir insan —saf ve basit bir coşku, saf ve basit bir evet— bu insan bir ermiş haline gelmiştir. Bu insan yeniden ahenk içinde yaşar ve onun ahengi ağaçların, hayvanların ve kuşların ahenginden tamamen farklıdır. Onlar ahenk içinde yaşıyorlar çünkü hayır diyemezler ve bir ermiş ise hayır demediği için ahenk içinde yaşar. İkisinin arasında, —kuşlarla Budalar arasında— büyümemiş, olgunlaşmamış, bir yerlerde takılmış, biraz özgürlük hissetmek için hâlâ hayır demeye çalışan tüm diğer insanlar vardır.

Hayır demeyi öğrenme demiyorum. Hayır demek vakti geldiğinde hayır demeyi öğren ama ona takılıp kalma diyorum. Yavaş, yavaş evet ile daha yüksek bir özgürlüğün ve daha muhteşem bir ahengin geldiğini gör.

BÜTÜNLEŞMEK VE MERKEZİNE GELMEK

Bütünleşme zaten varlığının en derin özünde vardır. Tam merkezinde bütünsün, aksi taktirde varlığını sürdüremezdin bile. Bir merkezin olmadan nasıl var olabilirsin? Tekerleğin hareket etmeyen bir merkezi olduğu için at arabası hareket edebilir; o, tekerleğin göbeğinde hareket eder. Bilsen de bilmesen de, şayet at arabası hareket ediyorsa tekerin göbeği vardır..

Canlısın, nefes alıyorsun, bilinçlisin; yaşam hareket ediyor, o halde yaşam tekerinin bir göbeği olmak zorunda. Farkında olmayabilirsin ama oradadır. Onsuz sen var olamazsın.

O halde ilk ve en temel olan şey şudur: Bir şey haline gelmek söz konusu değildir. Varsın. Yalnızca içeri git ve gör. Bu bir keşiftir, bir şeyi elde etmek değil. Başından beridir onu taşımaktasın. Ama çepere öylesine bağlandın ki ve sırtın da merkeze dönük. Çok fazla dışarı gider hale geldin, o yüzden içeri bakamıyorsun.

Biraz içgörü, kavrayış yarat. *İçgörü* sözcüğü güzeldir; "içerinin görünüşü, içeriye bakmak, içeriyi görmek" anlamına gelir. Gözler dışa doğru açıktır, eller dışarıya doğru uzanır, bacaklar senden uzaklaşır. Sessizce otur, çeperi rahatlat, gözlerini kapat ve içeri giriver... ve çaba sarf etmeden. Sadece rahatla; sanki kişi boğuluyormuş ve hiçbir şey yapamazmış gibi. Boğulurken bile bir şeyler yapmaya devam ederiz.

Onun olmasına basitçe izin verecek olsan, yüzeye çıkacaktır. Bulutların içinden merkezin ortaya çıktığını göreceksin.

Hayatın iki hali vardır. Birisi eylem hali; bir şey yaparsın. Diğeriyse alıcı olma hali; basitçe alırsın. Eylem hali dışadönüktür. Para istersen öylece oturamazsın. Bu şekilde gelmeyecek. Onun için mücadele etmelisin, rekabet etmelisin ve her türlü yolu ve aracı kullanmalısın; yasal, yasadışı, doğru, yanlış. Para öylece oturduğun yerden sana gelmeyecek. Kudretli olmak istersen, bir politikacı olmak istersen bunun için bir şey yapmak zorundasın. O kendiliğinden gelmeyecek.

Eylem hali vardır; eylem hali dışadönük haldir. Ve eylemsizlik hali de vardır: Bir şey yapmazsın, basitçe onun gerçekleşmesine izin verirsin. Biz bu lisanı unuttuk. Unutulmuş olan bu lisan yeniden öğrenilmelidir.

Bütünleşme geri getirilmek zorunda değil; o zaten orada. Biz ona nasıl bakacağımızı unutmuş durumdayız, onu nasıl anlayacağımızı unutmuş durumdayız. Eylem halinden giderek daha çok ve daha çok alıcı, edilgen haline geç.

Eylem dünyasını terk etmeni söylemiyorum çünkü bu seni yeniden yarım yapacaktır. Tam şu anda yarımsın. Hayatında sadece tek bir seçenek var ve bu da eylemdir, bir şey yapmaktır. Sessizce oturmayı düşünemeyen insanlar var; bu imkânsız. Kendilerine bir anlık gevşeme izni veremezler. Onlar sadece eylemle ilgilenirler. Bir şey yapılacaksa, o zaman ilgilenirler. Şayet sadece günbatımı varsa, o halde ona bakmanın ne anlamı olabilir ki?

Sen sadece eylemle, bir şey olup olmadığıyla ilgileniyorsun. Bu fazlasıyla sabitlenmiştir. Bunun gevşemesi gerekmektedir: Birkaç anlığına, birkaç saatliğine, bazen de birkaç günlüğüne tamamen hayatın diğer haline gitmelisin, öylece oturup her şeyin olup bitmesine izin vermelisin. Günbatımına baktığında hiçbir şey yapman gerekmez. Sadece bak. Bir çiçeğe bakarken ne yapman gerekir ki? Sadece bakarsın.

Aslında hiç çaba yoktur, çiçeklere bakarken bile. Çabasızdır. Gözlerin açık, çiçek orada... bakılanın ve bakanın beraberce kaybolduğu derin bir, bir olma anı gelir. O zaman güzellik vardır, o zaman kutsanma vardır. O zaman, ansızın sen gözleyen değilsin ve çiçek de gözlenen değil çünkü gözlemlemek için hâlâ bir eylem olmak zorundadır. Şimdi sen oradasın ve çiçek de orada ve bir şekilde ikiniz birbirinizin sınırlarının içine girersiniz. Çiçek senin içine girer, sen çiçeğin içine girersin ve ansızın bir ilham ortaya çıkar. Ona

ister güzellik de, ister hakikat de, ister Tanrı de.

Bu ender anlara giderek daha çok izin vermek durumundasın.

Onları yetiştirmen gerekiyor diyemem, bu anlar için kendini eğitmen gerekir diyemem, bir şey yapman gerekiyor diyemem çünkü bu yine eylem halinin lisanını kullanmak olacaktır ve çok derin bir şekilde yanlış yorumlanmış olacaktır. Hayır, sadece bu anlara giderek daha çok izin ver diyebilirim. Bazen, basitçe hiçbir şey yapma. Çimlerin üzerinde rahat bir şekilde uzan ve gökyüzüne bak. Bazen gözlerini kapa ve iç dünyana bak; düşünceler hareket halinde, yüzüyor; arzular yükseliyor, gidiyor. İçinde sürekli devam eden renkli hayal dünyasına bak. Yalnızca bak. "Bu düşünceleri durdurmak istiyorum" deme; gene eylem haline yöneldin. "Meditasyon yapıyorum; git! Tüm düşünceler benden uzaklaşın" deme çünkü bunu söylemeye başlarsan, bir şey yapmaya başlamışsındır. Sanki değilmişsin gibi...

En eski meditasyonlardan bir tanesi Tibet'teki bazı manastırlarda hâlâ kullanılmaktadır. Sana söylediğim hakikat üzerine kuruludur bu meditasyon. Bazen basitçe ortadan kaybolabileceğini öğretirler. Bahçede otururken, ortadan kayboluverdiğini hissetmeye başla. Dünyadan gidince, artık burada olmadığında, kesinlikle görünmez olduğunda dünyanın nasıl göründüğünü gör sadece. Sadece tek bir saniye olmamanın nasıl olacağını dene.

Kendi evinde yokmuşsun gibi ol.

Bir düşün, bir gün olmayacaksın. Bir gün göçmüş olacaksın, ölmüş olacaksın; radyo yine çalmaya devam edecek, karın yine kahvaltıyı hazırlayacak, çocuklar yine okula hazırlanıyor olacak. Düşün: Bugün göçüp gittin, yoksun. Bir hayalet ol. Sadece sandalyende otururken, basitçe kaybol, sadece, "Artık gerçek değilim; ben yokum" diye düşün. Ve sadece gör nasıl ev devam ediyor. Muhteşem bir huzur ve sessizlik olacak. Her şey olduğu gibi devam edecek. Sensiz her şey aynen devam edecek. Hiçbir şey eksik olmayacak. O zaman sürekli meşgul olmanın, bir şey yapmanın, eyleme takıntılı olmanın anlamı ne? Ne anlamı var? Göçüp gideceksin ve ne yaptıysan ortadan kaybolacak; sanki kumlara imzanı atmışsın gibi ve rüzgâr gelir ve imzan kaybolur... ve her şey biter. Hiçbir zaman var olmamış gibi ol.

Bu gerçekten güzel bir meditasyondur. Yirmi dört saatte pek çok kez bunu deneyebilirsin. Yarım saniye bile işe yarayacaktır; yarım saniyeliğine basitçe dur... yoksun... ve dünya devam ediyor. Sen olmadan da dünyanın mükemmel bir biçimde sürüp gittiği gerçeğinin giderek daha çok farkına vardığında, işte o zaman varlığının çok uzun zamandır, pek çok hayattır ihmal edilmiş başka bir kısmı olduğunu öğrenebileceksin ve bu da alıcı olan seçenektir. Sen sadece izin ver, bir kapı ol. İşler sensiz olup bitecek.

Buda'nın, "Sürüklenmiş bir ağaç dalı ol. Akıntıdaki bir odun misali suyun üstünde yüz ve ne zaman akıntı giderse seni de götürsün; hiç çaba sarf etme" derken söylemek istediği budur. Budist yaklaşımının tamamı alıcı seçeneğe aittir. Bu yüzden Buda'yı bir ağacın altında otururken görürsün. Tüm heykelleri oturur, oturur ve hiçbir şey yapmaz. O basitçe orada oturuyor, hiçbir şey yapmıyor.

İsa'nın bu türden görüntüleri yoktur. O hâlâ eylem halini takip eder. Hıristiyanlığın en derindeki olasılığı kaçırdığı nokta da budur: Hıristiyanlık aktif hale geldi. Hıristiyan misyonerleri devamlı fakirlere hizmet ediyor, sürekli hastanelere gidiyor, şunu yapıyor, bunu yapıyor ve iyi bir şey yapmak için tüm gayretini gösteriyor. Evet, çok güzel ama o eylem halinin içinde kalıyor ve Tanrı sadece alıcı haldeyken bilinebilir. O yüzden Hıristiyan misyoneri iyi bir adam, çok iyi bir adam olacaktır ama Doğulu anlamda bir aziz olmayacaktır.

Artık Doğuda bile sürekli bir şeyler yapan bir kişiye Mahatma olarak tapınılıyor çünkü Doğu yoksuldur, hastadır. Binlerce cüzamlı, kör, eğitimsiz insan var; onların eğitime ihtiyacı var, ilaca ihtiyacı var, hizmet edilmeye ihtiyacı var, bin bir tane şeye ihtiyaçları var. Birden aktif kişi önemli hale geldi; o yüzden Gandhi bir Mahatmadır ve Kalkütalı Rahibe Teresa çok önemli hale gelmiştir. Ama hiç kimse onların alıcı bir hale gelip gelmediğine bakmaz.

Şimdi Buda gelse hiç kimse ona saygı göstermez çünkü o bir okula ya da hastaneye koşarak gitmeyecek. O bir bodhi ağacının altında oturuyor olacak, öylece sessizce oturuyor olacak. Onun tarafından hiçbir şey

yapılmadığından değil — onun varlığı tarafından inanılmaz titreşimler yaratılır— ama çok zor fark edilirler. Tüm dünyayı bir bodhi ağacının altında oturarak dönüştürür ama bu titreşimlere bakmak için akort olman gerekecektir, büyümen gerekecektir. Bir Buda'yı fark etmek halihazırda yola girmiş olmak demektir. Bir Rahibe Teresa'yı fark etmek çok kolaydır, bunda pek fazla bir şey yoktur. Herhangi birisi onun iyi bir iş yaptığını görebilir.

İyi bir iş yapmak bir şeydir ve iyi olmaksa tamamıyla bambaşka bir şeydir. İyi işler yapma demiyorum. Dediğim şey şu: Bırak iyi işler senin iyiliğinden çıksın.

Önce alıcı hale ulaş, önce edilgen hale ulaş, önce aktif olmama haline ulaş. Ve senin içsel varlığın çiçek açtığında ve içindeki bütünleşmeyi bildikten sonra —ki o her zaman oradadır, merkez her zaman oradadır— bu merkezi fark ettiğinde ansızın senin için ölüm kaybolur. Ansızın tüm kaygılar kaybolur çünkü artık sen bir beden değilsin ve artık bir zihin değilsin.

O zaman merhamet ortaya çıkar, sevgi ortaya çıkar, dua ortaya çıkar. Dünya için bir nimete, bir kutsamaya dönüşürsün. Şimdi, böyle bir adamın başına ne geleceğini kimse bilemez; İsa gibi bir devrimci olup tapınaktaki tefecileri mi kovalayacaktır, yoksa yoksul insanların hizmetine mi girecektir ya da yalnızca bodhi ağacının altında oturup güzel kokularını mı yayacaktır veya bir Meera olup Tanrının ihtişamına şarkılar söyleyip, dans mı edecektir. Hiç kimse bilemez, bu öngörülemez.

Benim buradaki tüm çabam hiçbir şeye ihtiyaç olmadığını sana fark ettirmektir, başka hiçbir şeye ihtiyaç yok. Ona zaten orada sahipsin; içinde var oluyor. Ama senin onu keşfetmek için yaklaşımlar, kapılar, yollar yapman gerekiyor. Onun için kazmalısın; hazine orada.

Sana bir teknik vermek isterim. Bu çok basit bir teknik ama başlangıçta çok zor görünür. Denersen basit olduğunu göreceksin. Şayet denemezsen ve sadece onun hakkında düşünürsen çok zor görünecek. Teknik şudur: Sadece keyif aldığın şeyleri yap. Keyif almıyorsan yapma. Dene çünkü keyif alma sadece senin merkezinden gelir. Şayet bir şeyi yapıyorsan ve ondan hoşlanıyorsan, merkezle yeniden bağlantıya geçmeye başlıyorsundur. Eğer hoşuna gitmeyen bir şey yaparsan merkezle bağlantın kopmuştur. Keyif merkezden yükselir ve başka da hiçbir yerden değil. O halde bu senin kriterin olsun ve bunun bir fanatiği ol.

Yolda yürüyorsun; ansızın yürümekten hoşlanmadığını fark ettin. Dur. Bitti; bunun yapılmaması gerekiyor.

Bunu üniversitedeyken yapardım ve insanlar benim deli olduğumu düşündüler. Ansızın dururdum ve sonra da o noktada yarım saat, bir saat dururdum, ta ki yeniden yürümekten keyif alana kadar. Profesörlerim o kadar endişelenirlerdi ki sınav olduğunda beni arabaya koyup üniversite amfisine götürürlerdi. Beni kapıda bırakıp orada beklerlerdi: Sırama ulaşıp ulaşmamış mıydım diye? Banyo yaparken ansızın hoşuma gitmediğini fark edersem, dururdum. O zaman ne ehemmiyeti var ki? Yiyorken hoşuma gitmediğini aniden fark edersem, o zaman dururdum.

Okulda matematik dersine girmeye başlamıştım. İlk gün içeri girdim, hoca konunun ne olduğunu anlatıyordu. Ortasında ayağa kalktım ve dışarı çıkmaya çalıştım. "Nereye gidiyorsun? İzin almazsan bir daha içeri girmene izin vermem" dedi. Ben de, "Endişelenmeyin yeniden gelmeyeceğim. O nedenle sormuyorum. Bitti; bundan zevk almıyorum! Hoşlanacağım başka bir konu bulacağım çünkü şayet hoşlanamazsam, onu yapmayacağım. Bu işkencedir, bu şiddettir" dedim.

Ve giderek bu bir anahtara dönüştü. Aniden fark ettim ki ne zaman bir şeyden hoşlanırsan, merkezlenmiş durumdasın. Hoşlanma merkezinde olmanın sesidir. Ne zaman bir şeyden hoşlanmazsan, merkezinin dışındasın. O zaman onu zorlama; buna gerek yok. Şayet insanlar delirdiğini düşünürlerse, bırak deli olduğunu düşünsünler. Birkaç gün içerisinde, kendi deneyimlerin sonucunda, kendini nasıl es geçtiğini göreceksin. Her zaman hoşlanmadığın bin bir tane şey yapıyordun ve hâlâ yapmaya devam ediyorsun çünkü sana böyle öğretilmişti. Sen yalnızca görevlerini yerine getiriyordun.

İnsanlar sevgi gibi güzel bir şeyi dahi mahvetmişlerdir. Eve geliyorsun ve karını öpüyorsun çünkü öyle olması gerekiyor, bunun yapılması gerekiyor. Şimdi, öpücük gibi güzel bir şey, çiçek gibi bir şey

mahvedilmiştir. Yavaş yavaş zevk almadan karını öpmeye devam edeceksin; başka bir insanı öpmenin zevkini unutacaksın. Tanıştığın herhangi birinin elini soğuk, hiçbir anlam olmadan, hiç sıcaklık akışı olmadan sıkarsın. Sadece ölü eller el sıkışıyor ve merhaba diyor. O zaman yavaş yavaş bu ölü hareketi, bu soğuk hareketi öğrenmeye başlarsın. Donmuş hale gelirsin, bir buz kalıbı olursun. Ve sonra da dersin ki, "Nasılmerkezegirmeli?"

Merkez sen sıcak olduğunda, sen aktığında, eridiğinde, âşık olduğunda, keyif aldığında, dans ettiğinde, sevinç içinde olduğunda hazırdır. Bu sana kalmış. Sen sadece gerçekten hoşuna giden, yapmayı sevdiğin şeyleri yapmaya devam et. Hoşlanmıyorsan, dur. Hoşlanacağın başka bir şey bul. Hoşlanacağın bir şey olması kaçınılmaz. Hiçbir şeyden hoşlanmayan birisine hiç rastlamadım. Bir şeyden, başka bir şeyden, sonra da başka bir şeyden hoşlanmayan insanlar olabilir ama hayat engindir. Bir şeye saplanıp kalma; yüzeyde ak. Bırak daha fazla enerji akışı olsun. Bırak aksın, bırak etrafını çevreleyen başka enerjilerle buluşsun. Kısa süre sonra problemin nasıl olup da bütünleşmiş hale gelineceğinde değil, problemin senin nasıl akılacağım unutman olduğunu görebileceksin. Akan bir enerjide sen aniden bütünlenirsin. Bu bazen rastlantısal olarak da olur ama neden aynıdır.

Bazen bir adama ya da kadına âşık olursun ve ansızın kendini bütünleşmiş hissedersin, birden kendini ilk kez bir olmuş hissedersin. Gözlerinin bir parıltısı vardır, yüzünün bir ışıltısı vardır ve zekân artık donuk değildir. Varlığında parlak bir şey yanmaya başlar; bir şarkı yükselir, yürüyüşünün içinde bir dans niteliği vardır. Tamamen bambaşka bir varlıksın.

Ama bunlar zor bulunur anlardır çünkü sırrını bilmiyoruz. Sır şudur; hoşlanmaya başladığın bir şey olmalı. Tüm sır budur. Bir ressam belki açtır ve resim yapıyordur ve yine de sen onun yüzünde merkezinde olduğunu görebilirsin. Bir şair yoksul olabilir ama şarkısını söylediğinde dünyadaki en zengin adamdır. Hiç kimse ondan daha zengin değildir. Bunun sırrı nedir? Andan zevk almasıdır onun sırrı. Ne zaman bir şeyden hoşlanırsan kendinle ahenk içindesin ve evrenle ahenk içindesin çünkü senin merkezin her şeyin merkezidir.

O nedenle bu küçük kavrayışın sende bir ortam yaratmasına izin ver: Sadece zevk aldığın şeyleri yap, öyle değilse de dur. Gazete okuyorsun ve yarısına geldiğinde ansızın hoşuna gitmediğini fark ettin, o halde bir zorunluluk yok. O zaman neden okuyorsun? Şimdi, burada bırak onu. Birisiyle konuşuyorsun ve tam ortasında hoşuna gitmediğini anladın, tam cümlenin yarısını söyledin, orada ve o zaman dur. Hoşuna gitmiyor, devam etme zorunluluğun yok. Başlangıçta biraz garip gözükecek. Ama bir sorun olduğunu zannetmiyorum. Bunudeneyebilirsin.

Birkaç gün içinde merkezle pek çok temas yapılacak ve o zaman aradığın şeyin içinde olduğunu tekrar tekrar söylediğimde ne demek istediğimi anlayacaksın. O gelecekte değildir. Onun gelecekle hiçbir ilişkisi yoktur. O zaten şimdi buradadır, o zaten olandır.

Sayfada Ara

ÖLÜM VE DOĞUM BİR OLDUĞUNDA

Hemen evimin yanındaki çok yaşlı bir ağaç yağmurda dans ediyor ve eski yapraklar öyle bir zarafetle ve öyle bir güzellikle düşüyor ki. Sadece ağaç değil yağmurda dans eden, ağacı terk eden eski yapraklar da dans ediyor; bir kutlama var.

Tüm varoluşta insan dışında hiç kimse yaşlılık yüzünden acı çekmez; aslında varoluş yaşlılık diye bir şey bilmez. O olgunlaşmayı bilir, o olgunluğu bilir. O dans etmenin, mümkün olduğunca yoğun ve bütün olarak yaşamanın bir zamanı olduğunu ve dinlenmenin de bir zamanı olduğunu bilir.

Evin yanındaki badem ağacının bu eski yaprakları ölmüyor; onlar basitçe dinlenmeye, içinden meydana çıktıkları aynı toprakta erimeye ve birleşmeye gidiyorlar. Üzüntü, keder yoktur ama sonsuzlukta

dinlenmek için düşülen derin bir huzur vardır. Belki başka bir gün, başka bir zaman başka bir formda, başka bir ağaçta geri gelebilirler. Yeniden dans edecekler; yeniden şarkı söyleyecekler; anın tadını çıkartacaklar.

Varoluş yalnızca doğumdan ölüme, ölümden doğuma dairesel bir değişimi bilir ve bu sonsuz bir süreçtir. Her doğum ölümü çağrıştırır ve her ölüm de doğumu çağrıştırır. Her doğum bir ölüm tarafından takip edilir ve her ölüm bir doğum tarafından başarıya ulaştırılır. O yüzden varoluşun korkusu yoktur. İnsan zihni dışında hiçbir yerde korku yoktur.

İnsan tüm kozmostaki tek hasta türmüş gibi gözüküyor. Bu hastalık nerede? İnsan daha çok keyif almış, daha çok sevmiş, her anı daha çok yaşamış olsaydı... hakikaten tam tersi olurdu. İster çocukluktan ya da gençlikten ya da yaşlılıktan olsun, isterse de ölümden ya da doğumdan olsun hiç fark etmez. Sen tüm bu küçücük hadiselerin ötesindesin.

Başına binlerce ölüm ve binlerce doğum geldi. Ve hatta açık bir şekilde görebilenler sanki her an oluyormuş gibi daha derinden anlayabilirler. İçinde bir şey her an ölüyor ve içindeki bir şey yeni doğmuş durumda. Yaşam ve ölüm pek de ayrı değil, yetmiş yıl tarafından ayrılmış değil. Yaşam ve ölüm bir kuşun iki kanadı gibidir, eşzamanlı olarak gerçekleşmekte. Ne yaşam ölüm olmadan var olabilir, ne de ölüm yaşam olmadan var olabilir. Açıktır ki onlar birbirinin zıttı değildir; açıktır ki onlar birbirinin tamamlayıcısıdır. Onların var oluşları için birbirine ihtiyaçları var, onlar karşılıklı olarak bağımlılar. Onlar tek bir kozmik bütünün parçalarıdır.

Fakat o kadar farkında değil, o kadar uykudadır ki basit ve açık bir gerçeği dahi görme yetisi yoktur. Çok değil sadece birazcık farkındalık, ve her an değiştiğini görebilirsin. Ve değişim bir şeyin ölüyor olması demektir; bir şey yeniden doğuyor. O zaman ölüm ve doğum bir olur; o zaman çocukluk ve onun masumiyeti, yaşlılık ve onun masumiyetiyle bir olur.

Bir fark vardır ama yine de bir zıtlık yoktur. Çocuğun masumiyeti gerçekten yoksuldur çünkü o neredeyse cahillikle aynı anlama gelir. Yaşlı adamsa, tüm karanlık ve aydınlık, sevgi ve nefret, zevk ve acı deneyimlerden geçmiş, farklı koşullarda hayatın içinden geçerek olgunlaşmış, hiçbir deneyimde bir katılımcı olmayacak noktaya gelmiş olan olgunluk yaşındadır. Istırap gelir... o izler. Mutluluk gelir ve o izler. O tepelerdeki gözcü haline gelir. Her şey karanlık vadilerden geçip gidiyor ama o dağın güneş ışığıyla aydınlanmış zirvesinde kalıp basitçe derin bir sessizlikle izliyor.

Yaşlılığın masumiyeti zengindir. O deneyim açısından zengindir; başarısızlık yönünden, başarı yönünden zengindir; o doğru eylemler yönünden, yanlış eylemler yönünden zengindir; her türlü başarısızlık yönünden, her türlü başarı yönünden zengindir; o çok yönlü olarak zengindir. Onun masumiyeti cahillikle aynı anlama gelmez. Onun masumiyeti yalnızca bilgelikle aynı anlama gelir.

Çocuk ve yaşlı adam; her ikisi de masumdur. Ancak masumiyetlerinin niteliksel farklılıkları vardır. Çocuk masumdur çünkü o henüz ruhun karanlık gecesine girmemiş durumda; yaşlı adam masumdur; o tünelin dışına çıkmıştır. Birisi tünele giriyor, diğeriyse tünelden çıkıyor. Biri çok acı çekecek; biriyse zaten yeterince acı çekmiş durumda. Biri önündeki cehennemden kaçınamazken; diğeri çoktan cehennemi arkada bırakmış durumda.

Bilerek ya da bilmeyerek her insanoğlunun kalbinde bir titreme vardır: Yaşlanıyorsun ve yaşlılıktan sonrasıysa tufan; yaşlılıktan sonrası ölüm. Ve asırlardır ölüm konusunda o kadar çok korkutuldun ki düşüncenin kendisi bilincinin en derinliklerinde köklendi; o kanının, kemiklerinin, iliklerinin derinliklerine girdi. O zaman sözcüğün kendisi seni korkutur; ölümün ne olduğunu bildiğinden değil ama sadece, binlerce yıllık, ölümün hayatının sonu olduğu koşullanması yüzünden korkuyorsun.

Senin ölümün son olmadığının kesinkes farkına varmanı istiyorum. Varoluşta hiçbir şey başlamaz ve hiçbir şey bitmez. Yalnızca etrafına bak... gece son değil; ne de sabah başlangıç. Sabah geceye doğru ilerliyor ve gece de sabaha doğru yaklaşıyor. Her şey basitçe farklı bir biçime doğru yöneliyor.

Başlangıç yok, son yok.

Neden bu, insan için de böyle olmasın? İnsan bir istisna değildir. Bu ayrıcalıklı olma, diğer hayvanlardan, kuşlardan, ağaçlardan daha özel olma düşüncesinin içinde, insanoğlu kendi cehennemini, paranoyasını yarattı. Bu diğer varlıklardan ayrıcalıklı olduğumuz fikri seninle varoluş arasında bir çatlak yarattı. Bu çatlak senin tüm korkularına ve mutsuzluklarına neden oluyor, içinde gereksiz bir kedere ve eleme neden oluyor. Ve senin tüm sözde dini ya da siyasi ya da sosyal liderlerin bu çatlağı vurguladılar, onu genişlettiler. Bu çatlağı bir araya getirecek, insanı dünyaya geri götürecek, insanı hayvanlara, kuşlara, ağaçlara geri döndürecek ve varoluşla kesin bir birliği ilan edecek tek bir gayret sarf edilmedi.

Varlığımızın hakikati budur; bu bir kez anlaşıldı mı ne yaşlılık hakkında, ne de ölüm hakkında endişe duyarsın çünkü etrafına baktığında hiçbir şeyin başlamadığından, onun her zaman orada olduğundan; hiçbir şeyin sona ermediğinden, onun hep orada olacağından kesinlikle tatmin olabilirsin.

Ama yaşlı olma fikri seni çok büyük bir kaygıyla doldurur. Senin hayattaki günlerinin, sevginin, sevinçlerinin bittiği, artık sadece bir isim olarak var olacağın anlamına gelir bu. O, bir sevinç kaynağı değil, sadece mezara doğru bir sürüklenme olacak. Açıktır ki, varoluşun sırtında bir yükten ibaret olduğun, her an mezarlığa doğru ilerleyen bir kuyrukta beklediğin fikrinden hoşlanamazsın. Dünyadaki tüm kültürlerin ve medeniyetlerin en büyük başarısızlıklarından birisi yaşlılar için anlamlı bir hayat, yaratıcı bir varoluş sunamamış olmalarıdır; sadece yaşlılar için değil, ölümün kendisi için de ince bir güzellik ve zarafet sağlayamamışlardır.

Ve problem daha da karmaşık hale gelir çünkü ölümden ne kadar çok korkarsan, hayattan da o kadar korkar olacaksın... Ölümden korkan bir insan, hayata âşık olamaz çünkü hayattır sonunda seni ölümün kapısına götürecek olan. Hayatı nasıl sevebilirsin? Bu neden yüzünden tüm dinler hayattan vazgeçmeye başlamıştır: Hayattan vazgeç çünkü ölümden kurtulmanın tek yolu budur. Eğer hayatı yaşamazsan; eğer yaşama işini, sevmeyi, dans etmeyi, şarkı söylemeyi çoktan bitirdiysen, doğal olarak, o zaman ölümden korkmaya gerek yok; sen zaten ölmüş durumdasın.

Biz bu ölü insanlara aziz dedik; onlara ibadet ettik. Onlara ibadet ettik çünkü her ne kadar onlar kadar cesaretimiz olmasa da, onlar gibi olmak istediğimizi biliyorduk. En azından ibadet edip niyetimizi gösterebiliriz: "Şayet cesaretimiz olsaydı yahut cesaretimizi toplarsak, biz de sizler gibi yaşamak isterdik: tamamen ölü." Aziz ölemez çünkü o zaten ölmüştür. Tüm zevklerden, tüm keyiflerden vazgeçmiştir; hayatın sunduğu her şeyi reddetmiştir. "Ben artık bu gösterinin bir parçası değilim" diyerek bileti varoluşa iade etmiştir. Gözlerini kapatmıştır.

Bir seferinde sözde azizin bir tanesi beni ziyaret ediyordu. Onu bahçeye götürdüm; bir sürü güzel yıldızçiçeği vardı ve ben de ona sabah güneşi altındaki bu güzel çiçekleri gösterdim. Bana çok garip bir şekilde, biraz rahatsız olmuş, ürpermiş olarak baktı ve beni yargılama itkisine dayanamayarak; "Senin dindar bir insan olduğunu düşünmüştüm... ve sen ise hâlâ çiçeklerin güzelliğinin tadını mı çıkartıyorsun?" dedi. Bir açıdan söylediğinde haklı, şayet çiçeklerin güzelliğinden keyif alıyorsan, insanların güzelliğinden keyif almaktan kaçınamazsın. Kadınların güzelliğinden tat almaktan kaçınamazsın; müziğin ve dansın güzelliğinden zevk almaktan kaçınamazsın. Şayet çiçeklerin güzelliğiyle ilgileniyorsan, hayatla hâlâ ilgilendiğini, sevgiden vazgeçememiş olduğunu da göstermiş olursun. Güzelliğin farkındaysan nasıl aşktan kaçınabilirsin?

Güzellik aşkı kışkırtır; aşk güzellik verir.

"Bu noktada haklısın ama ikinci noktada yanlışsın. Benim dindar birisi olduğumu sana kim söyledi ki? Ben henüz ölmedim! Dindar olmak için gereken temel koşul ölü olmaktır. Eğer canlıysan sadece ikiyüzlü olabilirsin, sahiden dindar olamazsın" dedim.

Kanatlanmış bir kuşu gördüğünde, onun özgürlüğüyle içinin sevinçle dolmaması imkânsızdır. Ve ufka yayılmış renkleriyle günbatımını gördüğünde; gözlerini kapatsan bile, bu gözlerini kapama gayretinin kendisi senin ilgini gösterecektir. Onun güzelliği tarafından büyülenmiş oldun.

Yaşam sevginin diğer adıdır ve sevgiyse güzelliğe karşı duyarlı olmaktan başka bir şey değildir.

Şu sözde azize dedim ki: "Dinden vazgeçebilirim ama hayattan vazgeçemem çünkü hayat bana varoluşun kendisi tarafından verilmiştir. Ve din ise insan yapımıdır, din adamları ve politikacılar tarafından üretilmiştir; insanı kendi coşkusundan mahrum bırakmak, insanı kendi saygınlığından alıkoymak, insanı kendi insanlığından mahrum etmek için üretilmiştir."

Bu anlamda ben dindar birisi değilim. Benim tamamıyla farklı bir dindar olma tanımım var. Bana göre, bütünüyle canlı, yoğun olarak canlı, aşk ateşiyle yanıp tutuşan, etraftaki muhteşem güzelliklerin farkında ve yaşamla ölümün birlikteliğinden sevinç duyabilme cesaretine sahip olan kişi dindardır. Yalnızca yaşamda ve ölümde coşku duyabilme kapasitesine sahip olan insandır, şarkısı devam edecek olan. Yaşamın ya da ölümün gerçekleşiyor olması önemli değildir, onun şarkısı kesintiye uğramaz, onun dansı duraksamaz.

Yalnızca bu kadar maceracı bir ruh, varoluşa yapılan böylesi bir ilahi yolculuktur dindar olan. Ama din adı altında oynayabilsin diye, onun yerine geçecek sahte, anlamsız, uyduruk, zavallı şeyler verilmiştir insana. Putlara tapma, insan yapımı mantraları söyleme; korkaklara ve kaçaklara, ölümden ödleri patladığı için hayatı yaşayamamış olanlara övgüler düzme ve onları aziz olarak adlandırma. Din insanı hakiki ve özgün dindarlıktan alıkoymuştur.

Yaşlılık hakkında endişelenmene gerek yok. Ve hatta insanların seni tarih öncesine ait olarak düşünmeleri daha da güzeldir. Bu senin gerçek aşkınlığa erdiğin anlamına gelir, her şeyi yaşadın, artık bu senin olgunluğundur. Hiçbir şeyden vazgeçmedin ama her türlü deneyimin içinden geçtin. O kadar deneyimli olarak büyüdün ki artık bu deneyimleri tekrar ve tekrar yaşamana gerek yok. Aşkınlık budur.

Sevinmelisin; yaşlılığı ve yaşlılığın en sonunda ölümün içinde tamamlanmasına derin bir minnettarlıkla sevinmenin doğuştan bize ait olan bir hak olduğunu tüm dünyanın anlamasını isterdim.

Onunla ilgili olarak bir zarafete sahip değilsen, ona gülemiyorsan —eğer hiç bitmeyenin içinde kaybolamıyorsan, geride bir kahkaha bırakamıyorsan— doğru şekilde yaşamamışsındır. Yanlış insanlar tarafından yönlendirilmiş ve hükmedilmişsin. Onlar senin peygamberlerin, Meşinlerin, kurtarıcıların olabilirler, onlar senin tanrılarının enkarnasyonları olabilirler ama seni hayattan mahrum bırakma ve kalbini korkuyla doldurma anlamında hepsi birer suçludur.

Benim buradaki gayretim senin kalbini kahkahayla doldurmaktır. Varlığının her teli gece ya da gündüz demeden, moralin iyiyken ya da değilken, her durumda dans etmeyi sevmeli. Durumdan bağımsız olarak, alttan alta devam eden bir neşelilik hali sürmeli. Benim için hakiki dindarlık budur.

Senin için birkaç sutra:

"Rüyasını gördüğü kızlara daha iyi bakabilmek için yatakta gözlüklerini giyen adam, çok yaşlı bir adamdır."

"Çok yaşlı adam her zaman genç kızlarla partilerde flört eder, böylece karısı onu eve götürecektir."

"Çok yaşlı olmanın güzel tarafı kötü bir örnek olmak için çok yaşlı olduğundan, iyi tavsiyeler vermeye başlayabilmendir."

"Kadınlar hayattaki basit şeylerden hoşlanırlar; mesela yaşlı adamlar." Bir kez kadınlar senden hoşlandı mı, bitmişsin demektir! Artık senden korkmuyorlar, mükemmelen kabul edilebilirsin.

"Her yaşlıca insanın içinde neler olduğunu merak eden daha genç birisi vardır."

Sadece meditasyon başlamışsa olgunlaşırsın; yoksa çocuk gibi kalırsın. Oyuncakların değişmeye devam edebilir —küçük çocuklar küçük oyuncaklarla oynuyor ve büyük çocuklar, yaşlanmış çocuklar, yaşça büyük çocuklar büyük oyuncaklarla oynuyorlar— ama niteliksel olarak bir fark yok.

Görebilirsin... bazen çocuğun bunu yapacak. Sen sandalyeyle yan tarafında otururken masanın üzerinde durup sana, "Bak baba ben senden daha büyüğüm" diyecek. O masanın üzerinde senden yüksekte duruyor ve, "Bak ben senden daha büyüğüm" diyor ve sen de ona gülüp geçiyorsun. Ama sen ne yapıyorsun? Daha çok paran olduğunda nasıl yürüdüğüne bir bak. Tüm komşularına, "Bak! Senden daha büyüğüm" diyorsun. Yahut bir ülkenin başkanı ya da başbakanı olduğunda —ne tür bir kibirle, ne tür bir egoyla— nasıl yürüdüğüne bir bak. Herkese, "Hepinizi yenilgiye uğrattım. En büyük sandalyede oturuyorum" diyorsun. Bunlar aynı oyunlar! Çocukluğundan yaşlılığına kadar aynı oyunu oynamaya devam edip duruyorsun. Monopoli oyununu oynayabilirsin ya da gerçek monopoli oyununu gidip borsada oynayabilirsin; hiç fark etmez, aynı oyun, sadece daha büyük ölçekte oynanıyor.

Çocukluklarının, dışarıya gidip duran zihninin kaynağının bu olduğunu, bunu anlarsın... Küçük çocuklar Ay'a ulaşmaya çalışırlar ve en büyük bilim adamları da Ay'a ulaşmaya çalışıyor; ulaştılar. Pek bir fark yok.

Dışarıya ulaşmak; başka yıldızlara ulaşabilirsin ama çocuk gibi kalacaksın. Ay'a bile ulaşsan orada ne yapacaksın? Aynı kişi olacaksın! Kafandaki aynı çöplükle, yüreğinde taşıdığın aynı kutsal inek gübresiyle Ay'ın üzerinde duruyor olacaksın. Pek bir farklılık olmayacak! Yoksul bir adam olabilirsin, çok zengin olabilirsin; kesinlikle adı sanı bilinmeyen birisi olabilirsin, çok ünlü olabilirsin; hiçbir farkı yoktur. Zihin bir dönüş yaşayıp içeri doğru ilerlemeye başlamadığı sürece, zihin tamamen yeni bir boyuta geçmez ve meditasyona dönüşmezse....

Meditasyon kendi kaynağına dönen zihindir.

Meditasyon seni olgunlaştırır; meditasyon seni gerçek bir yetişkin yapar. Yaşta ilerlemek gerçekten bir yetişkin haline gelmek değildir çünkü seksen yaşında insanlar görüyorum hâlâ oyunlar, çirkin politik güç oyunları oynuyorlar; hatta seksen iki, seksen üç, seksen dört yaşında! Görünen o ki uyku çok derindir. Ne zaman uyanacaklar? Ne zaman içsel dünya hakkında kafa yoracaklar?
Ve ölüm biriktirdiğin her şeyi alacak; iktidarını, paranı, prestijini. Hiçbir şey, bir iz bile kalmayacak. Tüm hayatın iptal edilecek. Ölüm gelecek ve yarattığın her şeyi yok edecek; ölüm gelecek ve senin tüm saraylarının iskambil kağıtlarından yapılma saraylardan başka bir şey olmadığını kanıtlayacak.

Olgunluk, içinde ölümsüz olan bir şey olduğunu bilmektir; içindeki bir şeyin ölümü aşacağını bilmektir; meditasyon budur. Zihin dünyayı bilir; meditasyon Tanrıyı bilir. Zihin nesneyi bilmek için bir yoldur; meditasyonsa özneyi bilmek için bir yoldur. Zihin taşınanla uğraşır ve meditasyon da taşıyanla, bilinçlilikle uğraşır. Zihin bulutlara takıntılıdır ve meditasyonsa gökyüzünü arar. Bulutlar gelir ve gider; gökyüzü kalır, hep var olur.

İçsel gökyüzünü ara. Ve şayet onu bulduysan, o zaman hiç ölmeyeceksin. Beden ölecek, zihin ölecek ama sen ölmeyeceksin. Ve bunu bilmek hayatı bilmektir. Senin hayat dediğin şey gerçek hayat değil çünkü o ölecek. Yalnızca bir meditasyoncu hayatın ne olduğunu bilir çünkü sonsuzluğun kaynağına ulaşmıştır.

[^Sayfada Ara

YAP-BOZLAR

HAKLI NEDENDEN ADAM ÖLDÜRME

Elli yaşındayım ama henüz olgun ve tamamıyla yetişkin hissetmiyorum. Sorunum nedir?

Belki de henüz kimseyi öldürmemişsindir. Bu bir zorunluluktur; olgun olmak istiyorsan çok çok becerikli bir katil haline gelmelisin. Birkaç kişiyi öldürmeden hiçbir zaman olgunlaşmayacaksın. Anne-babanı öldürmek zorundasın, öğretmenlerini öldürmek zorundasın, liderlerini öldürmek zorundasın. Onların hepsi senin içinde gürültü kopartıyor ve senin yetişkin bir kişi olmana izin vermiyor; onlar seni çocuk olarak tutmaya devam ediyor. Seni bağımlı yapıyorlar, senin bağımsızlığına izin vermiyorlar.

Bir gün bir keşiş Buda'dan ayrılıyordu; çok uzaklara Buda'nın mesajını yaymaya gidiyordu. Ayaklarına dokunmaya geldiğinde Buda onu kutsadı ve müritlerine, "Şu kutsanmış keşişi görüyor musunuz? O, annesini öldürdü, babasını öldürdü, akrabalarını öldürdü, kralını öldürdü" dedi. İnsanlar çok şaşırmıştı, kulaklarına inanamadılar: "Buda ne diyor?"

Bir mürit cesaretini toplayıp sordu: "Efendimiz, ne demek istiyorsunuz? Bir katilin bazı erdemleri olduğunu mu söylemeye çalışıyorsunuz? Onu kutsanmış olarak mı adlandırıyorsunuz?" Buda güldü ve dedi ki: "Sadece bu değil, kendisini dahi öldürdü; intihar etti." Sonra Buda bir şarkı, bununla ne demek istediğini anlattığı bir *gatha* söyledi.

Herkes bir çocuk gibi büyütülür. Bu, senin dünyaya doğru ilk yolundur; yıllarca böyle, bir çocuk olarak kalmak için eğitildin. Her şey emredildi ve senin de boyun eğmen istendi. Fazlasıyla bağımlı hale geldin; sürekli baba figürleri arıyorsun, sürekli olarak ne yapılması, neyin yapılmaması gerektiğini sana söyleyecek otoriteler arıyorsun.

Olgunluk kendin için karar verebilme anlayışıdır, kendi kendine kararlı olma anlayışıdır. Kendi ayakların üzerinde durmaktır; olgunluk budur. Ancak bu çok ender gerçekleşir çünkü neredeyse tüm anne-babalar çocukları az ya da çok şımartır. Ve sonra okul ve lise ve üniversite vardır; bunların hepsi seni şımartmaya hazırdır. Birisinin olgunlaşması çok nadir gerçekleşir.

Toplum olgun insanlardan hoşnut olmaz. Olgun insanlar tehlikeli insanlardır çünkü olgun bir kişi kendi varlığına göre yaşar. O kendi işini yapmaya devam eder; insanların ne dediğini, fikirlerinin ne olduğunu umursamaz. Saygınlık, prestij peşinde koşmaz; namus için kaygılanmaz. O, ne pahasına olursa olsun kendi hayatını yaşar. Her şeyi gözden çıkarmaya hazırdır ama asla kendi özgürlüğünü feda etmeye razı olmaz. Toplum böyle insanlardan korkar; toplum herkesin çocuk gibi kalmasını ister. Herkes yedi ila on dört yaş arası bir yerde tutulmalıdır; ve insanların olduğu yer budur.

Psikologlar ilk kez Birinci Dünya Savaşında bu garip olgunun farkına vardılar. İlk defa orduda insanların psikolojik yaşı çok geniş bir ölçekte araştırıldı. Ve çok garip bir keşifti: Ordudaki insanların ortalama zekâ yaşı on ikiydi. Bedenin ellisinde olabilir, zihninse on dördün altında bir yerlerde kalır.

On dörtten önce baskıya maruz kalırsın çünkü on dörtten sonra baskı yapmak zorlaşır. Bir çocuk on dördüne geldiğinde, şayet baskıya maruz kalmadıysa, bir daha onu baskılama şansı hiç olmayacaktır çünkü bir kez cinselliği olan bir varlık haline geldiğinde güçlenir. On dördünden önce zayıftır, yumuşaktır, kadınsıdır. On dörtten önce onun zihnine her şeyi koyabilirsin; telkine açıktır, onu hipnotize edebilirsin. Ona istediğin her şeyi söyleyebilirsin ve o dinleyecektir, inanacaktır.

On dörtten sonra mantık ortaya çıkar, şüphe ortaya çıkar. On dörtten sonra cinsellik ortaya çıkar; cinsellikle beraber bağımsızlaşır. Artık onun kendisi de bir baba olabilir, artık onun kendisi de bir anne olabilir. O halde doğa, biyoloji bir kişiyi on dört yaşında anne-babasından bağımsızlaştırır. Bu, psikologlar dünyamıza girmeden çok önceden beridir bilinmektedir. Din adamları bunu çok önceden bulmuşlardı; binlerce yıl izlediler ve şunu anladılar: Şayet bir çocuğu baskılamak istersen, bir çocuğu bağımlı yapmak istersen bunu mümkün olduğunca erken yap; ne kadar erkense o kadar iyidir. Şayet yedi yaşından önce yapabilirsen başarı çok daha fazla kesindir. Eğer on dörtten önce yapılamazsa, o zaman yapmak için hiçbir olasılık yoktur.

Bu yüzdendir ki her türden insan çocuklarla ve onların eğitimiyle ilgileniyor. Tüm dinler ilgileniyor, çocukların dini eğitim almaları gerektiğini söylüyor. Neden? Bağımsızlaşmadan evvel zihinleri koşullandırılmalıdır.

O nedenle gerçekten özgürleşmek isteyen, gerçekten bilinçli olmak isteyen, gerçekten hipnozdan arınmak isteyen; hiçbir türden sınırlama sahibi olmak istemeyen, tam bir var oluşla akmak isteyen bir insan için en büyük iş, içindeki pek çok şeyi bırakmasıdır. Ve ben ya da Buda anneni ve babanı öldürmen gerekiyor dediğimizde, bunun anlamı sahiden gidip anneni ve babanı öldürmen gerektiği anlamına gelmiyor; içinde taşımakta olduğun anne ve babanı, düşünceyi kastediyoruz.

İzle, gözle ve bulacaksın onu. Bir şey yapacaksın ve ansızın annenin sesini duyacaksın: "Yapma." İzle, sesi duyacaksın, sahici sesi; içindeki bir kaset. Çok fazla dondurma yiyeceksin; izle. Birden, annenin içinde konuştuğu bir an gelir: "Çok fazla yeme; bu kadarı yeter. Dur!" Ve o an suçluluk hissetmeye başlarsın.

Bir erkekle ya da kadınla sevişecekken, birden tüm öğretmenler sıraya dizilip, "Suç işleyeceksin, günah işleyeceksin. Dikkat et! Bu bir tuzak. Çok geç olmadan kaç" demeye başlıyorlar. Hatta kendi karınla sevişirken bile, annen, baban, öğretmenlerin aranızdadır, mahvediyorlar.

Hakikaten sevişmenin içine tamamıyla giren bir kadın ya da erkek bulmak çok zordur; içine giremezsin çünkü uzun yıllar sana aşkın yanlış bir şey olduğu öğretildi. Nasıl onu aniden bırakabilirsin? Tüm bu sesleri öldürme gücüne sahip olmadığın sürece... büyük bir cesaret ister. Tüm anne-baba seslerini, tüm otoriteleri bırakmaya, bilinmeyenin içine hiçbir harita olmaksızın, kendi başına girmeye hazır olmalısın. Riske etmeye hazır.

Bu bir Zen Ustasının altında çalışmalar yapan Alexander Eliot adında bir adamın başına geldi. Dört aydır meditasyonlar, zazen, yapıyordu ve kendi varlığının derinlerindeki sulara giriyordu. Bir gece bir rüya gördü, çok garip bir rüya. Zen insanları bu rüya hakkında bilgi sahibidir ama Eliot için bu çok garipti; o bir Batılıydı, şoka girmişti. Rüyasını anlatıyor...

"Geçenlerde Bodhidharma'nın göründüğü bir rüya gördüm. Yuvarlak, hayaletimsi, patlak gözleri ve şişmiş, çatık kaşları olan korkunç görünümlü bir adamdı."

Tıpkı benim gibi, Bodhidharma da tehlikeli bir adamdır. Ve Zen insanları, sevgiyle, onun yüzünü çok tehlikeli bir şekilde resmetmiştir. O aslen, fiziksel olarak böyle değildi. Fiziksel olarak yaşamış en güzel insanlardan birisiydi ama şayet Bodhidharma'nın bir resmiyle karşılaşacak olursan ürkmeye başlarsın!. Bodhidharma'nın gözlerinin içine bakarsan, bir katil gibi görünür; seni öldürecek. Fakat, bir Ustanın yaptığı tek şey budur. Rüyada bile Alexander Eliot çok ürktü ve titremeye başladı.

"Sırıtıyor muydu yoksa yüzünü mü ekşitiyordu? Onun diken diken olmuş kaba favorileri bunu söylemeyi imkânsız kılıyor. 'Yetişkin bir adam gibi görünüyorsun,' dedi sakallarının ardından, 'ama hâlâ kimseyi öldürmedin. Nasıl olur?'"

Eliot o kadar korkmuştu ki, uyandı ve terlediğini ve titremekte olduğunu gördü. Bu garip adam ne demek istiyordu: "Nasıl olur da hâlâ birisini öldürememiş olursun?"

Sana, eğer hâlâ kendini yetişkin bir adam gibi hissetmiyorsan, bu sadece henüz kimseyi öldürmemiş olduğunu gösterir derken söylemek istediğim budur. Elli yıl zaten çok geç; şimdi artık vakit kaybetme. İçerdeki tüm izleri hemen öldür. İçindeki tüm eski kasetleri temizle, zihninin yumağını çöz.

Şu andan başlayarak, bir şey bilmiyormuşsun gibi, hiç kimse sana bir şey öğretmemiş gibi — ABC'den, taze, temiz — hayatını yaşamaya başla ve göreceksin ki olgunluk en kısa sürede gelecek. Ve olgunluk olmadan hayat bir şey ifade etmez çünkü güzel olan her şey olgun bir zihnin içinde gerçekleşir, muhteşem olan her şey olgun bir zihnin içinde gerçekleşir. Bir yetişkin olmak kutsanmışlıktır. Ama insanlar sadece ihtiyarlıyor, hiçbir zaman yetişkin olmuyorlar. Yaş olarak büyüyüp duruyorlar ama bilinçte sürekli küçülüyorlar. Bilinçleri ceninin içinde kalır; rahmin dışına çıkmamıştır, henüz doğmamıştır. Sadece bedenin doğar; sen henüz doğmadın.

Hayatını kendi ellerine al; bu senin hayatın. Hiç kimsenin beklentilerini yerine getirmek için burada değilsin. Annenin hayatını yaşama ve babanın hayatını yaşama, kendi hayatını yaşa.

TAVIRSIZ HAYAT

Bir gün olgunluk üzerinde duruyorsunuz, başka bir günse "Bir çocuk gibi ol" diyorsunuz. Şayet olgun bir tavır takınırsam, içimdeki çocuğumun baskılandığını ve kendini ifade etmek için çırpındığını hissediyorum. Şayet çocuğumu dans etmek, şarkı söylemek için bırakırsam, o zaman da çocukça tavırlar ortaya çıkıyor. Ne yapmalı?

Olgun olmak, olgun bir tavrı benimsemek anlamına gelmez. Aslında, olgun bir tavır takınmak olgunlaşmak için en büyük engellerden birisi olacaktır. Tavır takınmak bir şeyin dayatılması anlamına gelir, tavır takınmak bir şeyin yapay biçimde yetiştirilmesidir, uygulama yapmaktır. Senin içinden gelmez. O bir maskedir, boyanmış bir yüzdür; o senin hakiki varlığın değildir. Herkesin yaptığı budur. Bu yüzden yeryüzünde insanlar olgunmuş gibi gözükür —değillerdir, hiç olgunlaşmamışlardır— tavırlar takınmışlardır ve derinde çocuk gibi kalırlar. Onların olgunluğu sadece yüzeydedir ya da o kadar bile değildir.

Bir adamı birazcık kazı ve onun içinden çocukluğun çıktığını göreceksin. Ve yalnızca, sözde sıradan insanlar değil; azizlerini kazı ve olgunlaşmamışlığın ortaya çıktığını göreceksin ya da politikacılarını ve liderlerini kazı. Dünyadaki herhangi bir meclise git ve izle. Ve hiçbir zaman bu kadar olgunlaşmamış ve çocukça insan topluluğunu bir arada görmeyeceksin.

İnsan kendisini ve başkalarını kandırmaktadır. Tavır takınırsan sahte, yapay olacaksın. Hiçbir şeyi üzerine takın demiyorum ben. Ol! Tavır takınmak olmanın önündeki engeldir. Ve olmanın tek yolu, ta en başından başlamaktır. Çocukluğunda anne-baban sana izin vermediği için bir yerlerde takılıp kaldın. Sözde normal insanların zekâ yaşı on ila on üç yaş arasından fazla değildir, on dört bile değil! Ve sen yetmiş ya da seksen olabilirsin ama zekâ yaşın sen cinsel olarak olgunlaşmadan önceki bir yerlerde takılıp kalmıştır. Bir kişi cinsel olarak olgunlaştığında, on üç ya da on dörtte, sonsuza kadar mühürlenmiştir. Sonra giderek sahteleşir ve daha çok sahteleşir. Bir sahtelik başka sahteliklerle korunmalıdır, bir yalan başka yalanlarla savunulmalıdır ve sonrasında da bunun bir sonu yoktur. Sadece bir çöp yığınına dönüşürsün; kişilik denen şey budur. Kişilik bırakılmalıdır, sadece o zaman bireylik ortaya çıkar. Onlar aynı anlama gelmez. Kişilik sadece bir vitrindir; göstermeliktir, gerçek değil.

Birey olmak senin gerçekliğindir, vitrinde gösterilen bir şey değil. İsteyen, istediği kadar kazabilir ve aynı tadı bulacaktır. Buda'nın, "Beni istediğin yerden tadabilirsin ve aynı tadı bulacaksın, tıpkı okyanusu herhangi bir yerden tattığında onu tuzlu bulacağın gibi" dediği söylenir. Birey olmak tam bir bütündür, organiktir. Kişilik şizofrendir: Merkez bir şeydir ve çevre ise başka bir şeydir ve hiçbir zaman buluşmazlar. Sadece hiç buluşmamak değil, sadece farklılık değil, birbirlerine taban tabana zıttırlar, devamlı bir kavga halindedirler.

O nedenle anlaşılması gereken ilk şey asla olgun bir tavır takınmamaktır. Ya olgun ya da olgunlaşmamış ol. Eğer olgun değilsen o zaman olgun olma; olgun olmayarak gelişime izin vermiş oluyorsun. O zaman bırak olgunlaşmamışlık orada kalsın; sahte olma, onunla ilgili samimiyetsiz olma. Çocuk gibiysen, o halde çocuk gibisin; ne olmuş? Çocuksu ol. Kabul et, ona katıl. Varlığında bir bölünme yaratma, aksi taktirde çok köklü bir delilik yaratıyor olacaksın. Sen sadece kendin ol.

Çocuksu olmakta yanlış bir şey yok. Sana çocuksu olmanın yanlış bir şey olduğu söylendiği için tavırlar takınmaya başladın. Ta çocukluğundan beridir olgun olmaya çalışıyorsun ve bir çocuk nasıl olgun olabilir ki? Bir çocuk bir çocuktur; çocuksu olmak zorunda.

Ama buna izin verilmez, o yüzden küçük çocuklar diplomatlara dönüşür; rol yapmaya başlarlar, sahte şekillerde davranmaya başlarlar, en başlarından itibaren yalan haline dönüşürler ve yalan büyümeye devam eder. Ve bir gün hakikati aramaya başlarsın; o zaman kutsal kitapların içine girersin ve kutsal kitaplarda hiçbir hakikat yoktur. Hakikat senin varlığının içindedir, gerçek kutsal kitap budur. Veda,

Kuran, İncil; onlar senin bilincindedir! Senin tarafından ihtiyaç duyulan her şeyi taşıyorsun, bu Tanrıdan sana bir armağandır. Herkes içinde hakikatle doğar; hayat hakikattir. Ama sen yalan söylemeye başladın.

Tüm yalanları bırak. Cesur ol ve elbette içinde çok büyük bir korku yükselecek çünkü ne zaman kişiliğini bırakacak olursan hiçbir zaman izin verilmemiş olan çocukluğun yüzeye çıkacak. Ve korkmuş hissedeceksin: "Ne? Bu saatten sonra tekrar çocuk gibi mi olacağım? Herkes beni çok büyük bir profesör —ya da bir doktor veya bir mühendis— olarak bilirken ve benim doktora derecem var ve tekrardan çocuk gibi olacağım?" Korku yükselir; herkesin ne düşüneceği, insanların aklından ne geçeceği.

Bu korkunun aynısı seni en başından beri mahvetti. Bu korkunun aynısı zehirdi: "Annem ne düşünecek? Babam ne düşünecek? İnsanlar, öğretmenler, toplum ne düşünecek?" Ve küçük çocuk kurnaz olmaya başlar; kalbini göstermez. Bunun başkaları tarafından kabul edilmeyeceğini bilir, o yüzden bir surat, bir kamuflaj yaratır. İnsanların görmek isteyeceklerini gösterecektir. Bu diplomasidir, bu politik olmaktır; bu zehirdir!

Herkes politiktir. Gülüyorsun çünkü bunun getirisi vardır, ağlıyorsun çünkü ağlaman isteniyor. Belli bir şey söylüyorsun çünkü bu işleri kolaylaştırıyor. Karına, "Seni seviyorum" diyorsun çünkü bu onun sessiz kalmasını sağlıyor. Kocana, "Sensiz ölürüm, benim dünyamdaki tek kişi sensin, sen benim hayatımsın" dersin çünkü o senden bunu söylemeni bekliyor, bunu hissettiğin için değil. Eğer hissediyorsan, o zaman onda güzellik vardır, o zaman o gerçek bir güldür. Eğer sadece rol kesiyorsan, onun erkek egosuna masaj yapıyorsan, ona destek çıkıyorsan, onun aracılığıyla bir şeyler elde edeceğin içindir, o zaman o yapay bir güldür, plastik bir çiçektir.

Ve çok fazla plastiğin ağırlığı altında eziliyorsun; sorun bu. Sorun dünyada değil. Sözde dindar insanlar sürekli, "Dünyadan vazgeçin" deyip duruyorlar. Ben sana diyorum ki sorun dünya falan değil. Sahtelikten vazgeç; sorun budur. Yapay olanı bırak; sorun budur. Aileni terk etmene gerek yok ama orada yarattığın tüm sahte aileleri terk et. Hakiki, özgün ol. Bazen hakiki olmak ve özgün olmak çok sancılı olacak, o ucuz değildir. Hakiki olmamak ve özgün/olmamak ucuzdur, rahattır, pratiktir. Bu bir üç kağıttır, kendini korumak için bir taktiktir; bir zırhtır. Ama o zaman ruhunda taşımakta olduğun hakikati kaçırırsın. O zaman hiçbir şekilde Tanrı nedir bilemeyeceksin çünkü Tanrı sadece senin içinde bilinebilir. Önce içeride sonra da dışarıda; önce içerisi, sonra dışarısı çünkü sana en yakın olan şey budur, senin kendi varlığın. Şayet Tanrıyı orada ıskalarsan, Tanrıyı nasıl Krishna'da, İsa'da, Buda'da görebilirsin ki? Tamamen saçmalık. Tanrıyı kendinde göremezsen, İsa'da da Tanrıyı göremezsin. Ve şayet kendi etrafında yalanlar yaratırsan nasıl olur da kendinde Tanrıyı görebilirsin? Yalanlar o kadar çoktur ki neredeyse varlığına giden yolu unutmuş durumdasın.

Friedrich Nietzsche insan yalansız yaşayamaz demiştir ve aşağı yukarı insanların yüzde doksan dokuzu için haklıdır da. Niçin insanlar yalansız yaşayamaz? Çünkü yalanlar tampon gibi işlev görür, şok emerler. Yalanlar makine yağı gibi işler; insanlarla devamlı sürtüşmezsin. Gülümsersin ve diğeri de gülümser; yağlama budur. İçerde öfkeli hissediyor olabilirsin, belki de nefret dolusun ama karına devamlı "Seni seviyorum" deyip durursun. Nefreti ifade etmek belaya bulaşmaktır.

Ama unutma, nefretini ifade etmeyi öğrenemediğin sürece sevgini ifade etmeyi asla öğrenemeyeceksin. Kızgın olamayan bir insan sevemez de, çünkü kızgınlığını o kadar bastırmak zorundadır ki başka hiçbir şey ifade edebilecek gücü kalmaz. Çünkü varlığının içindeki her şey birbirine bağlıdır, ayrı değillerdir. Kızgınlıkla sevgi arasında su geçirmez bölmeler yoktur; onların hepsi bir aradadır, birbiriyle karışmış haldedir. O aynı enerjidir. Eğer öfkeyi bastırırsan, sevgiyi de bastırmak zorunda kalacaksın. Şayet sevgini ifade edersen şaşıracaksın; onunla birlikte öfke de yükselir. Ya hepsini birden bastırırsın ya da hepsi birden ifade edilmek zorunda kalacaktır. Bu içsel organik birliğin aritmetiğini anlamak durumundasın. Ya ifade edici ol ya da baskılayıcı. Seçim senin öfkeyi bastırıp sevgiyi ifade etmen değildir; o zaman sevgin sahte olacaktır çünkü hiçbir ateşi olmayacaktır, hiçbir sıcaklık niteliğine sahip olmayacaktır. Sadece biçimsel bir şey, yumuşak bir şey olacaktır ve her zaman için onun derinine inmekten korkacaksın.

İnsanlar sadece seviyormuş gibi yaparlar çünkü sevmeleri beklenir. Çocuklarını severler, karılarını ya da kocalarını, kardeşlerini, arkadaşlarını severler çünkü belli şeyleri yapmaları beklenir onlardan. Onlar da bu

şeyleri görevleriymiş gibi yaparlar. İçlerinde bir kutlama yoktur. Eve gelirsin ve çocuğunun başına dokunursun çünkü bu beklenmektedir, çünkü sadece yapılması gereken şey budur ama onun içinde coşku yoktur; o soğuktur, o ölüdür. Ve çocuk seni asla affedemeyecek çünkü kafaya soğuk bir dokunuş çirkindir. Ve çocuk utanç duyar, sen utanç duyarsın.

Karınla sevişirsin ama hiçbir zaman sonuna kadar içinde olmazsın. O seni gerçekten çok uzaklara götürebilir, o seni nihai mutluluğa götürebilir, onun içinde eriyebilirsin. Ama eğer hiçbir zaman öfkene izin vermediysen ve öfkenin içinde erimediysen, aşkın seni eritmesine nasıl izin verirsin? Ve bu pek çok kere olmuştur —şaşıracaksın— bir âşık kadını öldürmüştür çünkü sevgisine izin vermiştir ve sonrasında da ansızın öfke gelmiştir. Pek çok kez bir âşığın kadını öldürdüğü, boğazını sıktığı gayet iyi bilinen bir gerçektir ve o bir katil değildi; sorumlusu toplumdur. Sadece o çok fazlasını göze aldı ve aşkın içine çok fazla daldı. Çok derine gittiğinde vahşileşirsin çünkü medeniyet yüzeydedir. Öfke çıkar, sonra da içinde saklı olan ne varsa ortaya çıkar ve ondan sonra da neredeyse delirirsin.

Bu delilikten kaçınmak için çok yüzeysel bir şekilde sevişirsin. O hiçbir zaman inanılmaz bir olay değildir. Evet, insanlar o tıpkı bir hapşırık gibidir derken haklılar: Gerginlikleri rahatlatır, üzerinde ağırlaşmakta olan belli enerjilerden seni kurtarır. Ama aşkın gerçek resmi bu değildir. Aşk kendini kaybedecek kadar zevkli olmalı; hapşırık gibi değil, sadece bir rahatlama değil, bir farkındalık, bir özgürleşme olmalı. Sevgiyi bir özgürleşme, bir sonsuz zevk, bir *samadhi* olarak bilmediğin sürece, sevgiyi bilmiyorsun demektir. Ama bu sadece sen sahte değilsen, her şeyde hakiki olduysan mümkündür; şayet öfkeye izin verdiysen, kahkahaya izin verdiysen, gözyaşına izin verdiysen, her şeye izin verdiysen; eğer hiçbir zaman önleyici bir güç olmadıysan, hiçbir şeyi tutmadıysan, hiçbir zaman kontrol etmediysen; kontrol etmeden bir hayat yaşadıysan. Ve unutma, kontrol etmeden derken şehvet düşkünü bir hayat demek istemiyorum. Kontrol etmeme muhteşem bir öğreti olabilir ama bu disiplin dışarıdan dayatılmaz. O edinilmiş bir tavır değildir. Disiplin senin kendi içsel deneyimlerinden gelir. O, varlığının tüm olasılıklarıyla yüzleşmenden gelir. O, tüm yönleri deneyimleyerek gelir, tüm boyutları keşfederek gelir. O, anlayıştan ortaya çıkar. Öfkenin içinde bulundun ve onda bir şeyi anladın; bu anlayış disiplini getirir. Bu kontrol değildir. Kontrol çirkindir, disiplin güzeldir.

Disiplin *(discipline)* sözcüğü temelde öğrenme kapasitesi anlamına gelir, oradan da mürit *(disciple)* sözcüğü gelir. Kontrol anlamına gelmez, öğrenme kapasitesinin olması anlamına gelir. Yaşam tecrübeleri aracılığıyla öğrenmeye devam eden, her şeyin içine korkmadan giren, riske eden, keşfeden ve maceraya giren, bilinmeyenin karanlık gecesinin içine dalmaya her zaman hazır olan, bilinene yapışmayan ve her zaman hata yapmaya hazır olan, her zaman bir hendeğe düşmeye razı olan ve başkaları tarafından gülünmeye her zaman hazır olan bir kişi disiplinli bir insandır. Yalnızca aptal olarak adlandırılma cesaretine sahip olan insanların yaşama ve sevme ve bilme ve olma kapasiteleri vardır.

Olgunluk daha çok ve daha çok, daha derin ve daha derin yaşam tecrübeleri aracılığıyla gelir, hayattan kaçınarak değil. Hayattan kaçınarak çocukça kalırsın.

Bir şey daha: Ben bir çocuk gibi ol derken çocukça ol demiyorum. Bir çocuk çocukça davranmak zorundadır; yoksa çocukluk denen bu muhteşem deneyimi ıskalar. Ama genç ya da yaşlı da olsan, çocukça davranmak basitçe senin büyümemiş olduğun anlamına gelir. Bir çocuk gibi olmak tamamıyla farklı bir olgudur. Ne anlama gelir? Bir, çocuk her zaman bütündür; ne yaparsa yapsın çocuk onun içinde kaybolur, o hiçbir zaman kısmi değildir. Sahilde deniz kabukları topluyorsa, o zaman diğer tüm şeyler bilincinden silinip gider, o zaman onun tek ilgilendiği sahildeki deniz kabuklarıdır. İçinde kaybolur, tamamen içinde yitip gider. Bu bütün olma niteliği bir çocuk gibi olmanın temellerinden birisidir. Bu yoğunluktur, bu konsantrasyondur, bu bütünlüktür.

Ve ikincisi: Çocuk masumdur. Bir bilmeme halinde iş görür. Hiçbir zaman bilgisiyle iş görmez çünkü hiç yoktur. Sen her zaman bilginle iş görürsün. Bilgi geçmiş demektir, bilgi bilinen ve söylenen demektir, bilgi senin topladığın şey demektir. Ve her yeni durum yenidir, ona hiçbir bilgi uygulanamaz. Mühendislik ya da teknolojiden bahsetmiyorum; orada geçmiş uygulanabilir çünkü bir makine bir makinedir. Ama bir insan ortamında davranıyorsan, canlı varlıklarla iletişim halindeysen, hiçbir durum bir başkasının tekrarı değildir. Her durum kendine özgüdür. Şayet onun içinde doğru bir biçimde hareket etmek istersen, bir cahillik

haliyle hareket etmek zorunda kalacaksın, bir çocuk gibi. Bilgini oraya getirme, tüm bilgileri unut. Yeniye yeni olarak karşılık ver, yeniye eskiden karşılık verme. Eskiden karşılık verirsen kaçıracaksın: Seninle etrafında olan arasında bir köprü olmayacak. Hep geç kalacaksın, her zaman treni kaçıracaksın.

İnsanlar tekrar tekrar treni hayal edip durur ama her zaman onu kaçırırlar. Kişi rüyasında acele eder, koşar ve istasyona ulaşır ve ulaştığında tren gitmiştir. Bu rüyayı milyonlarca kişi tekrar tekrar görüyor, bu en ortak rüyalardan birisidir. Niçin bu rüya milyonlarca insana tekrar tekrar geliyor? Onlar hayatı kaçırıyorlar. Onlar her zaman geç kalıyorlar. Her zaman bir boşluk var. Deniyorlar ama köprü hiç yapılmıyor. Birlik olamıyorlar, hiçbir şeyin içine giremiyorlar, bir şey engelliyor. Nedir o? Engelleyen şey bilgidir.

Ben sana cahillik öğretiyorum. Ve ben bir çocuk gibi ol derken her zaman öğrenmeye devam et, hiçbir zaman bilgili olma demek istiyorum. Bilgi ölü bir şeydir, öğrenme canlı bir süreçtir. Ve öğrenen bunu hatırlamalıdır; bilgi noktasından hareket edemez.

Hiç izleyip gözlemlemedin mi? Küçük çocuklar çok hızlı öğrenir. Şayet çocuk birden fazla lisanın konuşulduğu bir ortamda bulunursa bütün dilleri öğrenir. Annenin konuştuğu, babanın konuştuğu, komşuların konuştuğu dili öğrenir; üç, dört, beş dili çok kolaylıkla, hiç sorunsuz öğrenebilir. Bir kez bir dili öğrendin mi, başka bir dili öğrenmek çok zorlaşır çünkü artık sen bilgili olma noktasından hareket etmeye başladın. İhtiyar köpeğe yeni numaralar öğretemezsin derler. Bu doğrudur. Ama bir köpeği ihtiyar yapan nedir? Fiziksel yaş değil çünkü bir Sokrates en sonuna kadar öğrenmeye devam eder, ölürken bile. Bir köpeği ihtiyar yapan nedir? Bilgi bir köpeği ihtiyarlatır.

Buda genç kalır. Krishna genç kalır. Buda'yı ya da Krishna'yı yaşlı olarak resmeden tek bir heykele bile sahip değiliz. Onlar hiç yaşlanmadığı için değil! Krishna seksen yaşına kadar yaşadı çok yaşlandı ama içinde bir şeyler her zaman genç, çocuksu kaldı. Bilmeme halinden hareket etmeye devam etti.

Öyleyse ilk olarak, bir çocuk gibi ol derken, bütün ol diyorum. Ve ikinci şey ise bir öğrenen olarak kal, bilmeme halinden hareket et. Masumiyet budur: Bilmeme halinden hareket etmek masumiyettir.

Ve üçüncü ve son şey: Bir çocuğun doğal bir güvenme niteliği vardır; aksi taktirde hayatta kalamaz. Bir çocuk doğduğunda annesine güvenir, süte güvenir, sütün onu besleyeceğine güvenir, herkesin iyi olduğuna güvenir. Onun güveni kesindir, hiçbir şey hakkında bir şüphe yoktur. Hiçbir şeyden korkmaz. Onun güveni o kadar çoktur ki anneyi korkutur çünkü çocuk gidip bir yılanla oynayabilir. Onun güveni o kadar çoktur ki gidip elini ateşe sokabilir. Onun güveni çok fazladır; korku bilmez, kuşku nedir bilmez. Üçüncü nitelik budur.

Güvenin ne olduğunu bilebilirsen, yeniden güvenmenin yollarını öğrenebilirsen, o zaman Tanrısallığın ne demek olduğunu bileceksin, sadece o zaman hakikatin ne olduğunu fark edebileceksin. Bunun anlaşılması gerekir.

Bilim şüpheye dayanır; bu yüzden eğitimin tümü şüphe eğitimine dönüştü. Bilim şüpheye yaslanır, şüphe olmadan gelişemez. Dindarlık güvene dayanır, güven olmadan gerçekleşemez. Bunlar taban tabana zıt yönlerdir.

Unutma, eğer bilimsel bir araştırmaya güveni sokarsan işin özünü kaçırmış olacaksın. Hiçbir şey elde edemeyeceksin, hiçbir şey keşfedemeyeceksin. Oradaki yöntemin kendisi şüphedir. Şüphe ve şüphe ve şüphe duymak zorundasın; şüphe edemeyeceğin, yani şüphe edilemeyecek bir şeye takılana kadar şüphe duymaya devam etmek zorundasın. Ancak o zaman, çaresizlik içindeyken onu kabullenmek durumundasın ama yine de yarın yeni bulgular ortaya çıkıp her şeyi bir kenara atmak gerekeceğine ilişkin bir şüphe tohumu ile birlikte. Yani sadece bir süre için... Bilim hiçbir zaman nihai hakikate ulaşmaz, sadece muğlak, yaklaşık bir hakikate varır. Sadece bir süreliğine hakikat olarak kabul edilir çünkü kim bilir; yarın araştırmalar yeni bulgular, yeni veriler ortaya çıkarabilir. O nedenle bilim sadece muğlak, keyfi hipotezlere varır. Newton'un keşfetmiş olduğu şey, Albert Einstein tarafından çöpe atılmıştır ve onun keşfettiği şey başka birisi tarafından çöpe atılacaktır. Bilimdeki yöntem şüphe duymaktır. Güvene gerek yok. Ancak bir şüphe etme olasılığı yoksa güvenmen gerekir ve bu bile muğlaktır, geçici bir süre içindir, bir çeşit

çaresizliktendir. Ne yapabilirsin? Çünkü şüphede daha ileri gitmen mümkün değildir. Her yönden baktın ve tüm şüpheler dağıldı ve bir çeşit kesinlik ortaya çıktı.

Din taban tabana ters bir boyuttur. Aynı bilimde şüphenin yöntem olması gibi, dinde de yöntem güvendir. Güven ne demektir? Varoluştan ayrı değiliz, onun bir parçasıyız, burası bizim evimiz demektir. Bizim ona ait olduğumuz, onun bize ait olduğu, evsiz olmadığımız, Evrenin annelik yapan bir evren olduğudur. Tıpkı bir çocuğun ne zaman bir ihtiyacı olursa annenin bunu gidereceği; acıktığında gelip doyuracağı, üşüdüğünde annenin gelip onu kucaklayacağı ve sıcaklık, sevgi, ilgi vereceği gibi Evrenle beraber çocuk olabiliriz. Çocuk güvenir. Yapması gereken tek şey bir ihtiyacı olduğunda bağırmak ve ağlamaktır bu sayede annenin dikkati ona çekilmiş olur, hepsi bu kadar. Din bu Evren bizim annemiz ya da babamızdır der, bu nedenle de bu ifadeler kullanılır. İsa Tanrıya babadan çok daha iyi olan "Abba" dedi. *Baba* resmi bir sözcüktür, *abba* ise samimi. Eğer abba'yı doğru bir şekilde tercüme etmek durumunda olursan, *babişkoya* babadan daha yakın olacaktı. Ama Tanrıyı *Babişko* olarak adlandırmak biraz saçma gibi gelir; kilise buna izin vermez. Kilise bu doğru değil diyecektir. Ama İsa onu babişko anlamına gelen *Abba* diye adlandırdı.

Aslında bir dua gayri resmi olmak zorundadır. "Baba" çok mesafeli gibidir. Tanrıyı Baba olarak adlandırarak onu cennette, uzak mesafedeki bir yerlere uzaklaştırmış olduğumuz reddedilemez bir gerçektir. Babişko daha yakın gelir; ona dokunabilirsin, neredeyse somuttur, onunla konuşabilirsin. Cennetin yükseklerinde bir yerlerde oturan bir Tanrı-Baba'ya bağırmaya devam edip durursun ama yine de ona ulaşabileceğine güvenemezsin.

Din varoluşa çocukça bir yaklaşımdır: Dünya bir anne ya da baba olur. Doğaya karşı değilsin, doğayla savaşmıyorsun. Kavga yok, büyük bir işbirliği var. Kavga aptalca ve saçma görünür.

Şüphe dini deneyimde işe yaramaz, tıpkı bilimsel keşifte güvenin işe yaramadığı gibi. Bilim dışarının keşfi demektir ve din de içerinin keşfi demektir. Bilim nesnelerin dinidir ve din ise varlığın bilimidir. Tıpkı bir çiçeği kulaklarınla görememen gibi; ne kadar hassas kulakların olsa da, ne kadar müziğe yatkın bir kulağın olsa da bir çiçeği kulaklarınla göremezsin. Kulak sadece sesleri yakalar, onun sınırları vardır. Şayet renkleri, ışığı, şekilleri görmek istersen gözlerinle bakman gerekir. Gözler çok güzeldir ama sınırları vardır; gözlerle müziği duyamazsın. En muhteşem müzik bile gözlere nüfuz edemez. Gözler sağırdır, kulaklarla duymak zorunda kalacaksın.

Nesnelere açılan kapı şüphedir. Güven ise varlığa açılan kapıdır. Tanrısallık sadece güven aracılığıyla bilinir.

Ve yanlış olanı iki şekilde yapabileceğini unutma. Sözde dindar insanlar bilimle mücadele etmekteler, kilise bilimle mücadele halinde. Bu çok aptalca bir kavgaydı çünkü kilise bilimden güvene yaslanmasını istedi. Ve şimdi de bilim intikam alıyor; artık bilim de dinin şüpheye, belirsizliğe, mantığa dayanmasını istiyor. İnsanoğlu aynı hatayı tekrar tekrar yapmaya devam edip duracak kadar aptaldır. Orta Çağlardaki kilise aptaldı; şimdi kendisini bilim adamı zanneden insanlar aynı aptallığı yeniden yapıyorlar.

Anlayış sahibi bir insan şüphenin kendi dünyası olduğunu söyleyecektir. Şüpheyi bir yöntem olarak kullanabilirsin ama onun sınırları vardır. Ve aynı şekilde güvenin de kendi dünyası vardır ama onun da sınırları vardır. Nesneleri bilmek için güveni kullanmaya gerek yoktur ve içsel olana ilişkin olarak şüphe gerekmez; o zaman her şeyi allak bullak edersin. Bilimsel keşifler için güven kullanılmış olsaydı, bilim hiç doğmamış olabilirdi. Bu nedenle Doğuda bilim çok ilkel kaldı.

Hintli bilim adamlarıyla karşılaştım; Hindistan'daki bir bilim adamı, Batıdaki tüm eğitim olanaklarına sahip olmuş, ödüller kazanmış ya da hatta Nobel ödülü kazanmış bile olsa derinde bir yerde bilimdışı, batıl olarak kalır. Sürekli olarak bir takım yollardan —bilerek ya da bilmeyerek, farkında olarak ya da olmayarak— dışsal dünyaya güveni kabul ettirmeye çalışır. Ve çok, çok dindar Batılı bir kişi derinde bir yerde şüpheyle dolu olarak kalır. Batı şüphenin olasılıklarını keşfetmiştir ve Doğu da güvenin olasılıklarını keşfetmiştir.

Her ikisini de kullanmak zorundasın. Ve ben her ikisini de kullanabilen kişiye anlayış sahibi insan derim.

Bilimsel bir laboratuarda çalışırken şüpheyi, belirsizliği, mantığı kullanır; ibadethanede dua ederken, meditasyon yaparken güveni kullanır. Ve o özgürdür; ne güven tarafından bağlanmıştır ne de şüphe tarafından bağlanmıştır.

Gözlerin ya da kulakların tarafından bağlanma, aksi halde fakir kalacaksın. Her ikisine de sahipsin! O halde ne zaman görmek istersen gözleri kullan ve dinlemek istediğinde gözlerini kapa. İnsanların müzik dinlerken gözlerini kapaması rastlantı değildir. Nasıl müzik dinleneceğini biliyorsan gözlerini kapayacaksın çünkü gözlere artık ihtiyaç yok.

Aynı şekilde şüphe ve güven için de böyledir. Güven çocuğun niteliğidir. Bu üç nitelik —bütün olma niteliği, bilgi yerine cahil kalma niteliği ve güvenme niteliği— anlam budur.

Çocukça davranmak bir çeşit aşırı duygusallık halidir. Senin buna ihtiyacın yok. Her çocuğun çocukça davranmasına izin verilmek zorundadır, her yetişkinin yetişkinliğine izin verilmesi gerektiği gibi ama bir yetişkin aynı zamanda bir çocuk olma niteliğine de sahip olabilir. Çocukça davranmaya gerek yoktur, bu aşırı duygusallığa gerek yoktur ama olgunluk, bir çocuk gibi olmanın nitelikleriyle mükemmelen başa çıkabilir. Aralarında bir uzlaşmazlık yoktur. Aslında yalnızca bir çocuk gibiysen olgunlaşabilirsin.

Ancak, şayet senin çocukça davranma ihtiyacın doyurulmamışsa, ona izin vermelisin. Bırak gelsin ve bırak tatmin olsun; ne kadar çabuk olursa o kadar iyidir, yoksa senin sonun gelene kadar sana yapışmaya devam edecektir. Onun kendini ifadesine izin ver ve gidecek.

Bir kez ona izin verildi mi, bir miktar zaman alacak ve gidecek ve seni son derece doyuma ulaşmış olarak terk edecek. Onu ertelemektense tam şimdi onun içine girmek daha iyidir —çünkü ne kadar çok ertelersen o kadar zorlaşır— ve sonrasında çocuk gibi bir niteliğin ortaya çıktığını göreceksin. Çocukça davranışlar kaybolacak. Geçici olarak orada olacak, sonra gidecek ve çocuğun taze ve genç olacak. Ve bu çocuğa erişildikten sonra büyümeye başlayacaksın. O zaman olgunlaşabilirsin. Kendi etrafında taşımakta olduğun tüm bu yalanlarla olgunlaşamazsın. Hakiki olduğun zaman, gerçek olduğun zaman ancak olgunlaşabilirsin.

Sayfada Ara

SEKSTEN DUYARLILIĞA

Seksin içinden geçerek onu bırakmak gerçekten mümkün mü? Görünen o ki benim zihnim ve bedenim onu istemekten hiç vazgeçmeyecekler.

Ama ondan kurtulmak için neden bu kadar acelecisin? Eğer onu bırakmak için bu kadar acele edersen asla onu bırakmayı başaramayacaksın. Acelenin kendisi, bırakma arzusunun kendisi, senin onu tamamıyla anlamana izin vermeyecek. Şimdiden yanlış olduğuna karar vermiş olduğun, kurtulmak gereken bir şeyi nasıl anlayabilirsin ki? Şimdiden yargıladın, dinlemedin! Cinselliğine bir şans tanı.

Nasreddin Hoca'nın bir kadı olduğunu duydum. İlk davası mahkemeye geldi ve bir tarafı dinledi. Sonra da, "Tamam, şimdi kararımı dinleyin" dedi. Mahkeme kâtibi şaşırdı çünkü karşı tarafı henüz dinlememişti.

Nasrettin Hoca'ya doğru eğilip, "Efendim ne yapıyorsunuz? Diğer tarafı dinlemediniz!" dedi.

Nasreddin de dedi ki: "Ne demek istiyorsun, diğer taraf mı? Kafamı mı karıştırmak istiyorsun sen? Şimdi her şey net! Ve diğer tarafı dinlersem kafam karışacak. O zaman karar vermek çok zor olacak."

Ancak, o bir karar olacak mı? Diğer tarafı dinlemedin bile. Çağlar boyudur sözde azizlerini dinledin; onların sesi gürdür. Onların tüm seks enerjisi sekse karşı yaptıkları konuşmalar haline gelmiştir; onları hep duydun. Hiçbir zaman kendi cinselliğinin söylediklerine şans tanımadın. Hayır, bu doğru olmayacak, önyargılısın. Neden? Kim bilir? Belki de bırakılması gereken şey değildir. O zaman... ? Kim bilir? Belki de devamlı olarak taşınması gereken şeydir. Açık ol. Açık olman dışında bir şey söylemiyorum. Derin bir

şekilde meditasyon yap. Sevişirken, bırak meditasyon hali aşk eyleminin içine nüfuz etsin. İzle! Ve birlikte yetiştirildiğin önyargıların hepsini unut gitsin; sekse karşı olan tüm bu koşullanmalar seni daha çok sekse düşkün yapıyor ve o zaman da cinselliğin senin için bir sorun olduğunu düşünüyorsun. Seks enerjisinin kendisi sorun değildir. Sapkınlığı yaratan seks karşıtı zihindir.

Tüm dinler sapkınlık kaynakları olmuşlardır. Tüm dinler derken Buda demek istemiyorum, Mahavir demek istemiyorum, Krishna demek istemiyorum, İsa ya da Muhammed demek istemiyorum; takipçiler demek istiyorum. Kaynak onlar olmuştur; çok büyük bir kaynak. Ve gerçekte ne oldu? Buda'yı izlediler ve seksin kaybolmuş olduğunu gördüler, o yüzden seksin kaybolmak zorunda olduğu hükmüne vardılar. Sadece seks ortadan kalktığında bir Buda haline gelebilirsin; bunu hüküm haline getirdiler, bir kural yaptılar. Ve, bu her şeyi yanlış sıraya koymaktır. Buda manevi kaynağına ulaşmış olduğu için seks kaybolur, tersi değil. Seksi bıraktığı için bir Buda olmamıştır; Buda olmuştur o yüzden de seks ortadan kalkmıştır. Ama insanlar dışarıdan Buda'ya bakmış ve seksin kaybolduğunu görmüştür; o halde seksi bırak ve bir Buda haline gel. Buda parayla ilgilenmemiştir, o halde onlar da, "Bir Buda haline gelmek istersen parayla ilgilenme" diye düşünmüşlerdir.

Ama bunların hepsi yanlış yaklaşımlardır! Bu sebebi aramaktansa, sonucun sebep olduğunu düşünmek, yanlış anlamaktır. Sebep Budalığın içindedir. O kendi manevi varlığına uyanmıştır. Bir kişi kendi manevi varlığına uyandığında öylesine mutlulukla dolar ki, seksi umursamaz bile. Başka birisinden gelen birkaç zevk anı için kim dilenir? Kim dilenip durur? Bir imparator olduğunda ve hazineye, içindeki sonsuz hazineye sahip olduğunda, sana birkaç zevk anı vermesi için bir kadından istemeyeceksin, bir erkekten istemeyeceksin. Ve sen onun dilendiğini ve senin de dilendiğini biliyorsun; ikisi de dilenci taslarıyla birbirinin önünde durmuş iki dilenci: "Bana birkaç tane zevk anı ver, ben de sana birkaç tane zevk anı vereceğim." Ve ikisi de dilenci! Dilenciler nasıl verebilir?

Ama ben bunda yanlış bir şey olduğunu söylemiyorum. Budalık senin başına gelmediği sürece hepsi devam edecek; yanlış bir şey yok. Şu an için yargılama; yargılamak yanlıştır. Sadece biraz daha gözlemci, daha çok kabul eder, enerjilerinle daha çok rahat hale gel. Yoksa Hıristiyan azizlerinin yüzyıllardır uğraştığı sorunlarla başın derde girecek.

Çok ünlü bir Hıristiyan azizi olan Jerome hakkında bir şeyler duymuştum. Bedenine o kadar karşıydı ki her gün kendi bedenini kırbaçlardı. Bedeninden kanlar akardı ve binlerce kişi bu büyük ciddiyeti görmeye gelirdi. Şimdi her ikisi de hastadır: Jerome bir mazoşisttir ve bu muhteşem olayı görmeye gelen insanlar da sadisttir. İnsanlara işkence yapmak istiyorlar, işkence yapmak için büyük bir arzu duyuyorlar; yapamazlar ve bu adam onu kendi kendine yapıyor. Onlar bunu izlemekten çok mutlular. Her ikisi de patolojiktir.

Jerome bedeni "aşağılık beden" olarak, "bok çuvalı" olarak lanetlemiştir. Kendi mağarasında güzel kızların görüntüleri tarafından eziyet edilmiştir. Evliliğe izin vermiştir ama çok gönülsüz bir şekilde çünkü bu bakire üretmenin tek yoludur. Sebep bakireler üretmektir, dünyadaki en mükemmel varlıklar. O halde seks gerekli olan bir şeytandır, bu yüzden evlenmeye izin vermiştir; aksi taktirde bir günahtır.

Diğer bir adam İskenderiyeli Clement, "Her kadın bir kadın olduğu düşüncesiyle utançtan boğulmalıdır çünkü o cehenneme açılan kapıdır" diye yazdı.

Bu insanlar beni hep şaşırtmıştır. Şayet cehenneme açılan bir kapıysa, o zaman hiçbir kadın cehenneme giremez; hiçbir kapı kendisine giremez. Erkek bir kadının içinden cehenneme girebilir, tamam; peki ya kadın? Doğal olarak, onların hepsi cennette olmalı! Ya erkeklere ne demeli? Şayet kadınlar cehenneme açılan kapıysa, o zaman erkeklerden ne haber? Çünkü bu metinler erkekler tarafından yazılmıştır ve bu azizler erkekti.

Aslında kadınlar hiçbir zaman bu kadar evhamlı olmamıştır; o yüzden birçok kadın aziz olduğunu duymuyorsun. Onlar daha normal olmuşlardır, onların ayakları daha çok yere basar. Erkeklerin tescillenmiş olduğu kadar aptal değillerdir.

Onlar varlıklarında daha zarif ve köşesizler, dünyada daha çok köklenmişler; daha merkezdedirler. O nedenle İskenderiyeli Clement gibi pek çok kadın duymuyorsun; onun paralelinde bir kadın bulamazsın.

Hiçbir kadın bir erkeğin cehenneme açılan kapı olduğunu söylememiştir.

Ve kadınların hiçbir zaman mistik olmadığı doğru değildir. Hayır, Meera vardı, Rabiya vardı ve Kaşmir'deki Lalla vardı ama onlar hiçbir zaman buna benzer bir şey söylemediler. Aksine, Meera sevginin Tanrıya açılan kapı olduğunu söylemiştir.

Ve diğer bir aziz Origen kendisini hadım etmiştir; katiller, intihar eğilimli insanlar! Tüm bu bastırmalar Hıristiyan dünyasında çok büyük bir patoloji yaratmıştır. Bir rahibe, Magdeburg'lu Mathilde Tanrının elleriyle göğüslerini okşadığını hissetti. Şimdi niçin Tanrının başını derde sokasın? Ama erkeklerden uzak durursan, o zaman fanteziler yaratmaya başlayacaksın. O zaman fantezilerine çok fazla şey koymak zorunda kalacaksın. Bir diğer rahibe Christine Ebner İsa'dan hamile kaldığına inandı. Bakire Meryem'le cinsel ilişkiye girdiğini rüyalarında gören keşişler vardı. Ve bu büyük baskı yüzünden, manastırlar ve rahibe manastırları sözde şeytani ruhların ziyaret mekânları olmuşlardır. Bu şeytanlar, ya aziz olması muhtemel rahiplerin yatağına atlayan *succubi,* güzel kız ya da rahibelerin meditasyonlarını veya rüyalarını bölerek engelleyen *incubi,* yakışıklı erkek şekline büründü. Hıristiyanlıkta öylesi bir patoloji ortaya çıktı ki, insanlar her türden şeyin hayalini görmeye başladı. Ve pek çok rahibe mahkemelerde şeytanın geceleyin gelip kendileriyle seviştiğini itiraf etti. Hatta şeytanın fizyolojisini, ne türden bir cinsel organı olduğunu; çatallı olduğunu ve bu sayede her iki delikten de girdiğini detaylarıyla anlatmışlardır.

Patolojik, hasta, nevrozlu olmuş insanlar! Ve bu rahibeler mahkemelerde bir kez şeytan seninle seviştiğinde bir daha hiçbir erkeğin seni asla tatmin edemeyeceğini itiraf etmişlerdir; öyle orgazmlar yaşatır ki, o en büyük âşıktır. Bu saçmalıklar yalnızca Hıristiyanlıkta gerçekleşmedi, dünyanın her tarafında gerçekleşti. Ama Hıristiyanlık bunun en yüce zirvesine ulaştı.

Lütfen, sekse karşı olma; yoksa seksin tuzağına daha çok ve daha çok düşeceksin. Ondan kurtulmak istersen asla kurtulamayacaksın. Evet seks ortadan kalktığında onun aşıldığı bir nokta vardır ama bu sekse karşısın demek değildir. O sadece varlığının içinde daha iyi kutsanmışlıklar bulduğun zaman kaybolur, asla öncesinde değil. Önce daha yüksek olan bulunmalıdır, o zaman daha düşük olan kendi kendine kaybolur. Bu senin hayatındaki temel kural olsun: Asla daha düşük olana karşı olma; daha yüksektekini ara. Asla daha düşük olana karşı olma, daha yükseğini ara ve yüksek olan içinde doğduğu anda ansızın düşük olana gösterdiğin ilginin kaybolmuş olduğunu göreceksin.

"Seksin içinden geçerek onu bırakmak mümkün mü, gerçekten mümkün mü?" diye soruyorsun.

Ben bunu demiyorum. Diyorum ki, şayet onun içinden geçersen onu anlayabileceksin. Anlamak özgürlüktür, anlamak özgürleştirir.

Ben sekse karşı değilim, o yüzden onu bırakmak için acele etme. Onu bırakmak istersen, nasıl anlayabilirsin ki? Ve eğer onu anlayamazsan hiçbir zaman kaybolmayacak! Ve kaybolduğunda seks varlığından kesilip atılmayacak, cinselliği olmayan bir varlık olmayacaksın. Aslında seks kaybolduğunda hiç olmadığın kadar çok duyarlı hale geleceksin çünkü tüm enerji varlığın tarafından emilir.

Bir Buda senden daha çok duyarlıdır. Kokladığında, senin kokladığından daha yoğun bir şekilde koklar. Dokunduğunda, senin dokunduğundan daha bütün olarak dokunur. Çiçeklere baktığında, çiçekleri senin görebileceğinden daha güzel olarak görür çünkü cinsel enerji onun tüm duyularına yayılmıştır. Artık o sadece cinsel organlar etrafında bölgesel olarak toplanmamıştır, tüm bedene yayılmıştır. O nedenle, Buda çok güzeldir. Zarafet —bu dünyadan olmayan bu zarafet— nereden geliyor? O sekstir; dönüştürülmüş, güzelleşmiş. O bir lotus çiçeğine dönüşmüş olan senin lanetlediğin ve kötülediğin çamurun ta kendisidir.

O nedenle asla sekse karşı olma; o senin lotus çiçeğin olacak. Ve seks gerçekten dönüştürüldüğünde, o zaman, seksin Tanrıdan sana verilmiş olan ne muhteşem bir ödül olduğunu anlayacaksın. O senin tüm hayatındır, o senin tüm enerjindir. Düşük düzlemlerde, yüksek düzlemlerde; o sahip olduğun yegâne enerjidir. O nedenle uzlaşmaz çatışmalar taşıma, yoksa baskılayıcı olursun. Baskılayan bir insan anlayamaz. Ve anlayamayan bir insan asla dönüşemez, asla iyi yönde değişmez.

HİÇ BİTMEYEN BİR YOLCULUK

Senin bilincin tüm evrenden çok daha büyüktür. Sonsuz derecede sınırsızdır. "Yeter" diyebileceğin bir noktaya gelemezsin. Her zaman daha çok ve daha çoğu vardır. Her zaman büyümeye devam edebilme olanağı mevcuttur. Ve büyümek, olgunlaşmak öylesine güzel bir deneyimdir ki, onu durdurmayı kim ister?

Biz her yoldan durduruluyoruz. Albert Einstein gibi muhteşem bir bilim adamı bile zekâsının yüzde on beşini kullanmıştır. Sıradan insanlara ne demeli? Onlar hiçbir zaman yüzde beşinden fazlasını kullanmazlar.

Bir düşün, Einstein zekâsının yüzde yüzünü kullanma kapasitesine sahip olsaydı, dünyaya hayal bile edilemeyecek zenginlikler sunardı.

Ve şayet herkes bilincinin yüzde yüzünü kullanıyor olsa, o zaman kim cennete gidip de şu, tek niteliği temelinde psikolojik bir hastalık olan kendine eziyet etme konusunda usta azizlerle, aptallarla, mazoşistlerle yaşamak isterdi ki?

Eğer herkes zekâsının yüzde yüzünü kullanırsa cenneti burada yaratabiliriz. Başka bir yere gitmeye gerek yok. İnsanlara istediği kadar uzun bir hayat, istediği kadar sağlıklı bir hayat verebiliriz. O kadar çok refah yaratabiliriz ki tıpkı hava gibi olur; kimsenin onu biriktirmesine gerek olmaz.

Zekânı kullanmak tam olarak olgunluğun başlangıcı demektir.

Farkındalık sadece bir yöntemdir. İlk olarak ne kadar zekâ kullandığının ya da hiç kullanıp kullanmadığının farkına var. İnanç ve iman zekâ değildir. Onlar senin zekâna karşı bir karar alıyor. Farkındalık ne kadar zekâ kullandığını izleyebileceğin bir yöntemdir. Ve yalnızca bu izlemenin içinde kalarak göreceksin ki fazla bir şey kullanmıyorsun. Farkındalığın seni uyanık tutacak pek çok yolu vardır. Onu kullanabilirsin.

Farkındalık seni yüzde yüz zekâna götürecektir, seni neredeyse ilahi yapacaktır. Ve farkındalık orada durmaz. Farkındalık senin zekânı tamamen kullanmana yardımcı olur.

Zekâ senin dışarı doğru giden, seni dünyaya, nesnelere bağlayan yolundur. Zekâ sana daha çok bilim, daha çok teknoloji verecektir. Aslında, eğer zekâmızı kullanabilirsek, insanın artık çalışmasına gerek yoktur. Makineler neredeyse her şeyi yapabilir. Ve İsa gibi haçı omuzlarında taşıyıp durmana gerek yok. Bu aptalca.

Makineler her şeyi yapabilir ve sen ilk kez kölelikten özgürleştin; aksi taktirde özgür hissetmen sadece laftadır. Ama ekmeğini kazanmak zorundasın, bir barınak yapmak için, ilaç için, diğer şeyler için biraz para kazanman lazım.

Yani sanki bağımsızmışsın gibi görünür ama öyle değilsin. Eski kölelik artık mevcut değil; şimdi zincirlenmiş değilsin ama görünmez zincirler mevcut; çocukların, yaşlı ebeveynlerin, hasta karın, işin.

İnsan henüz özgür değil. Sekiz saat çalışıyor ve hâlâ eve dosyalar taşıyor. Evde geç saatlere kadar çalışıyor, Pazar günleri çalışıyor. Yine de masasındaki dosyalar büyümeye devam ediyor ve bunun bir sonu da yok gibi. Herhangi bir ofise gir ve bu insanları göreceksin, bu insanların masasını göreceksin. Onları özgür olarak adlandırabilir misin?

Tek bir olasılık var; her şeyi yapabilecek bir süper teknoloji ve insanlar yaratıcı olmak için tamamıyla özgür olacaklar. Gitarını çalabilir, şarkını söyleyebilirsin. Resim yapabilir, heykel yapabilirsin. Bu dünyayı güzelleştirecek bin bir tane şey yapabilirsin. Güzel bahçeler, göletler yapabilirsin.

Bu dünyayı güzel kılmak için yapılacak çok şey var. Eğer bir Tanrı varsa, Adem ile Havva'yı cennetten kovmanın yanlış olduğunu; bu insanların çok daha iyisini yaptığını düşünerek, o bile kıskanmaya başlayabilir. Eğer bir Tanrı varsa, bir gün kapını çalıp, "İçeri girebilir miyim?" diye sorması sürpriz olmayacak.

Farkındalık zekânı serbest bırakacak, seni olgunlaştıracak. Ve o zaman olgunluk gelişmeye devam eder.

Normalde sen sadece ihtiyarlarsın, büyümezsin. İhtiyarlamak bir şeydir, büyümek ise bambaşka bir şeydir. Tüm hayvanlar yaşlanır: İnsan dışındaki hiçbir hayvan büyümez. İhtiyarlamak basitçe ölümüne yaklaştığın anlamına gelir; pek de önemli bir kazanım değil. Büyümek ise ölümsüz olanı, bir sonu ya da başlangıcı olmayan ebedi olanı fark etmek üzere olduğun anlamına gelir. Tüm korku yok olur. Tüm paranoya kaybolur. Ölümlü değilsin.

İhtiyarlarken ölümlüsün. Büyürken ölümsüz hale gelirsin. Pek çok ev değiştireceğini bilirsin. Pek çok biçim değiştireceğini bilirsin ama her biçim geçmiştekinden daha iyi olacaktır çünkü büyüyorsun, olgunlaşıyorsun. Daha iyi biçimleri, daha iyi bedenleri hak ediyorsun. Ve sonunda, hiçbir bedene ihtiyaç duymayacağın bir an gelir. Tüm varoluşa dağılmış saf bir bilinç olarak kalabilirsin. Bu bir kayıp değil, kazançtır.

Lotus yaprağından okyanusun içine kayan bir çiy tanesi... Zavallı damlanın kaybolduğunu, kimliğini kaybettiğini düşünebilirsin. Fakat, bir de başka bir açıdan bak: Damla okyanus haline geldi. O bir şey kaybetmedi, engin hale geldi. Okyanus gibi oldu.

Farkındalık ilk olarak senin zekânı, sonra varlığını uyandıracak, ondan sonra olgunlaşmana yardım edecek, ölümsüzlük farkındalığını verecek ve nihayetinde de seni bütünle bir yapacak olan yöntemdir.

OLGUNLAŞMAK SÜREKLİ DEVAM EDEN BİR SÜREÇTİR. Bir nokta yoktur, bir noktalı virgül bile hiçbir yerde yoktur... devam eder ve devam eder. Evren sonsuzdur; senin olgunlaşma olasılığın da.

Çok büyük hale gelebilirsin... Bedeninle sınırlı değilsin.

Tüm evrene yayılabilirsin ve tüm yıldızlar senin içinde olabilir. Ve "Evren burada sona eriyor" yazan bir tabelanın bulunduğu bir yer yok. Bu mümkün değildir. O hiç başlamaz; o hiç bitmez.

Ve sen onun parçasısın. Sen hep buradaydın ve hep burada olacaksın. Sadece biçimler değişir ve biçimlerin bir önemi yoktur. Önemli olan içindekidir. O yüzden bunu hatırla, özellikle de kabın içindekinden önemli olduğu Amerika'da. İçindeki kimin umurunda? Kabı güzel olmalı.

Unutma, sen kap değilsin. Sen içeriksin. Biçimler değişir, varlığın aynı kalır. Ve o büyümeye, olgunlaşmaya devam eder, daha da zenginleşmeye devam eder.

Ve sen, "Olgunlaşmakla farkındalık arasındaki ilişki nedir?" diye soruyorsun.

Farkındalık yöntemdir; olgunlaşmaksa sonuç. Daha çok farkında ol ve daha çok olgunluğun olacak; o yüzden ben sana farkındalığı öğretiyorum ve olgunluktan bahsetmiyorum. Şayet farkında isen o gerçekleşecektir.

Farkındalığın üç aşaması vardır.

Birincisi, bedeninin farkına var; yürümenin, odun kesmenin yahut kuyudan su taşımanın. Gözlemci ol, tetikte ol, farkında ol, bilinçli ol. Her şeyi yaşayan bir ölü, bir uyurgezer, uykusunda yürüyen biri gibi yapma.

Bedeninin ve hareketlerinin farkına vardıktan sonra, daha da derine ilerle; zihnine ve onun etkinliklerine: düşüncelere, hayallere, yansıtmalara. Zihninin derinlemesine farkına vardığında şaşıracaksın.

Bedensel süreçlerinin farkına vardığında, orada da şaşıracaksın. Elimi mekanik olarak hareket ettirebilirim,

elimi tam farkındalıkla hareket ettirebilirim. Tam farkındalıkla hareket ettirdiğimde, güzellik, zarafet vardır.

Farkında olmadan konuşabilirim. Hatipler, konuşmacılar vardır... hiç hitap bilmem; hiçbir zaman konuşma sanatını öğrenmedim çünkü bana aptalca geliyor. Söyleyecek bir şeyim var ve bu yeterlidir. Ama sizinle tam farkındalıkla konuşuyorum, her sözcük, her sessizlik... ben bir hatip, bir konuşmacı değilim.

Ama konuşmanın farkında olduğunda bir sanata dönüşür. Şiirin ve müziğin nüanslarını edinir. Farkındalıkla konuşursan bunun olması kaçınılmazdır. O zaman her mimiğin, her sözcüğün kendisine ait bir güzelliği vardır. Zarafet vardır.

Zihnin farkına vardığın zaman çok daha büyük bir sürprizin içindesindir. Daha çok farkına vardıkça, rayların üzerinde daha az düşünce hareket eder. Eğer yüzde yüz düşünce varsa, hiç farkındalık yoktur. Şayet yüzde bir farkındalık varsa, sadece yüzde doksan dokuz oranında düşünce vardır, kesin olarak orantılıdır. Yüzde doksan dokuz farkındalığın olduğunda, sadece yüzde bir düşünce olur çünkü o aynı enerjidir. Daha farkında oldukça, düşünceler için enerji kalmaz, onlar ölüp gider. Yüzde yüz farkında olduğunda, zihin kesin bir sessizliğe bürünür. İşte bu daha da derine inmek için doğru zamandır.

Üçüncü adım: duyguların, ruh hallerinin, hislerin farkına var. Diğer bir deyişle önce beden; onun hareketleri; ikinci olarak zihin; onun etkinlikleri; üçüncüsü, kalp ve onun işlevleri.

Kalbe ilerlediğinde ve farkındalığını oraya getirdiğinde, yine bir sürpriz! Tüm iyi şeyler büyür ve tüm kötü şeylerse kaybolmaya başlar. Sevgi büyür, nefret kaybolur. Merhamet büyür, kızgınlık kaybolur. Paylaşım büyür, hırs kaybolur.

Kalbinin farkındalığı tamamlandığında, son ve en büyük sürpriz: Hiçbir adım atmak zorunda değilsin. Bir kuantum sıçraması kendiliğinden gerçekleşir. Kalbinden kendini ansızın varlığının içinde, tam merkezde bulursun.

Orada sen sadece farkındalığının farkına varırsın, bilinçliliğin bilincinde olursun. Farkında olunacak ya da bilincinde olunacak başka hiçbir şey yok. Ve bu nihai saflıktır. Benim aydınlanma dediğim şey budur.

Ve bu senin doğuştan sahip olduğun hakkındır! Kaçırırsan sadece sen sorumlusun. Sorumluluğu kimseye atamazsın.

Ve o kadar doğal ve basit ki sadece başlaman gerek.

Sadece ilk adım zordur. Tüm yolculuk basittir. İlk adım neredeyse yolculuğun yarısıdır diye bir laf vardır.

-&-